

Sindicalisme de classe i nacional

2008-2012

Sindicalisme de classe i nacional 2008-2012

**fundació
cipriano
garcía**

seminari
salvador seguí

Seminari Salvador Seguí: sindicalisme de classe i nacional, 2008-2012

Edició: Fundació Cipriano García

Impressió: Editorial Germania, s.l.

Dipòsit legal: V-3565-2012

Disseny i maquetació: Miquel de Toro

Fotografies: fons Secretaria de Premsa de CCOO de Catalunya i Fundació Cipriano García

Barcelona, desembre de 2012

Índex

Presentació, 9

Joan Carles Gallego, secretari general de CCOO de Catalunya

Pròleg, 15

Josep Maria Romero, president de la Fundació Cipriano García i secretari de formació sindical i cultura de CCOO de Catalunya

Reflexió, 19

Jordi Presas, Coordinador del Seminari Salvador Seguí - Fundació Cipriano García

Recull documental (2008-2012)

1. Documents generals

- 1.1. Mercat, globalització i nació. 7à Jornada Seminari Salvador Seguí. Intervencions d'Antoni Castells i Joan Carles Gallego. (2009), 25
- 1.2. Les consultes populars sobre "El dret a decidir" (2009), 33
- 1.3. Reflexions sobre el model d'estat. Drets socials i drets nacionals. Acte 87è Aniversari de l'assassinat de Salvador Seguí. Intervencions de Carme Valls i Ferran Requejo (2010), 35
- 1.4. Propostes Prioritàries de CCOO de Catalunya davant les properes eleccions autonòmiques (2010), 36
- 1.5. Mercat, globalització i nació. A propòsit del debat sobre la unitat de mercat i el model d'Estat. Document aprovat pel Comitè Confederal (2011), 47
- 1.6. Negociació col·lectiva i qüestió nacional. Acte 88è Aniversari de l'assassinat de Salvador Seguí. Intervencions de Juan Manuel Tapia i Ramon Gorriz (2011), 64
- 1.7. Unitat en la diversitat: L'aposta de CCOO de Catalunya per la convivència i la igualtat de drets i d'oportunitats. Document del Seminari Salvador Seguí. (2011), 72
- 1.8. Quin estat del benestar volem per a Catalunya?. 9à. Jornada Seminari Salvador Seguí. Intervencions d' Agustí Colom i Joan Carles Gallego (2011), 108

1.9. Un concert econòmic per la suficiència, la solidaritat i la cohesió. Intervenció de Joan Carles Gallego a l'Ateneu Barcelonès (2012), 130

1.10. Dèficit fiscal i Estat del Benestar. Article de Joan Carles Gallego i Josep M. Álvarez a La Vanguardia (2012), 134

1.11. CCOO de Catalunya a favor d'un nou finançament per garantir els drets socials. Resolució del Consell Nacional (2012), 137

1.12. Catalunya i el moviment cooperativista. 10a Jornada Seminari Salvador Seguí. Intervencions de Josep Casanovas i Prat, Perfecto Alonso, Xavier López García i Joan Carles Gallego (2012), 141

2. Estatut d'Autonomia

2.1. Declaració institucional de CCOO davant la sentència del Tribunal Constitucional en relació amb l'Estatut d'autonomia de Catalunya (2010), 151

2.2. Adhesió a la manifestació 'Som una nació, nosaltres decidim' (2010), 153

2.3. Autogovern i drets socials. Balanç i futur de l'Estatut. 8a Jornada Seminari Salvador Seguí. Intervenció de Carles Viver Pi i Sunyer i Joan Carles Gallego (2010), 154

3. Sobre la llengua Catalana

3. 1. 20è Aniversari del Servei Lingüístic de CCOO. Intervenció de Josep Lluís Carod Rovira, Joan Coscubiela i Rosa Sans (2008), 161

3.2. Una sentència del Tribunal Suprem reconeix a CCOO el dret de presentar un recurs només en català (2009), 173

3.3. L'ús social de la llengua catalana en el món del treball. Document aprovat pel Comitè Confederal (2010), 174

3.4. CCOO. Considera que el Tribunal Suprem s'extralimita en la seva funció en intentar imposar un model lingüístic en l'ensenyament a Catalunya (2010), 184

3.5. CCOO amb les entitats que critiquen la sentència del Tribunal Suprem sobre el model d'immersió lingüística (2010), 186

- 3.6. CCOO de Catalunya aposta per aprofundir en la immersió lingüística als centres educatius (2011), 188
- 3.7. CCOO de Catalunya i el seu gabinet jurídic s'adhereixen a la campanya 'No canviem de llengua', promoguda per l'Associació de Juristes en Defensa de la Llengua Pròpia (2011), 190
- 3.8. CCOO s'adhereix a la concentració per dir 'Sí a l'ensenyament en català!' (2011), 191
- 3.9. CCOO amb el català a l'escola (2011), 192
- 3.10. CCOO i els sindicats de l'ensenyament defensem l'escola catalana, 194
- 3.11. CCOO celebra el Dia Europeu de les Llengües (2011), 196
- 3.12. CCOO es felicita per la sentència del TSJC que avala el model d'immersió lingüística a les escoles de Catalunya (2012), 198

4. Comissions Obreres davant la commemoració de l'11 de Setembre

- 4.1. Un finançament just per una societat cohesionada. Manifest de la Diada (2008), 203
- 4.2. Sortir de la crisi enfortint els drets socials. Manifest de la Diada (2009), 206
- 4.3. Defensar els drets socials i laborals i recuperar la integritat de l'Estatut. Manifest de la Diada (2010), 210
- 4.4. Manifest de la Diada Nacional de Catalunya (2011), 213
- 4.5. En una diada nacional i social. Article de Joan Carles Gallego (2011), 218
- 4.6. Manifest de la Plataforma Prou Retallades: Per la Catalunya social i de drets (2012), 221
- 4.7. Progrés nacional i progrés social són inseparables. Article de Joan Carles Gallego (2012), 223

5. Relacions CCOO de Catalunya, País Valencià i les Illes

- 5.1. Trobada de joves 'A tres bandes'. Protocol de col·laboració (2010), 229
- 5.2. CCOO de Catalunya, el País Valencià i les Illes presenten la publicació digital La teranyina (2010), 234

6. Galeuscat

6.1. Resolució Galeuscat - Bilbao (2010), 237

6.2. Declaració del IV Galeuscat sindical - Santiago de Compostela (2011), 238

6. 3. El sindicalismo confederal y el estado de las autonomías. Galeuscat - Barcelona (2012), 242

7. Campanyes

7.1. Televisió sense fronteres: L'espai de comunicació de les llengües catalana, èuscara i gallega (2009), 249

7.2. CCOO de Catalunya considera molt greu el rebuig del govern espanyol a la tramitació de la ILP Televisió Sense Fronteres (2010), 251

7.3. CCOO de Catalunya dóna suport a Acció Cultural del País Valencià i demana el restabliment de l'emissió de TV3 al País Valencià (2011), 253

8. Recull fotogràfic

Recull fotogràfic, 257

Presentació

Presentació

La Comissió Obrera Nacional de Catalunya, la CONC, exhibim amb orgull el nostre caràcter de sindicat de classe i nacional per deixar clara la nostra pràctica sindical, que té el seu arrelament tant en els interessos del conjunt dels treballadors, superant l'estret marc del sindicalisme corporatiu, sectorial o d'empresa, com en una realitat històrica, cultural, social i políticament definida com és la nació catalana. CCOO de Catalunya ens vam constituir com a confederació sindical nacional de Catalunya amb estatuts propis, definint així la nostra pròpia identitat, els nostres principis i les formes d'organitzar-nos. I és des d'aquesta sobirania que ens confederem lliurement i solidàriament amb la Confederació Sindical de CCOO. Ha estat, precisament, la capacitat de fer avançar paral·lelament el caràcter de classe i el caràcter nacional del sindicat el que ha permès que al llarg dels anys, des de les primeres eleccions sindicals democràtiques, les Comissions Obreres haguem estat el primer sindicat de Catalunya.

Les CCOO de Catalunya, històricament, hem estat compromeses amb la lluita pels drets nacionals, ja des dels orígens, quan la lluita contra la dictadura i per la llibertat de Catalunya corrien en paral·lel. CCOO apostem per una societat cohesionada amb independència del lloc d'origen de les persones que la integren, treballem per un marc català de relacions sociolaborals, contribuïm a la normalització lingüística de la llengua catalana i al seu ús social, estem compromesos amb l'Estatut i en la millora de l'autogovern i reclamem un concert econòmic solidari que garanteixi un finançament més just per a Catalunya.

Sens dubte, en l'actualitat, ens trobem en un context on hi ha dificultats per fer avançar el procés de construcció nacional, com s'està veient per les crítiques que en determinats àmbits de l'Estat es fa al procés de descentralització política i administrativa del mateix Estat. La sentència del Tribunal Constitucional va evidenciar aquesta realitat. A hores d'ara, des del Govern de l'Estat es pretén obrir un procés de recentralització i d'invasió competencial, utilitzant la crisi com a excusa oportunista i, de manera especial, la Llei d'estabilitat pressupostària, per intervenir la capacitat d'autogovern. La instrumentalització del concepte unitat de mercat feta des de determinats cercles del poder econòmic i polític estatals dificulta l'aprofundiment en majors cotes d'autogovern i en l'avenç en la construcció nacional, com s'està veient en la reiterada negativa a un sistema de finançament que superi el dèficit fiscal històric de Catalunya.

Aquests darrers temps, però, estem vivint moments d'especial transcendència i hi ha una expressió majoritària a favor de decidir democràticament el futur com a país. CCOO de Catalunya hem mantingut històricament un posicionament favorable al dret a decidir, al dret d'autodeterminació dels pobles. En aquest sentit, a CCOO som respectuosos amb la pluralitat d'opcions de l'afiliació i considerem que el debat sobre el futur nacional de Catalunya cal fer-lo sense pors ni intransigències, amb ple respecte a la decisió lliure que prengui la població catalana.

CCOO repetim al llarg de la nostra història que drets socials i nacionals són inseparables. Per això som molt crítics amb les polítiques de retallades a l'educació, la sanitat, l'atenció social i a l'administració pública en general, perquè a més dels greus problemes socials que generen i els efectes en la consolidació de la desigualtat i l'augment de la pobresa en què ens estem instal·lant, estan provocant un desmantellament d'estructures públiques per part del Govern de la Generalitat en funció dels interessos que representa.

Aquestes polítiques difícilment generen il·lusió a la majoria de la ciutadania per emprendre un camí que no defineix el contingut social del projecte nacional.

Un sindicat està arrelat als centres de treball, a les empreses, i ha d'agrupar els treballadors i treballadores i organitzar-los per defensar els seus interessos i conquerir nous drets i millores en les condicions de treball i de vida, incidint en una millor redistribució de la riquesa creada pel treball. Les propostes i les respostes als problemes concrets dels treballadors i treballadores s'han de construir des de la independència sindical, independència dels poders econòmics i dels poders polítics. I les propostes han de partir de l'anàlisi de la situació concreta en la qual els treballadors i treballadores viuen el conflicte social i han de pretendre donar una resposta adequada al problema concret. Per això reclamem més i millor autogovern a Catalunya i l'aprofundiment en un marc català de relacions sociolaborals que ens permeti una intervenció més a prop d'on sorgeixi el problema i una resposta més adequada a la realitat sobre la qual es vol actuar.

Disposar de més instruments de participació, de negociació, de concertació i de gestió del conflicte a Catalunya ha estat de sempre un dels reptes per als quals les CCOO de Catalunya hem esmerçat temps i dedicació. Malauradament massa vegades hem fet aquest camí en solitari, sense acompanyants institucionals als governs i amb escassa voluntat de determinats sectors empresarials, que no han entès que un marc propi de regles laborals a Catalunya és també un factor de millora de la competitivitat empresarial, a més d'una cobertura de drets per als treballadors i treballadores. Ara, amb la crisi, hem d'estar vigilants, ja que les polítiques que s'estan instal·lant, que qüestionen la negociació col·lectiva i la concertació i el diàleg social, que prefereixen la individualització de les relacions laborals i l'afebliment de les organitzacions sindicals, corren el perill d'anar en sentit contrari a la construcció nacional. Renunciar a disposar d'instruments per intervenir en la nostra realitat és buidar de contingut qualsevol futur nacio-

nal i deixa aquest futur supeditat a les decisions interessades que els poders econòmics, avui clarament globals i sense arrels locals, vagin determinant.

El Seminari Salvador Seguí és, com palesa el recull documental que configura aquest llibre, un espai de participació, de debat i de reflexió del sindicat en relació amb el fet nacional i en com el sindicat elabora i construeix propostes per fer-lo avançar. Aquests quatre anys, que són els que aborda la publicació, han estat importants en esdeveniments i, per tant, en reflexió sindical per actuar de forma coherent. La sentència del Constitucional sobre l'Estatut, l'estat de la llengua i el seu ús social, la immigració, la globalització i la unitat de mercat, el finançament de Catalunya i el dèficit fiscal han estat, entre d'altres, qüestions en les quals el sindicat ha intervingut amb propostes, amb opinió i ha participat també de manera activa en processos de mobilització que s'han generat al voltant d'aquests aspectes.

Els materials que configuren aquest llibre han de ser-nos d'utilitat per conèixer millor l'entorn on actuem, per interpretar alguns dels conflictes que avui tenim oberts i per disposar de capacitat propositiva i d'alternativa per transformar la realitat al servei dels interessos dels treballadors i treballadores del nostre país. La crisi i els efectes negatius sobre les persones, en especial la pèrdua de drets laborals i socials, és avui la preocupació principal del sindicat. Confrontar-la amb organització i propostes és el repte que hem de continuar impulsant. Fer-ho arrelats en aquesta realitat nacional i empènyer perquè reforci les seves capacitats d'autogovern per actuar sobiranament donant respostes als problemes de la gent és la nostra obligació. Sense obviar que aquesta crisi mostra també les limitacions de l'acció global, la interdependència és avui un paradigma del qual no ens podem sostraure i, per això, hem reforçat també el treball internacional, de forma clara en el marc de la CES, perquè les respostes locals s'incardinin en les estratègies sindicals globals.

Des de la convicció que el Seminari està consolidat, que l'espai de treball ha estat útil per reforçar el caràcter nacional de CCOO i que hem obert noves línies de treball i hem establert nous espais de col·laboració més enllà de les portes del sindicat, caldrà seguir impulsant els treballs del Seminari Salvador Seguí. Sens dubte, el llibre que tenim a les mans ens mostra que el Seminari és un instrument útil i ens permet millorar la capacitat del sindicat d'elaborar propostes i d'incidir en la realitat nacional i social.

Joan Carles Gallego i Herrera, Secretari general de CCOO de Catalunya

Presentació. Sindicalisme de classe i nacional

Teniu a les mans un llibre, en format de recull documental, que abasta els anys 2009 als 2012 i que dóna continuïtat a l'edició Sindicalisme de classe i nacional, publicat el febrer del 2008. Hi trobareu tots els documents i posicionaments generals de CCOO de Catalunya al voltant de fets tan significatius com l'Estatut d'autonomia, la llengua catalana o la necessitat d'un nou sistema de finançament, entre d'altres. També hi apareixen els manifestos sindicals de l'11 de Setembre, la nostra participació activa en campanyes com la ILP Televisió sense fronteres i les resolucions conjuntes amb CCOO del País Valencià i les Illes Balears de la trobada juvenil A3 Bandes o les que hem tingut oportunitat de desenvolupar en el Galeuscat amb el Sindicat Nacional de CCOO de Galícia i CCOO d'Euskadi.

Crec que estem davant d'un important material documental que té un permanent fil conductor comú que és la coherència i la pràctica d'una organització sindical confederal que assumeix des de la seva fundació, i que té en els seus principis identitaris bàsics, l'aposta per aprofundir en el sindicalisme de classe i nacional o sindicalisme nacional i de classe. Aquesta definició, plenament coherent amb la nostra història, es basa en la determinació de la construcció del país des d'una voluntat ferma de no fer incompatibles els drets socials i els drets nacionals, reivindicant alhora més autogovern i un nou model de finançament com la millor manera per donar resposta a les necessitats i a les demandes de la ciutadania. Com hem dit moltes vegades, un sindicat de classe no podria ser hegemònic a casa nostra si no és un sindicat nacional. Però, a la vegada, no podria ser nacional si no és àmpliament representatiu de la classe treballadora arrelada en l'àmbit territorial i no està fortament vinculat al conjunt de sectors econòmics i d'activitats.

Vull aprofitar aquest text per posar en valor les aportacions i els posicionaments de CCOO de Catalunya en aquesta Diada Nacional del 2012. Una Diada que, en el futur, serà recordada per la importantíssima manifestació que va tenir lloc pels carrers de Barcelona i on la participació del nostre sindicat volia palesar la visibilització del conflicte social existent a casa nostra, orientat per unes polítiques d'austeritat mal entesa i de contínues retallades per part del Govern de la Generalitat que han incrementat la desigualtat social. Hem volgut fer una exigència forta per tal que les polítiques públiques vagin en direcció a la reactivació de l'economia i a la creació d'ocupació com a prioritat social de primera magnitud, i hem defensat la necessitat d'aconseguir un nou marc fiscal amb l'Estat espanyol que, afavorint la cohesió social, permeti augmentar el benestar de la ciutadania. CCOO també referma la idea que Catalunya és un sol poble i que la llengua i la cultura són els elements cabdals d'integració social i de construcció de la nostra identitat nacional.

Aquest 11 de Setembre del 2012 també ha estat el marc per a la posada de llarg de la campanya "Jo vull decidir, per la Catalunya social", que ens ha de permetre, en breu, celebrar una consulta ciutadana que expressi el rebuig a aquestes polítiques que ens aboquen a un dràstic canvi de model social i que sigui l'inici d'un debat en el si de la nostra organització que, de ben segur, tindrà un llarg recorregut. M'atreveixo a apuntar que un dels elements que hi apareixeran serà la coherència, amb una posició històrica en el sindicat d'aposta per un model d'estat federal i plurinacional sense renunciar a majors quotes d'autogovern, si així ho decidís democràticament el poble de Catalunya.

Per últim, en aquestes línies vull fer un reconeixement i posar en valor el bon treball realitzat pel Servei Lingüístic de CCOO al promoure, de forma efectiva, l'ús de la llengua catalana dins la nostra organització, i per extensió en tot l'àmbit laboral, i també destacar d'una forma molt significativa la tasca del Seminari Salvador Seguí, que ha fet una important aportació al nostre

discurs i al nostre intel·lecte col·lectiu. A més, en aquesta nova etapa, ha incidit amb escreix en els objectius marcats que aprofundeixen en la reflexió sobre el marc català de relacions laborals, en la normalització de la llengua catalana en el món del treball, en l'exercici de la nostra capacitat d'integració i inclusió social i en la consolidació de la Comissió Obrera Nacional de Catalunya com una organització sindical amb personalitat pròpia confederada a la Confederació Sindical de CCOO.

Des de la certesa que els textos que teniu a continuació seran molt útils en aquesta important tasca de reflexió i en la configuració de la nostra manera d'entendre l'acció sindical, aprofito també per reforçar el compromís de futur de la Fundació Cipriano García per continuar treballant en l'actualització i l'extensió al conjunt de treballadors i treballadores de les nostres reflexions sobre la utilitat del sindicat de classe i nacional.

Josep Maria Romero, secretari de Formació Sindical i Cultura de CCOO de Catalunya i president de la Fundació Cipriano García

Reflexió

El llibre que teniu a les mans és una recopilació de la feina feta pel Seminari Salvador Seguí durant aquest últim mandat congressual, del 2008 al 2012.

El Seminari és l'instrument del sindicat per treballar el vessant de sindicat nacional, que és un dels adjectius importants a l'hora de definir-nos.

Si bé el Seminari ja té uns quants anys de recorregut, la veritat és que fins a aquest últim mandat no ha estat possible que funcionés més o menys amb normalitat i que ens permetés abordar, també amb normalitat, la feina que calia fer, almenys la més prioritària. Certament, en veure la recopilació que teniu a les mans, crec que podem fer-ne un balanç prou positiu.

Hem treballat per a l'actualització del nostre discurs i del nostre missatge en totes les problemàtiques en les quals, des del vessant nacional, intervinem com a sindicat, en temes tan diversos com la llengua, la sentència de l'Estatut, la immigració, la descentralització de l'Estat, el concepte d'unitat de mercat, el finançament de Catalunya, el dèficit fiscal, etc.

Com veieu, són temes que fa anys que estan de permanent actualitat i que afecten les persones que vivim i treballem a Catalunya. Cada dia que passa, el conflicte entre Catalunya i la seva gent amb l'Estat espanyol i la seva voluntat recentralitzadora s'expressen de forma més amplia i crua i acaben incidint en tots els àmbits de la nostra vida. No és només un conflicte identitari, com alguns pretenen, no és només que parlem idiomes diferents.

Això, de fet, seria gairebé una anècdota. És que no han entès mai que nosaltres, els catalans (al marge de la llengua que puguem parlar), tinguem un sentiment de poble i, com a tal, vulguem gestionar el poc o molt que tenim, governar-nos i prendre les nostres decisions d'acord amb les nostres realitats. Això, des del poder, vol dir fer els nostres propis convenis col·lectius i tenir la capacitat de decidir sobre els nostres trens, carreteres, autopistes, aeroports, hospitals, escoles, universitats...

En definitiva, volem poder gestionar els nostres propis recursos i serveis, volem decidir què s'ha de fer amb els nostres impostos. I això, a Madrid, no hi ha manera que ho entenguin (gairebé ningú, ni de dretes ni d'esquerres), perquè estem parlant del nostre dret a decidir com a poble. Un dret sobre el qual, per descomptat, els treballadors i les treballadores de Catalunya tenim molt a dir i molt a fer, i el sindicat pot ser el millor instrument per fer sentir la nostra veu.

El recorregut i la presa de consciència d'aquest aprofundiment en el "conflicte nacional" en la societat catalana, durant els últims anys, s'ha accelerat i és possible que durant els propers mesos encara s'acceleri molt més.

És molt probable que els temes que es posaran sobre la taula puguin superar els marcs mentals en què ara estem situats com a organització. Per tant, caldrà estar atents i participar, en la mesura que es pugui, en els àmbits on es prenen les decisions si volem tenir capacitat d'influència en els futurs esdeveniments que es puguin produir, i que segur que es produiran tant si hi som com si no hi som.

El que passarà, però, serà que els resultats podran ser molt diferents si no aconseguim una majoria social que defensi el que, com a sindicat, sempre hem reivindicat: que el progrés social i el progrés nacional són dues cares de la mateixa moneda.

Per aquest motiu és més important que mai que des del sindicat (la Comissió Obrera Nacional de Catalunya, sindicat de classe i nacional) reforcem aquests àmbits de treball per garantir que la veu de les treballadores i dels treballadors de Catalunya se senti i es tingui en compte a tots els llocs on, d'una manera o d'una altra, s'està debatent i redissenyant la Catalunya del futur.

Jordi Presas i Vidal, Coordinador del Seminari Salvador Seguí

1. Documents generals

1. 1. Mercat, globalització i nació. 7à Jornada Seminari Salvador Seguí. (2009)

Intervenció de Joan Carles Gallego, secretari general de CCOO de Catalunya

El títol de l'acte que hem realitzat crec que és prou adient per entendre com en el marc de l'actual crisi econòmica, és en el funcionament autònom del mercat, amb el sistema de regles i valors que el configuren -o la manca de regles, potser seria millor dir -, un mercat global en el qual avui es mouen lliurement béns i capitals -i també persones-, on podem trobar les ineficiències i injustícies que ara ens exploten. I és en aquesta realitat que volem entendre que aprofundir en l'autogovern pot ser un element actiu per a una sortida positiva de la crisi i al servei dels interessos de la majoria de la societat.

De nou aprofitem el marc de l'11 de setembre, Diada Nacional de Catalunya, per aprofundir sindicalment en algun dels elements que envolten el debat social, fent-ho des de la perspectiva de sindicat de classe i nacional que som les CCOO de Catalunya.

Com en d'altres ocasions hem volgut fer l'acte i el debat amb un convidat, que pot utilitzar aquest fòrum per situar de manera lliure aquells elements que ens ajudin a fer la reflexió i el debat. Agraïm per tant al Conseller Antoni Castells que hagi acceptat participar en aquest acte, i que ho hagi fet des de la llibertat de pensament que el caracteritza, plantejant qüestions no exemptes de polèmica, però que hem de tenir presents en la construcció d'un pensament per a l'acció com el que a casa nostra practiquem. Ara ens toca a nosaltres aprofundir des del debat i la reflexió, per dur a la pràctica

sindical les actuacions que permetin avançar en més autogovern al servei de les persones treballadores.

El debat d'enguany s'inscriu en un moment de profunda crisi econòmica, en què els treballadors i treballadores n'estem pagant els costos. Una crisi econòmica originada per un model de creixement sense regles ni controls, en què sota una ideologia dominant, el neoliberalisme, ha permès alts nivells de creixement econòmic i d'enriquiment privat, però que no ha superat ni dualitzacions socials ni polaritzacions territorials, tot i la incorporació de milers de milions de persones al mercat global, i que per tant s'ha mostrat ineficient a l'hora d'assignar recursos i injust a l'hora de distribuir riquesa.

Però aquest debat també s'inscriu en el context d'una certa crisi de relació entre Catalunya i Espanya. L'Estatut, el debat i l'aprovació, era un pas més en la construcció federal d'Espanya, en el qual els sentiments de pertinença i identitat volien conformar un equilibri entre els diferents nivells de govern - Europa, Estat, Catalunya, i Municipi- en el qual el repartiment de competències -i, per tant, de sobirania- es feia en base als criteris d'eficiència i equitat a l'hora de desenvolupar polítiques que permetin assignar béns i serveis, redistribuir riquesa i establir la convivència.

El debat publicitat que en relació a aquestes qüestions s'està fent, però, ha defugit en tot moment l'anàlisi de l'eficiència i l'equitat de les solucions plantejades, sigui en el debat estatutari o en el del finançament, i s'ha derivat en masses ocasions en l'estricta debat identitari. Sens dubte, l'interès per evidenciar el conflicte territorial ha servit per amagar el conflicte social real, per amagar el debat sobre l'increment de les desigualtats socials o la disminució del pes de les rendes del treball sobre la renda nacional.

Així hem perdut l'ocasió de concretar els instruments competencials o fiscals en funció de la seva utilitat per donar resposta a les necessitats socials

de primer ordre i ens hem dedicat, en masses ocasions, a debatre si es buïden o no competències de l'Estat, si es trenca l'Estat o si es creen diferències territorials, però no ens hem preocupat d'explicar -i practicar- que precisament una gestió pròpia, diferent perquè és més propera al problema i a la gent, permet solucions diverses, que són més eficients, perquè donen respostes reals als problemes, i més equitativa, perquè respon millor a cadascú en funció de les seves necessitats.

És així doncs que en els darrers temps, i al calor de la crisi i a la necessitat d'una forta intervenció pública que li doni resposta, s'ha tornat a sentir amb força la crida a la Unitat de Mercat, com si fos una oportunitat per treure una taula de salvació per a qui creu encara que ens hem de deixar portar vers la unitat de destí en allò universal que òbviament dirigeix Espanya. Així s'ha qüestionat que la diversitat de polítiques socials pot crear diferències i que això només es salva recentralitzant competències; que al traspasar més recursos a les CCAA es malversaran en més burocràcia, i per tant cal aprimar el sector públic i evitar la suficiència financera de les autonomies; que donar major capacitat fiscal a les CCAA és possibilitar que n'hi hagi que ingressin més que altres, etc... Un conjunt de subterfugis que sempre s'utilitzen per evidenciar el perill de trencar un concepte sagrat com és la unitat de mercat.

Crec que el tema no aguanta però cap debat seriós. La unitat de mercat, tal com es planteja, no és més que un constructe polític que amaga darrera el concepte encara més eteri d'unitat d'Espanya, però que no comporta cap conseqüència econòmica ni social. De manera conseqüent -però contradictòria, amb perdó del contrasentit- bona part dels que posen el crit al cel amb la ruptura de la unitat de mercat, són els que pregonen més Mercat i menys Estat, reclamen menys regulacions, o sigui, menys competències en la política -sigui estatal o autonòmica- i més poder a l'economia. S'obliden que el procés de modernització, de cohesió social, a l'Estat s'ha donat a través del procés de descentralització política i administrativa. I obvien que el perill

per a la igualtat d'oportunitats de les empreses per actuar no està en la descentralització sinó en les ineficiències competitives associades a la precarietat, a la descausalització contractual, a la no valoració de les qualificacions disponibles, al dumping social, a la manca d'innovació.

Per tant, hem d'entendre que el debat sobre la unitat de mercat avui és un debat desfasat. La convivència de 4 nivells de govern -Europa, Estat, Autonomia i Municipi- comporta un repartiment de poders, de competències, de sobirania i obliga a establir un marc de relacions on els conceptes de pertinença i identitat han de conjugar-se de forma equilibrada i han de ser fruit de la lliure voluntat explicitada.

La pertinença a Europa no pot entrar en contradicció amb la identitat catalana, i així aquest joc de relacions ha de ser vàlid en els quatre nivells de govern, establint una relació de poders entre ells, en què s'ha de garantir l'eficiència i la equitat a l'hora d'exercir les competències de govern corresponents. Quin és el marc en què avui és més eficient la política monetària o la política de defensa? Quin és l'àmbit en què és més equitatiu exercir la gestió educativa o sanitària? Quin és el marc en què és possible desenvolupar polítiques de promoció de l'activitat econòmica? Quines són les relacions entre unes i altres polítiques i per tant quins són els espais de col·laboració, quines són les competències compartides, quines són les relacions jeràrquiques?

Aquestes són sens dubte qüestions més rellevants que no pas dedicar-nos a parlar d'unitat de mercat entesa com "el España se rompe" a què ens tenen acostumats.

Però dit això també hem de dir que el caràcter nacional de CCOO de Catalunya, de la CONC, es basa tant en termes d'identitat com en termes d'utilitat. I són precisament els termes d'utilitat els que poden reforçar o

afeblir els termes d'identitat - a l'igual que els de pertinença-. És per això que en moments com l'actual, de profunda crisi econòmica i de conseqüències negatives pels treballadors i treballadores, hem d'exigir un major exercici de l'autogovern per posar-lo al servei de les persones. En el debat estatutari vàrem discutir abastament propostes i contrapropostes i ens vàrem implicar en la seva defensa, convençuts que era un bon Estatut i que ho era perquè recollia moltes coses, i entre elles un capítol de drets i deures de les persones que entenem que cal desenvolupar al màxim.

És per això que estem emplaçant la Generalitat de Catalunya a establir en el marc de la concertació social tripartida a Catalunya un seguit de mesures a curt termini que incideixin sobre l'activitat econòmica i sobre les persones i que sigui coherent amb els objectius pactats a l'Acord Estratègic. En concret volem un acord que permeti:

- desenvolupar millor les actuacions del SOC, més i millors polítiques actives, formació i orientació, modernitzar l'atenció individual amb més recursos a les oficines, amb un pla que ajudi a la inserció laboral de les persones aturades;
- concretar unes polítiques industrials més actives, que permetin promoure l'activitat econòmica en sectors amb viabilitat, promovent tot el relacionat amb les energies renovables i el medi ambient, amb la rehabilitació, amb la recerca i la innovació;
- facilitar el finançament de les empreses amb projectes de futur, amb un ICF més ben dotat i que prioritzi les actuacions en aquells sectors viables i estratègics des del punt de vista del manteniment i la creació d'ocupació;
- promoure la cohesió social, desenvolupant la renda garantida de ciutadania, reformant la RMI i orientant-la en la direcció que ens indicava l'Estatut d'Autonomia.

Mesures que a curt termini han de tenir un efecte sobre l'activitat econòmica i sobre les persones, i que han de permetre visualitzar que més autogovern -o sigui un bon Estatut i un bon model de finançament- és més capacitat d'incidir en la realitat propera. Mesures que entenem necessàries, tot i que som conscients que no són suficients, ja que la capacitat per sortir-nos sols de la situació no és possible, ja que el grau d'obertura de la nostra economia és gran i els dèficits estructurals acumulats són considerables.

Malauradament però, la situació actual requereix importants actuacions. El mercat s'ha demostrat incapaç de regular l'economia i superar les crisis i ara no és capaç per si sol de donar una sortida socialment justa i equilibrada i, per tant, calen majors intervencions públiques, tant orientant i impulsant la direcció dels canvis, com actuant i fent les inversions públiques que generin activitat i garanteixin la protecció. I això vol dir que necessàriament la sortida de la crisi passa pel manteniment -i possiblement increment- de la despesa pública, per generar activitat, ocupació i protecció, així com en la seva orientació cap el canvi de patró de creixement.

I més despesa pública vol dir disponibilitat de recursos suficients per dur-la a terme, o sia, superar els límits de la Llei d'estabilitat pressupostària que limitava endeutament i dèficit públic, cosa que avui la pràctica ja l'ha desbordat a tota la UE. Però més enllà de tirar mà del dèficit cal abordar una profunda revisió i reforma del nostre sistema fiscal. Un sistema fiscal que els darrers anys ha entrat en un deriva regressiva, en la qual s'ha trencat el principi de la proporcionalitat de la contribució i per tant s'ha abandonat en el caràcter redistributiu que demanàvem al sistema fiscal. Cal un reforma profunda del sistema fiscal, on la imposició sigui proporcional a la renda disponible, on les diferents figures impositives responguin als principis de suficiència i equitat, on es puguin introduir determinats tributs que alterin conductes dels agents econòmics per afavorir un o altre tipus de creixement econòmic. Hi ha marge per una política fiscal més justa, que gravi les grans fortunes i no faci recaure tot l'ingrés públic en les rendes del treball, que uti-

litzi l'IVA de forma selectiva per orientar conductes en salut pública i sostenibilitat o sobre els béns de luxe, que abordi des de la justícia fiscal el que representen les SICAV a la pràctica. Però tota reforma fiscal ha d'anar acompanyada per un llistat de mesures i actuacions per combatre el frau fiscal, una xacra que desvia importants fons econòmics que cal posar a disposició de la intervenció pública en un context de crisi.

Sense suficiència en els ingressos públics a partir d'una profunda reforma fiscal no hi ha model de finançament que valgui, no hi ha capacitat per intervenir des dels poders públics en la recuperació econòmica i serà el mercat qui des de les seves ineficiències trobarà una sortida que pot aprofundir en els injustícies socials i en les ineficiències econòmiques.

I per acabar només unes qüestions de recordatori i anunci. Aquest acte el celebrem en el marc de la Diada nacional de Catalunya i està organitzat pel Seminari Salvador Seguí en l'àmbit de la Fundació Cipriano García. La Fundació, que com sabeu està presidida per en Joan Coscubiela, és un espai de reflexió i estudi, és un marc pel debat i el coneixement, que més enllà de les tasques relacionades amb la memòria històrica que tan bé ha dirigit i segueix dirigint l'Àngel Rozas, desenvoluparà un seguit d'activitats durant tot l'any. La primera serà el proper 5 d'octubre. Estigueu atents a la convocatòria i penseu que un cop al mes obrirem espais de debat i reflexió en el que s'anomena Els dilluns del Cipri, ho farem amb persones que aportaran coneixement i amb el debat que nosaltres mateixos crearem.

I ara ja sí que acabo. Les dificultats que ens trobem en l'actual context de crisi, amb pèrdua d'activitat, destrucció d'ocupació, problemes de pèrdua de protecció social vénen acompanyats de les dificultats que estem trobant-nos en la negociació col·lectiva, amb negociacions bloquejades o dificultats per obrir les meses de negociació. Coneixíem també les dificultats per reobrir el diàleg social en l'àmbit estatal i les enormes pressions per

tirar a la baixa les condicions de treball. És per això que aquest trimestre hem de dur a terme una forta ofensiva mobilitzadora, en els centres de treball i al carrer, per donar a conèixer les nostres alternatives a la situació per combatre la temporalitat, per promoure l'ocupació de joves i dones, per garantir la negociació col·lectiva i les condicions de treball.

És en aquest marc que el proper 7 d'octubre farem una important mobilització, impulsada i coordinada per la CSI, per traslladar, com ja vàrem fer l'any passat, l'exigència de treball decent arreu del món i que en cada país es concreta en base a la seva realitat i que ací a Catalunya girarà al voltant d'exigir una sortida a la crisi favorable als nostres interessos, a partir de les propostes i alternatives que hem construït per combatre la temporalitat i promoure l'ocupació de qualitat, per impulsar un nou patró de creixement, per desenvolupar en la negociació col·lectiva la capacitat d'adequació de l'empresa als canvis en l'entorn. Recordeu doncs que el 7 d'octubre tenim una cita important, que prèviament hem de treballar en els centres de treball. Una mobilització que lliga amb el títol de l'acte que celebrem, una mobilització global que vol establir regles al funcionament dels mercats i que cal anar concretant des de les realitats nacionals.

Fins el dia 7 i moltes gràcies.

<http://www.ccoo.cat/aspnet/play.aspx?coleccion=Actes&numero=27>

1.2. Consultes Populars sobre "El dret a decidir" (2009)

Davant les consultes populars sobre "El dret a decidir" que una xarxa d'entitats ciutadanes de la societat civil catalana estan realitzant, la Comissió Obrera Nacional de Catalunya, sindicat arrelat a la realitat nacional de Catalunya, compromès amb l'aprofundiment de les llibertats nacionals i l'autogovern de Catalunya i defensor de la més àmplia participació democràtica en els assumptes públics, vol manifestar:

1.- Que CCOO de Catalunya valorem positivament totes les iniciatives que ajudin a aprofundir la nostra democràcia mitjançant propostes que fomentin la participació activa de la ciutadania.

2.- CCOO de Catalunya crida les forces polítiques del país a que les seves prioritats es centrin en donar resposta als problemes socials de Catalunya i, en conseqüència, reclama el desplegament de les potencialitats de l'Estatut per construir una Catalunya amb més cohesió social i amb un patró de creixement econòmic que no estigui fonamentat en la precarietat i en una competitivitat basada en els baixos costos. Cal construir un altre model econòmic amb una major productivitat basada en la millora de la formació i el coneixement, la qualitat de l'ocupació i major valor afegit, i amb un finançament just i suficient basat en una fiscalitat progressista, equitativa i redistribuïdora de la riquesa.

CCOO de Catalunya refermem el nostre compromís i la nostra implicació en la construcció dinàmica d'una identitat de present i de futur per a Catalunya, i en l'aprofundiment de l'autogovern per assolir una societat més cohesio-

nada i integradora des del punt de vista social, econòmic i cultural. Tot això des de la implicació de la majoria de la població i des de la combinació de factors lingüístics, culturals i d'història compartida, i amb el convenciment que allò que ens uneix a tots els treballadors i les treballadores, més enllà de totes les diferències, és un fort vincle social.

Des d'aquestes prioritats i preocupacions reconeixem la legitimitat de la voluntat de gaudir de més autogovern com un instrument que sigui més útil i eficient per abordar els problemes econòmics i socials del nostre país.

3.- En conseqüència, CCOO de Catalunya valora positivament la participació en les esmentades consultes populars.

1.3. Reflexions sobre el model d'estat. Drets socials i drets nacionals. Acte 87è Aniversari de l'assassinat de Salvador Seguí. (2010)

Intervencions de Carme Valls i Ferran Requejo

En commemoració de l'aniversari de l'assassinat del Noi del Sucre, el 10 de març de 1923, CCOO ret homenatge a Salvador Seguí amb la celebració d'un debat sindical, organitzat per la Fundació Cipriano García i el seu Seminari Salvador Seguí, sota el títol de: "Reflexions sobre el model d'estat. Drets socials i drets nacionals".

En aquest debat han participat Ferran Requejo, catedràtic de Ciència Política a la Universitat Pompeu Fabra qui ha fet una anàlisi de les raons per les quals tenim problemes sobre el model d'estat i quines son les futures possibles sortides que es poden donar en l'organització política de l'estat i Carme Valls-Llobet, presidenta de la Fundació Catalunya Segle XXI qui, després de fer un repàs dels antecedents del federalisme i les seves característiques en la societat diversa i plural del segle XXI, es manifestà per avançar cap a un federalisme ciutadà.

A primera hora del matí, una representació de la direcció de CCOO i el Seminari Salvador Seguí ha realitzat una ofrena a l'antic carrer de la Cadena, actualment de Sant Josep Oriol, al barri del Raval de Barcelona per recordar aquesta important figura del sindicalisme català.

<http://www.ccoo.cat/visio/video.aspx?coleccio=Actes&numero=44>

1.4. Propostes Prioritàries de CCOO de Catalunya davant les properes eleccions autonòmiques (2010)

La Comissió Obrera Nacional de Catalunya, davant les eleccions al Parlament de Catalunya que se celebraran el proper 28 de novembre, vol donar a conèixer les propostes que considera prioritàries per millorar la situació econòmica i social del país i reforçar l'autogovern de Catalunya, amb l'objectiu que puguin ser conegudes i tingudes en compte per la ciutadania i les forces polítiques que es presenten a aquests comicis.

A la vegada, Comissions Obreres fa una crida als treballadors i treballadores a participar en les eleccions autonòmiques com a millor manera de reforçar els valors democràtics i incidir en la configuració d'un marc institucional del qual es desprenen actuacions de govern que afecten directament els seus interessos.

1. Fer front a la crisi i crear ocupació amb més recursos i millors instruments

Per Comissions Obreres, el Govern ha de complir un paper actiu en la recuperació de l'economia i en la creació d'ocupació de qualitat i amb drets. El combat contra l'atur juvenil i millorar l'ocupabilitat de les persones han de ser activitats prioritàries.

S'han d'aprovar plans de xoc territorials de reactivació econòmica de les comarques amb nivells d'atur més elevats.

Cal reformar el Servei Públic d'Ocupació de Catalunya (SOC) perquè millori el seu funcionament i sigui més eficient en la intermediació laboral tot reforçant el seu caràcter públic. L'orientació, la informació i la formació laborals s'han de fer de forma integrada a través d'una coordinació entre els Departaments d'Educació i de Treball.

S'ha de reforçar l'activitat de la Inspecció de Treball per lluitar contra les irregularitats i els fraus en la contractació i l'economia submergida.

S'ha d'ampliar el paper de l'Institut Català de Finances i prioritzar el crèdit a les pimes i l'economia social. L'ICF ha de ser un veritable instrument de les polítiques industrials.

2. Afavorir un canvi de model productiu

S'ha de construir un nou model productiu més eficient i sostenible. Per complir amb aquest objectiu, cal incrementar la inversió en recerca i innovació i millorar l'educació i la formació a fi de generar un creixement basat en millores de la productivitat i en la qualitat de l'ocupació.

La indústria ha de ser un motor de l'economia catalana. És necessari un Pacte per la indústria a Catalunya, que garanteixi un sector industrial renovat i més competitiu. La innovació i la internacionalització han de ser la resposta als reptes de la globalització i el canvi tecnològic.

S'han d'impulsar transformacions en el sector turístic que afavoreixin la seva descentralització territorial i estacional, que desenvolupin nous àmbits com el cultural i que situï en la seva oferta els valors lúdics i ambientals dels ecosistemes. Canvis que han de produir una millora dels serveis i

de la qualitat de l'ocupació en el sector.

La construcció ha de corregir els seus desequilibris i obrir-se a noves activitats. S'ha de promoure la rehabilitació i el manteniment d'habitatges i continuar impulsant l'habitatge protegit en especial el de lloguer, perquè hi ha greus dificultats d'accés a l'habitatge, sobretot de les persones joves i les famílies monoparentals.

També cal promoure l'eficiència energètica dels habitatges i aprovar plans d'inversió en equipaments socials i infraestructures. S'han d'impulsar programes de regeneració urbana donant continuïtat a la Llei de barris.

Cal reforçar l'aposta per la formació professional, que ha d'esdevenir una de les grans prioritats educatives. S'ha d'incrementar el nombre de persones formades i s'han de garantir la qualitat de la formació i una millor adequació a les necessitats dels treballadors i treballadores i de les empreses.

D'altra banda, s'han de garantir la formació i la qualificació professional al llarg de tota la vida laboral, per permetre una anticipació i una adaptació als canvis, especialment des del punt de vista dels continguts tecnològics.

3. Avançar en una fiscalitat justa i suficient on pagui més qui més té

A Catalunya, com a Espanya, s'ha configurat un sistema fiscal que descansa en bona mesura en les rendes del treball, en què molts empresaris i professionals tributen com si fossin mileuristes i en el qual el frau fiscal adquireix una enorme dimensió.

Per avançar en una fiscalitat justa i suficient, és necessari una reorientació

de les polítiques fiscals seguides fins ara, que s'han sustentat bàsicament en la retallada dels impostos directes i l'increment dels indirectes.

Si bé no totes les modificacions que s'han fet mereixen la mateixa consideració, no és menys cert que marquen en general una tendència força preocupant pel que fa a l'equitat i la suficiència del nostre sistema fiscal.

La recent reforma de l'Impost de Successions n'és un exemple. Aquest és un tribut previst per garantir la igualtat d'oportunitats i, si bé s'ha pogut evitar la seva desaparició, s'hi ha fet una retallada excessiva que minva de forma considerable els ingressos de la Generalitat. I aquesta circumstància s'ha produït de forma irresponsable en el moment en què feia més falta disposar de recursos públics per fer front a la crisi. En la reforma d'aquest impost, podia estar justificat un millor tractament per a les herències modestes però no per a les grans herències, que pagaran menys que abans. Davant les circumstàncies actuals, de crisi i caiguda dels ingressos fiscals, s'hauria de preveure una moratòria de la part de la reforma encara pendent d'aplicar.

Comissions Obreres creiem que la fiscalitat és una gran assignatura pendent i que cal aprofitar la capacitat normativa que ofereix el nou Estatut per:

1. Incrementar els ingressos públics.
2. Millorar la progressivitat del nostre sistema fiscal de manera que pagui més qui més té.
3. Acostar-nos, pel que fa a la pressió fiscal, a la mitjana europea si volem disposar d'un Estat del benestar a nivell europeu.
4. Fer un pla de lluita contra el frau fiscal i l'economia submergida potenciant l'activitat inspectora i els recursos de l'Agència Tributària de Catalunya.

També creiem que la major capacitat normativa per a la gestió dels impostos s'ha de conjugar amb l'existència d'unes normes estatals bàsiques per evitar la competència deslleial a la baixa entre comunitats autònomes, a la vegada que també és necessària una major harmonització en l'àmbit europeu per impedir el dúmping fiscal.

S'ha d'introduir el concepte de fiscalitat ambiental, per millorar el medi natural i afavorir un ús més racional dels recursos. L'objectiu no ha de ser fonamentalment recaptador sinó pedagògic, amb la finalitat d'incentivar determinades pràctiques i desincentivar unes altres. Cal evitar que s'externalitzin cap a la societat els costos socioambientals derivats d'actuacions d'empreses i particulars. Si es fa efectiu el principi de qui contamina paga es facilitarà el canvi de model productiu.

En aquest sentit, i com ja es fa en algunes comunitats autònomes, s'haurien de gravar les emissions de gasos d'efecte hivernacle, la contaminació atmosfèrica i la producció termonuclear d'energia elèctrica i l'emmagatzematge dels residus generats per aquesta activitat. També s'haurien d'assolir progressivament els costos reals de l'aigua tenint en compte la capacitat econòmica dels diferents contribuents i les despeses per a la gestió integral i avançada de tot el cicle hídric.

4. Propiciar una convergència amb Europa en protecció social

En una situació de crisi i d'augment de la desocupació, els poders públics han d'assegurar, de forma prioritària, la protecció de les persones aturades.

Malgrat els avenços de les últimes legislatures, Catalunya continua per sota de la mitjana europea en despesa social. Cal reduir aquesta esclatxa amb

polítiques socials orientades a reduir les desigualtats, eradicar la pobresa i combatre l'exclusió social. En aquest sentit, l'aplicació de la Renda garantida de ciutadania, que preveu el nou Estatut, hauria de ser un objectiu prioritari del nou Govern.

No s'ha fet un bon desplegament de la Llei d'atenció a la dependència. Per redreçar aquesta situació, exigim a les Administracions central i autonòmica que deixin de culpabilitzar-se mútuament i garanteixin l'aplicació de la llei.

Cal promoure l'habitatge social i instrumentar mesures de suport per a les persones que no poden pagar les hipoteques.

5. Defensar els serveis públics i la seva qualitat

Catalunya té un percentatge d'empleats públics menor comparat amb Espanya. Aquesta diferència encara és molt més acusada si la comparació es fa amb altres països europeus i expressa el diferencial negatiu existent pel que fa al nostre Estat del benestar.

S'han de desenvolupar l'Estat del benestar i les polítiques públiques com un factor també per a la creació d'ocupació, de manera que s'incrementi i millori la prestació de serveis en sectors clau per al futur econòmic del país, com l'educació i la formació, i en àmbits directament vinculats amb el benestar de les persones, com la sanitat i els serveis socials.

La Llei d'educació ha estat un dels elements de més controvèrsia del sindicat amb el Govern de la Generalitat. El text aprovat trenca el consens social i no aposta pel servei públic que establia el Pacte nacional per a l'educació,

amb els mateixos drets i obligacions per a tots els centres públics i concertats de Catalunya. Ara és prioritari invertir més recursos en el sistema educatiu, especialment per reduir el fracàs escolar i garantir l'educació de 0 a 3 anys.

Defensem un sistema sanitari que garanteixi a tota la ciutadania els mateixos drets als serveis. S'han d'introduir mesures de racionalització però rebutgem el copagament sanitari perquè crea desigualtats en l'accés a la salut i és ineficient per controlar les despeses.

És necessària una Administració pública catalana de qualitat, més àgil i eficaç, la qual cosa requereix d'una ocupació pública també de qualitat. I cal que els empleats i empleades públiques recuperin la retallada del 5% produïda en els seus sous.

6. Millorar les infraestructures i la mobilitat

És necessari millorar les infraestructures i la seva gestió amb l'objectiu d'aconseguir un major equilibri territorial i afavorir la cohesió social i la sostenibilitat mediambiental. S'ha de desenvolupar el Pacte nacional d'infraestructures en tota la seva magnitud i desplegar els seus sistemes d'avaluació i control.

De manera molt especial, s'han d'incrementar les infraestructures ferroviàries i millorar la seva gestió, tant pel que fa a les persones com a les mercaderies, i estendre els serveis de rodalies i regionals al conjunt del territori de Catalunya. S'ha d'establir un calendari d'aplicació per als serveis de Rodalies.

S'ha de potenciar el transport públic per facilitar la mobilitat sostenible. En els últims anys hem constatat un retrocés en els serveis d'accés als polígons industrials. S'han fet esforços en relació amb la integració tarifària, però encara resten moltes desigualtats i greuges comparatius al territori de Catalunya.

I s'ha de complir de forma urgent amb el compromís aprovat en la Llei de mobilitat i previst en l'Acord estratègic, per presentar un projecte de llei de finançament del transport públic.

7. Evitar la instrumentalització de la immigració per raons electoralistes

S'ha de defensar la igualtat de drets i deures de tots els ciutadans i ciutadanes i evitar la instrumentalització de la immigració per raons electoralistes, la qual cosa pot posar en perill la convivència del país.

Cal una actitud ferma per part del Govern de la Generalitat davant actuacions il·legals i discriminatòries que vulneren els drets de les persones immigrants.

La participació democràtica és un factor fonamental per a la plena integració social de les persones immigrades. Per això cal promoure les modificacions legislatives que permetin a totes les persones immigrades, amb un temps de residència, exercir el dret de vot en les eleccions municipals sense que calgui aplicar el principi de reciprocitat.

D'altra banda, cal desplegar i aplicar la Llei d'acollida i el Pacte nacional per a la immigració.

8. Aconseguir un ple desenvolupament de l'Estatut aprovat per la ciutadania de Catalunya

Rebutgem la sentència del Tribunal Constitucional, que, tant per la manera en què s'ha produït com pel seu contingut, és una agressió a les aspiracions d'autogovern de Catalunya i vulnera la voluntat democràtica de la ciutadania.

Comissions Obreres defensem el dret a decidir del poble de Catalunya i proposem avançar cap a un model federal que reconegui la realitat plurinacional de l'Estat. Reafirmem la plena validesa de l'Estatut, fruit d'un pacte polític entre l'Estat i la Generalitat i ratificat pel poble de Catalunya, i reclamem que s'instrumentin les vies que permetin un desenvolupament ple de les seves competències i la millora de l'autogovern.

Valorem positivament el traspàs de les competències de la Inspecció de Treball, les autoritzacions inicials de feina per als treballadores/es estrangers, el Servei de Rodalies de Renfe o la millora del finançament, però reclamem que s'impulsi el procés de transferències, convençuts que l'exercici de l'autogovern és la millor manera de donar resposta a les necessitats i als problemes de la ciutadania des de la proximitat de les seves institucions. Els ferrocarrils regionals, els aeroports secundaris o les beques són algunes de les competències encara pendents de traspàs. Com també s'ha de fer efectiva la capacitat de decisió de la Generalitat pel que fa a l'Aeroport del Prat, on proposem que hi hagi un òrgan de participació en el qual estiguin representats els sindicats.

Pel que fa al compliment de l'Estatut per part del Govern de la Generalitat, constatem que s'han desplegat tota una sèrie de previsions estatutàries però encara queden matèries importants pendents d'aplicació.

Demanem per part del Govern un desplegament de l'Estatut que prioritzi els aspectes que tenen a veure amb els drets de les persones i la millora de la cohesió social. En aquest sentit, s'ha de posar en marxa la Renda garantida de ciutadania, per garantir a les persones sense recursos l'accés als mínims d'una vida digna.

S'han de fer efectius drets que l'Estatut reconeix, com els drets dels menors, els drets de la gent gran i els drets de les dones. Cal recordar que encara està pendent d'aprovació un text tan important com la Llei d'igualtat. Com també està pendent l'aprovació d'una Llei per evitar les discriminacions a les persones gais, lesbianes i transsexuals.

En un altre ordre de coses, s'ha de desenvolupar la nova organització territorial de Catalunya, de manera que comporti una simplificació i una racionalització en les seves estructures, un millor nivell de prestació de serveis a les persones i un major reequilibri territorial. I s'ha d'aprovar una Llei electoral de Catalunya que garanteixi el principi d'igualtat de vot.

9. Impulsar la construcció del marc català de relacions laborals i socials

Tal com recull l'Estatut, s'ha de promoure la creació d'un espai català de relacions laborals, per fomentar el diàleg i la concertació socials.

S'ha de reforçar el paper dels interlocutors socials, establint àmbits estables de concertació de les polítiques socioeconòmiques tant en l'àmbit autonòmic com en el territori.

En aquest sentit, s'ha de donar continuïtat a l'Acord estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia

catalana, que és un instrument útil i plenament vigent per contribuir al canvi de model productiu, i cal actualitzar i ampliar-ne els continguts i millorar-ne el nivell de compliment. L'Acord estratègic, com àmbit de concertació social, és una concreció del marc català de relacions laborals que recull el nou Estatut i permet una coordinació de les polítiques socioeconòmiques.

D'altra banda, s'han d'impulsar els convenis col·lectius d'àmbit de Catalunya, superant els marcs provincials, i l'articulació dels convenis d'àmbit estatal.

10. Garantir la transparència en la utilització dels recursos públics

Comissions Obreres vam prendre la iniciativa de presentar davant la Sindicatura de Comptes els comptes anuals auditats del sindicat, com un acte que servís per reclamar la transparència dels comptes de les organitzacions que reben fons públics. Garantir la transparència en la utilització dels recursos públics és avui una qüestió imperativa per la qualitat democràtica de la nostra societat.

S'ha d'elaborar una Llei de participació institucional, que també reguli la funció social que efectuen les organitzacions sindicals i empresarials.

Octubre de 2010

1.5. Mercat, globalització i nació. A propòsit del debat sobre la unitat de mercat i el model d'Estat (2011). Document aprovat pel Comitè Confederal

1. Breu evolució històrica

D'un estat centralista a un estat autonòmic.

Amb l'aprovació de la Constitució l'any 1978 es posa en marxa l'estat de les autonomies i es passa d'un estat fortament centralitzat a un estat autonòmic.

És tracta d'un procés de descentralització política, no només administrativa, i per tant amb capacitat per part dels diferents parlaments i governs de regular de manera diferent i diversa les competències que els hi són pròpies.

L'any 1986 Espanya s'incorpora a la Unió Europea i posteriorment forma part de la Unió Econòmica i Monetària.

S'obre un procés de transferència de competències de l'estat cap a les CCAA i la Unió Europea. Això implica una redistribució del poder polític, és a dir, compartir poders. Cap a les CCAA, entre d'altres, les polítiques socials relacionades amb l'estat de benestar (ensenyament, sanitat, serveis socials) i cap a Europa capítols tan importants com la política monetària.

Aquestes noves realitats es produeixen en el marc d'un procés de globalit-

zació sense regles ni contrapoders i amb una ideologia dominant que limita el paper de l'estat.

El professor Manel Castells assenyala al respecte: "Com hi ha encara gent que es preocupa d'identitats nacionals quan el món està globalitzat?. Tots hauríem de ser ciutadans del món. Bé, això no és cert. Només alguns financers internacionals són ciutadans del món i encara així. La gent viu en les seves cultures, en les seves històries, en les seves localitats, en les seves identitats, es això el que dóna sentit a la gent".

2.- Algunes conseqüències que es deriven d'aquests processos:

a) Augment de la internacionalització de les economies espanyola i catalana

Tant l'economia espanyola com la catalana augmenten el seu nivell d'obertura (suma d'importacions i exportacions de béns i serveis en relació al PIB). En el 2007, i en el cas de Catalunya, aquest nivell d'obertura es va situar en el 68,9% malgrat que posteriorment ha caigut al 55,8% en el 2009 com a conseqüència de la crisi².

L'economia catalana està molt internacionalitzada però sobretot està molt integrada a Europa. Del total de les exportacions catalanes, el 73,8% són a la UE.

No obstant això, el procés de internacionalització de l'economia catalana no ha fet perdre importància a les importacions i exportacions de béns i ser-

---

¹ Manuel Castells. Barcelona 6 de setembre de 2001. Conferència amb ocasió de la celebració de l'onze de setembre a la seu de CCOO de Catalunya.

² Dades Idescat

veis amb la resta d'Espanya que van créixer un 19,7% en el període 2001-2005 davant d'un 17,2% de creixement dels intercanvis de Catalunya amb l'estranger.

La Taula INPUT-OUTPUT de Catalunya pel 2005 indica que les exportacions de béns i serveis a l'estranger són de 54.998 milions d'euros i a la resta d'Espanya de 64.205 milions d'euros, però amb la particularitat que en relació a la resta de l'Estat el saldo és positiu en 18.729 milions d'euros mentre que en relació a l'estranger el saldo és negatiu en -10.220 milions d'euros.

Amb dades posteriors corresponents a l'any 2007, el saldo de Catalunya amb la resta d'Espanya és positiu en 23.826 milions d'euros, mentre que en el mateix període el saldo de Catalunya en relació a l'estranger va ser de -18.468 milions d'euros³.

El superàvit de béns i serveis de Catalunya amb la resta d'Espanya s'ha mantingut bàsicament en termes absoluts malgrat que sí ha perdut pes en termes relatius. L'any 2000 representava un superàvit del 12,2% i en el 2009 del 8,2% en relació al PIB.

És a dir, que si bé el nivell d'importacions i exportacions de Catalunya amb la resta d'Espanya ha perdut pes com a conseqüència de la major internacionalització de l'economia, el volum d'intercanvis continua sent important i el saldo és positiu.

b) Procés de convergència econòmica i social entre les diferents CCAA i amb la Unió Europea.

-S'ha produït un procés de convergència amb reducció de les diferències de renda per càpita entre les diferents CCAA i un procés generalitzat de

³ Nota de conjuntura econòmica. Departament d'Economia i Finances. Gener 2009.

convergència amb la Unió Europea. Els mecanismes de redistribució i solidaritat interterritorial incorporats en el model de finançament, i d'altra banda, els fons estructurals provinents de la Unió Europea, han jugat un paper important en aquest procés.

- En relació a la Unió Europea dels quinze, que és la referència més vàlida, en l'any 2007 el PIB per càpita en paritat de poder de compra d'Espanya va assolir 94.3 punts, quan en el 1986, data d'ingrés de Espanya a la Unió, era del 72% de la mitjana europea⁴.

- El procés de descentralització ha permès que les Comunitats més riques i dinàmiques generin més iniciativa i més riquesa la qual cosa també afecta positivament al conjunt.

- Així ho corrobora un Estudi sobre la convergència real entre les regions espanyoles: "En relació a les Comunitats autònomes, en el període 1980-2005, les que partien amb nivells en general inferiors a la mitjana han millorat la seva posició en el procés de convergència"⁵.

- D'altra banda, la taxa de creixement anual mitjà del PIB entre 2000 i 2010 en termes reals mostra que regions com Extremadura i Andalusia han crescut per sobre de la mitjana⁶

- En general, les administracions autonòmiques han fet de locomotores de l'estat de benestar i han estat essencials en el desenvolupament i expansió dels serveis socials.

---

⁴ Font: European Economy.

⁵ Estudi: *La convergència real entre las regiones españolas*. Cuadernos de Información económica. Año 2007. Núm 196, p. 67-76

⁶ Contabilitat regional d'Espanya. INE 24/3/11

3.- Reaccions d'oposició al procés de descentralització política de l'estat

Malgrat aquestes evidències positives, el procés de descentralització política de l'estat ha generat moltes resistències i oposicions al llarg del temps:

- Una primera expressió va ser l'aprovació de la LOAPA (Llei Orgànica d'Harmonització del Procés Autòmic) l'any 1982 després del intent de cop d'estat del 23 de febrer. Tanmateix, la Generalitat de Catalunya i el Govern Basc van presentar un recurs d'inconstitucionalitat i el Tribunal Constitucional en una sentència del 1983 va desestimar en els seus punts més fonamentals aquella llei.

- L'any 2000 apareix un Document aprovat pel CES d'Espanya sobre la unitat de mercat que va aixecar molta polèmica. El document estava condicionat per un apriorisme ideològic que situava els riscos per a la cohesió social en l'ordenació política de l'estat de les autonomies. Aquesta posició ha estat reiterada després per actors molt diversos.

- Aquest document introduïa un principi constitucional inexistent com ara el de la unitat de mercat atorgant-li la funció de garantir la cohesió social i evitar la fragmentació i la ruptura del principi de igualtat real.

S' identificava igualtat amb uniformitat donant per fet que una regulació central i uniforme en l'accés als drets socials era garantia d'igualtat real per a la ciutadania.

Hi ha moltes dades que desmenteixen aquesta afirmació, per exemple en l'accés a les prestacions de l'atur, on les diferències tenen a veure no amb la regulació sinó amb les condicions socioeconòmiques de cada territori.

El document expressava una forta oposició als marcs autonòmics de relacions laborals i socials.

Val a dir que aquest desplaçament cap a la unitat de mercat com a forma de legitimitació d'una concepció fortament centralitzada en matèria de protecció social, assegura també als interlocutors socials - associacions empresarials i sindicats més representatius d'àmbit estatal- una interlocució directa amb l'Estat en aquestes matèries.

Aquesta oposició es va intensificar i radicalitzar amb el debat sobre el nou Estatut d'autonomia de Catalunya.

El President de la CEOE va acusar a l'Estatut de posar en perill la unitat de mercat i alertà del risc de fragmentació a través de regulacions diferenciades. Per la seva banda, Mariano Rajoy, va reclamar una Llei d'unitat de mercat i la creació d'una "Comissió Nacional d'Unitat de Mercat" que servís per garantir la llibertat econòmica a tota Espanya.

Cal assenyalar que aquesta posició no és només de la dreta política i econòmica, és una posició transversal. Es planteja una oposició al traspàs de més competències, es reclama tancar aquest procés i una recentralització de polítiques sota el paraigües de la defensa de la unitat de mercat i de la cohesió social.

Recentment, des del Partit Popular s'ha argumentat que el model autonòmic actual pot ser un fre pel creixement econòmic i el seu president ha tornar a reiterar que si estàs al Govern convocaria a les comunitats autònomes per fer una llei d'unitat de mercat⁷. També des del Partit Popular s'està plantejant el retorn de competències des de les comunitats autònomes a l'Estat.

---

⁷ El Periódico de Catalunya, 17/1/11

Per la seva banda, el Governador del Banc d'Espanya, Miguel Angel Fernández Ordóñez, ha acusat a les autonomies de malbaratament i de ser les responsables del dèficit públic.

S'acusa a l'Estatut d'intervencionisme.

Hi han altres arguments: el catedràtic Juan Velarde Fuentes, per exemple, critica que l'Estatut "manifiesta una clara querencia por un Estado del bienestar extraordinariamente amplio"⁸. El que es critica fonamentalment aquí és la dimensió pública i la intervenció política en la vida econòmica. Es qüestiona la regulació però des d'una perspectiva de desregulació. Aquest és un altre debat que també està present.

4.- Quins continguts incorpora el nou Estatut de Catalunya:

Un increment de la capacitat d'autogovern amb l'assumpció de més competències previstes en la Constitució.

Un capítol de drets i deures, que permet ampliar els drets socials de ciutadania de forma complementària als reconeguts en la Constitució Espanyola. Comissions Obreres de Catalunya va participar i es va implicar en aquest debat per tal d'assolir aquest objectiu.

Cal recordar que l'Estatut de 1932 tenia, en la versió original, un capítol de drets que no va prosperar, i que l'Estatut de 1979 no el tenia. El recolzament de les forces socials i polítiques d'esquerres va ser determinant per la seva inclusió en el nou Estatut.

---

⁸ Papeles FAES núm. 23. 08/11/2005

La creació del marc català de relacions laborals i socials, que era una reivindicació històrica de la CONC.

Una millora del finançament, amb més recursos i major capacitat de decisió i gestió sobre els tributs que paguen els ciutadans i ciutadanes de Catalunya. El sistema aprovat és més transparent i just entre el que s'aporta i el que es rep i és un model solidari.

Cal tenir present que les insuficiències en el finançament afecten seriosament la capacitat de la Generalitat per fer polítiques socials. Per exemple, en un recent estudi⁹ s'assenyala que el sector públic català és un dels més mal dotats per habitant, per sota de la mitjana espanyola, pel que fa a les estructures educatives i especialment a les sanitàries.

El nou model de finançament que contempla l'Estatut fa possible que totes les Comunitats Autònomes surtin beneficiades. Aquest benefici, perfectament constatable, contrasta amb les crítiques d'insolidaritat que s'havien manifestat durant la tramitació de l'Estatut.

Això posa una vegada més de manifest que l'estat autonòmic és conseqüència en bona mesura de la lluita de Catalunya per ampliar el seu autogovern, la qual cosa ha provocat un impuls descentralitzador en el conjunt de l'estat.

El catedràtic Javier Pérez Royo¹⁰ ho reconeix així: " No he entès mai per què hi ha tantes reserves respecte del protagonisme de Catalunya en la definició de la política territorial a Espanya. Encara sort que ha estat Catalunya la que ha tingut aquest protagonisme. Gràcies a això, el dret a l'autonomia s'està exercint amb una intensitat que hauria estat impensable d'una altra manera".

---

⁹ Estudi de la fundació BBVA i l'Institut Valencià d'Investigacions Econòmiques. Referència en El Periódico 26/6/2009

¹⁰ El Periódico 17/7/2009

Posteriorment, la sentència del Tribunal Constitucional en relació al recurs presentat pel Partit Popular contra l'Estatut ha suposat un pas enrere invalidant alguns aspectes del text estatutari. És un dany polític i moral més que jurídic i que afecta sobretot a les perspectives de futur. Aquesta sentència, en opinió de Comissions Obreres, qüestiona la voluntat expressada pel poble català a través de referèndum, no respecta el pacte constitucional i posa en qüestió l'encaix entre Catalunya i Espanya.

5.- Instrumentalització del concepte d'unitat de mercat:

Hi ha una instrumentalització del concepte d'unitat de mercat i una distorsió del debat ja que les dades posen de manifest que:

a) S'han reduït les diferències entre territoris mentre que no ha succeït el mateix amb les desigualtats de caràcter social.

Varies referències corroboren aquesta última afirmació:

- Un indicador com el grau de pobresa, que mesura sobretot les desigualtats, mostra com el percentatge de la població amb risc de pobresa s'ha mantingut estable a Espanya malgrat el creixement econòmic, amb un 20% del total, entre 2005 i 2008, mentre a la Unió Europea és del 16%¹¹.

- D'altra banda, en la Enquesta de Condicions de Vida del 2008 es comprova com el 20% de la població catalana amb una renda més elevada ha assolit un nivell d'ingressos 4,8 vegades superior a la del 20% amb

---

¹¹ Dades de la Comissió Europea. Segons l'Enquesta de condicions de vida elaborada per l'INE (es considera població pobre a la que presenta una renda per sota del 60% de la mitjana dels ingressos anuals).

menys ingressos¹².

- L'Enquesta financera de les famílies realitzada pel Banc d'Espanya indica que "la desigualtat de renda i riquesa ha augmentat d'una manera notabilíssima en aquest tres últims anys del boom econòmic, entre el 2002 i el 2005¹³.

- Una altre referència és la distribució de la riquesa on s'ha produït una caiguda en la participació de les rendes del treball, del 49,5%, en l'any 2000, al 46,4% , en 2007, mentre ha millorat la participació dels beneficis de les empreses del 40.6% al 42.1%.

- En un altre ordre de coses, un estudi del BBVA¹⁴ posa de manifest que: les diferents regulacions sectorials de cada comunitat autònoma, que segons les queixes empresarials es tradueixen en la ruptura de la unitat de mercat, no tenen una gran rellevància.

- Sobre aquest aspecte, Comissions Obreres creiem que els riscos per a la igualtat d'oportunitats, pel que fa a l'actuació de les empreses, no estan en la descentralització política de l'estat sinó en les ineficiències competitives, el dumping social i la manca

b) S'identifica Estat amb administració central

Es pretén una identificació entre Estat i administració central per tal de justificar les resistències al traspàs de determinades competències desconeixent que les comunitats autònomes també són estat.

---

¹² Nota de conjuntura econòmica. Gener 2010. Departament d'Economia i Finances.

¹³ Guillem López Casanovas. El Periódico 15/1/2008

¹⁴ Competitividad, crecimiento i capitalitzación de les regions espanyoles. Ernest Reig (et al.). Fundación de Estudios BBVA (Diciembre 2008). Referència publicada en El Periódico 13/3/2008

c) El conflicte territorial amaga el conflicte social

La pitjor conseqüència d'aquesta instrumentalització és que el conflicte territorial amaga el conflicte social. I l'increment de les desigualtats socials o la menor participació de les rendes del treball en la distribució de la riquesa queden en un segon pla.

Posició i propostes de CCOO de Catalunya

Comissions Obreres de Catalunya ha jugat i juga un paper actiu en el procés de construcció nacional amb l'objectiu d'omplir de contingut social el fet nacional. Des de CCOO hem reclamat un major exercici de l'autogovern per donar resposta a les necessitats i els problemes de la ciutadania des de la proximitat de les seves institucions.

El caràcter nacional del Sindicat es basa en raons d'identitat i d'utilitat. I són precisament els temes d'utilitat els que poden reforçar o afeblir els temes d'identitat i de pertinença.

La instrumentalització del conflicte territorial xoca amb el projecte i les pràctiques d'una organització com CCOO que sempre ha defensat que els riscos per a la cohesió social s'originen en les diferències de classe, socials i de gènere entre les persones. A més, col·loca a l'esquerra social en una dinàmica que no li és pròpia i subordinada a altres interessos.

Per a incidir positivament en aquest debat CCOO, des de la seva condició de sindicat general, proposa:

1.- En primer lloc, **objectivar el debat**, amb dades contrastades, i no sobre la

base de prejudicis ideològics. Igualment fer un debat en positiu sobre la base de les idees i no de les reaccions davant manifestacions o actuacions certament inacceptables que periòdicament es produeixen, per exemple: el recurs contra continguts de l'Estatut que en canvi s'accepten en els textos d'altres comunitats autònomes.

2.- Analitzar les responsabilitats de les polítiques econòmiques, socials i fiscals dutes a terme per les diferents administracions, en relació a l'increment de les desigualtats de caràcter personal i social que s'han produït en els darrers anys.

En opinió de CCOO, són les polítiques que s'han aplicat les que tenen una influència més gran en que hi hagin més o menys desigualtats. Les polítiques fiscals han influït en l'increment de les desigualtats al fer perdre progressivitat al nostre sistema fiscal. S'ha produït un procés de desfiscalització en les rendes de capital i les rebaixes fiscals han afavorit als sectors més benestants.

No s'han aprofitat els anys de creixement econòmic per augmentar la despesa social i redistribuir millor la riquesa (estem set punts per sota de la mitjana europea en despesa social).

Cal una reforma fiscal, on pagui més qui més té, que proporcioni més recursos per incrementar la despesa social i aplicar polítiques públiques redistributives per corregir les desigualtats. Aquestes mesures fiscals progressistes s'han d'implementar tant en l'àmbit de l'estat com en el de la Generalitat de Catalunya

D'altra banda, són necessàries unes normes estatals bàsiques per evitar en matèria fiscal la competència a la baixa entre comunitats autònomes. I una major harmonització a nivell europeu per impedir el dumping fiscal.

3.- **Regulació dels mercats.** El problema avui no són tant les regulacions diferents que suposadament poden afectar a la unitat de mercat sinó l'absència clamorosa en molts casos de regulació i regles del joc per controlar els mercats i evitar situacions d'especulació com les que s'han produït.

Bona part dels que s'escandalitzen amb els suposats perills de la ruptura de la unitat de mercat són els mateixos que pregonen més mercat i menys estat.

4.- **Posar per davant la utilitat per a les persones.** Hi ha competències que són més eficients des de la proximitat, en especial totes aquelles que tenen a veure amb els serveis a les persones i que poden tenir solucions diverses en funció de situacions també diverses. Altres en canvi poden tenir un millor encaix en l'àmbit estatal o europeu.

El repartiment de competències entre els diferents nivells de govern: Europa, Estat, Catalunya, municipis, s'ha de fer sobre la base de criteris d'eficiència a l'hora de desenvolupar polítiques que permetin assignar béns i serveis, redistribuir riquesa i reforçar la cohesió social.

En aquest sentit, la Unió Europea hauria de tenir competències en matèria de política econòmica i fiscal, que en la conjuntura actual haguessin pogut permetre unes actuacions més coherents i eficaces davant la crisi. Per la seva banda, cal millorar el finançament dels Ajuntaments perquè puguin assumir competències de proximitat.

5.- **Posar en valor la descentralització política de l'estat i els seus efectes positius sobre el desenvolupament de l'estat de benestar i el paper del sector públic.** En aquest sentit, el paper de les polítiques públiques dutes a terme per les diferents administracions han estat en general decisives per afrontar la crisi.

La proposta des del nostre punt de vista no és menys estat com reclamen els neoliberals sinó un estat descentralitzat que orienti la direcció dels canvis i reforci la capacitat d'impulsar les polítiques públiques en els seus diferents nivells. Les polítiques socials tenen un efecte reductor de les desigualtats.

Catalunya té un menor percentatge d'empleats públics comparat amb Espanya. Aquesta comparació encara és molt més acusada si es fa amb altres països europeus. Ara hi ha doncs una oportunitat per crear ocupació en el sector públic, de forma que s'incrementi i millori la prestació de serveis tant en sectors claus pel futur econòmic del país, com en sectors directament vinculats amb el benestar de les persones.

6.- Construir el marc català de relacions laborals i socials.

- Amb el traspàs de competències en matèria laboral i social
- Amb el reforçament del paper dels interlocutors socials establint àmbits de concertació permanent de les polítiques transferides a la Generalitat.
- Amb el desenvolupament de la negociació col·lectiva: impuls dels convenis d'àmbit nacional de Catalunya superant els marcs provincials i articulació dels convenis d'àmbit estatal.
- Amb l'impuls a l'estat de benestar com a factor també d'eficiència econòmica.

7.- Desenvolupar el capítol de drets i deures de l'Estatut. Exigir el desenvolupament del capítol de drets i deures que conté el nou Estatut i, en particular, implementar la renda garantida de ciutadania.

8.- **Complir amb la lleialtat institucional per part de totes les administracions respecte a les competències de cada àmbit.** Assumpció plena per part de l'Administració central de les competències recollides en els nous Estatuts.

Cal recordar, que contràriament a aquesta proposta, l'Informe del CES pretenia que "El Estado podrá dictar leyes que establezcan los principios necesarios para armonizar las disposiciones normativas de las Comunidades Autónomas, aún en el caso de materias atribuidas a las competencias de éstas, cuando así lo exija el interés general".

És evident que ens trobem davant d'una crítica selectiva: es refusa l'intervencionisme autonòmic però no l'estatal, sobretot si aquest té per finalitat garantir la unitat de mercat.

9.- **Reforçar els elements de cooperació i coordinació interterritorial,** bilaterals i multilaterals entre l'estat i les autonomies així com les relacions horitzontals entre comunitats autònomes. Convertir al Senat en una Càmera de veritable representació territorial. Plena oficialitat de totes les llengües de l'estat. Tot això com a forma d'impulsar un nou model d'estat descentralitzat en la línia que federalisme és autogovern més govern compartit.

Cal desenvolupar la cultura de la cooperació entre administracions per a una gestió més eficient de les competències i un millor servei als ciutadans i ciutadanes. Per exemple, això s'ha de fer en relació a competències com la d'Inspecció de Treball o l'Agència Tributària.

10.- **Un estat federal plurinacional.** En els seus Estatuts, CCOO defensa la realitat plurinacional de l'estat espanyol i es defineix a favor d'un estat federal. Conseqüentment amb aquest posicionament, proposa treballar

per aprofundir en la democràcia i fer avançar un model federal que reconegui la realitat plurinacional de l'estat. Un model d'estat federal plurinacional que pugui ser compartit per diverses forces polítiques i socials, tant a Catalunya com a la resta de l'estat, i que possibiliti un punt de trobada de diverses aspiracions a les quals no cal renunciar.

Recuperar la integritat de l'Estatut, amb les seves corresponents garanties jurídiques, a través d'una reforma federal de la Constitució.

Reconeixement ple de la pluralitat nacional i lingüística.

En el baròmetre d'opinió política elaborat pel Centre d'Estudis d'Opinió de la Generalitat¹⁵ quan es pregunta als ciutadans i ciutadanes com creuen que Catalunya hauria de ser, el 31.8% es manifesta per una comunitat autònoma, un 33,0% per un estat dins d'una Espanya federal i un 25.5% per un estat independent. Un 5.6% com una regió espanyola. Uns resultats que de forma diversa expressen un sentiment àmpliament majoritari en favor de reforçar l'autogovern de Catalunya i la seva personalitat nacional.

11.- Impulsar espais de col·laboració en l'àmbit sindical que propiciïn un marc de trobada entre organitzacions territorials de Comissions Obreres que comparteixen elements de similitud en la seva realitat sindical i de context sociopolític. La Confederació Sindical de CCOO també s'hauria d'implicar i participar activament en aquestes trobades tant de caràcter bilateral com multilateral. Espais com Galeuscat amb la participació de Galícia, Euskadi i Catalunya poden ser molt útils per a aquest objectiu.

12.- Apostar decididament per avançar en la integració política europea sense por a delegar en les institucions europees competències que avui són del estat. La crisi ha deixat molt clara aquesta necessitat al igual que la

---

¹⁵ Juny 2011

d'una regulació europea. Ampliar la participació de les CCAA en les decisions de la Unió Europea.

Contribuir a impulsar els espais transfronterers de cooperació interregional com és l'Euroregió Pirineus-Mediterrània (PIRIMED) de la que formen part Aragó, Catalunya, Illes Balears, Llenguadoc-Rosselló i Migdia-Pirineus. I en l'àmbit sindical, i en el marc de la Confederació Europea de Sindicats, el Consell Sindical Interregional transfronterer Pirineus-Mediterrània (CSI Pirimed) i del qual formen part sindicats catalans, francesos i andorrans.

En definitiva: Tenim la necessitat com a Sindicat de compartir un projecte d'estat que assumeixi de forma positiva la seva descentralització política.

S'han de superar els desenfocaments i les posicions defensives davant els canvis produïts i afavorir la iniciativa sindical també en aquest terreny.

1.6. Negociació col·lectiva i qüestió nacional. Acte 88è Aniversari de l'assassinat de Salvador Seguí. (2011)

Intervencions de Juan Manuel Tapia i Ramon Gorriz

Realitat nacional i negociació col·lectiva

El sindicalisme general català és, i sempre ho ha estat, un subjecte social molt actiu en la història nacional de Catalunya així com en la construcció i el desenvolupament socioeconòmic del nostre país, i de les seves institucions.

És un fet des del mateix moment en què es produeix la primera industrialització moderna a Catalunya, amb un moviment obrer societari de tradicions fortament federalistes, amb continuïtat en el naixement del sindicalisme confederal de principis de segle, amb els pronunciats trets propis de la CNT catalana de Salvador Seguí, de la qual un dels assoliments més interessants va ser la capacitat d'incorporar a l'organització sindical generació rere generació d'immigrants espanyols. Aquest fet va contribuir de manera cabdal a la seva incorporació social a la realitat catalana i a la nostra pròpia cohesió.

El naixement de la Comissió Obrera Nacional de Catalunya, el 1969, respon a la voluntat explícita d'aquells homes i dones de constituir un sindicat de classe i nacional, unint les lluites per les llibertats nacionals i democràtiques en una sola lluita.

Novament el nostre sindicalisme confederal torna a tenir una immensa capacitat per integrar els nous fluxos de persones immigrants, que s'incor-

poren així a la realitat social i nacional de Catalunya, en una societat cohesionada i no dividida per raó d'origen o de llengua. Aquest fenomen s'ha tornat a repetir entre la fi de segle i aquesta primera dècada del segle XXI, amb una intensitat sense precedents a Europa, i amb un important nivell d'encert del sindicalisme.

Des de la recuperació de les llibertats democràtiques, CCOO de Catalunya, ha estat, també, un agent de primer ordre en la construcció d'un marc institucional de Catalunya, des de la seva perspectiva sindical i sociopolítica. Aquesta influència es reconeix en el nou Estatut d'autonomia de Catalunya, que malgrat les injustificades retallades del Tribunal Constitucional, manté un ampli ventall de drets personals i socials, i el reconeixement del marc català de relacions sociolaborals, iniciativa en què el sindicat ha estat determinant.

El nostre itinerari com a sindicat nacional ha transcorregut sempre sobre dos eixos: el pacte confederal amb CCOO d'Espanya i el desenvolupament del nostre marc català de relacions sociolaborals. Veurem les implicacions que això té en relació amb la negociació col·lectiva, en sentit ampli, com a element troncal de l'acció del sindicat, i, molt especialment, en l'actual procés obert de reforma de la negociació col·lectiva.

El primer dels eixos és el pacte implícit pel qual, de manera sobirana i voluntària, CCOO de Catalunya es confedera a les CCOO d'Espanya. És l'expressió de la legitimitat que ens atorguen les persones afiliades i organitzades al sindicat, i les persones del món del treball de Catalunya. Expressió, també, d'unes CCOO de Catalunya compromeses, solidàries i cooperatives, amb les persones organitzades a CCOO d'Espanya.

El segon eix, el marc català de relacions sociolaborals, és el conjunt de relacions laborals i de treball, d'espais d'intervenció i concertació del sindicat en

les polítiques socials i econòmiques de les mateixes institucions sociolaborals que hem anat creant. Els treballadors i treballadores catalanes, de manera reiterada, ens han convertit en la primera organització sindical de Catalunya, tant en termes organitzatius com electorals, i a UGT de Catalunya, en la segona organització sindical, de manera que el món del treball a Catalunya ha avalat, de manera majoritària, amb més del 85% dels delegats i delegades, la legitimitat del projecte sindical de classe i nacional.

Una aproximació a la realitat política o de la societat civil de Catalunya tindrà com a resultat una àmplia identificació de la ciutadania de Catalunya amb la seva realitat nacional, lògicament, des de la diversitat de concepcions, perspectives o tradicions.

És possible que un fet social i econòmic de primera magnitud com la negociació col·lectiva visqui aliena a la realitat nacional de Catalunya? La resposta és senzilla: els treballadors i treballadores de Catalunya s'han "autodeterminat", en el sentit d'avaluar el nostre projecte sindical de classe i nacional. La nostra perspectiva i les nostres pràctiques de negociació col·lectiva han de respondre a aquesta legitimitat.

El procés de globalització econòmica, el desenvolupament de la UE i els seus espais econòmics regionals, i la mateixa configuració descentralitzada en termes polítics de l'Estat espanyol, per més que siguin fenòmens que generin diferents nivells de satisfacció o insatisfacció, han desestructurat el paper dels antics estats nascuts de la Revolució Industrial.

El nivell d'obertura de l'economia catalana és molt important. És un indicador senzill que suma les exportacions i les importacions i el seu pes percentual respecte del PIB, i resulta de prop del 70%, un 20% superior a l'espanyola. La nostra economia és, a més, la principal exportadora: representa gairebé un 27% del total d'exportacions de l'economia espanyola, amb només el 18,5% del PIB i el 16% de la població.

Dues conseqüències són:

El concepte d'unitat de mercat per justificar una negociació col·lectiva centralitzada, la qual cosa Baylos ha anomenat en alguna ocasió, el jacobinisme social, és un espantall ideològic que no correspon a la realitat econòmica i social, i que està al servei de les resistències, transversals, a la dreta espanyola i sectors de l'esquerra, i a la descentralització política i social.

Sembla lògic que el sindicalisme confederal català també pari esment a aquests nous espais en termes de negociació col·lectiva i que ho faci en cooperació, com ho fem amb la CS de CCOO d'Espanya. Aquest és el nostre interès en el desenvolupament de la CES i la CSI, dels quatre motors i les seves possibilitats de concertació, dels nostres instruments transfronters, els comitès d'empresa europeus i la seva incipient contractualitat, la negociació col·lectiva internacional i el desenvolupament de la responsabilitat social.

Nosaltres volem un desenvolupament del nostre marc català de relacions sociolaborals, en termes de negociació col·lectiva, en sentit ampli, que respongui a la diversitat de les organitzacions de l'activitat econòmica dels sectors, que impliquen realitats diferents i diferents organitzacions del treball. Volem un marc català de negociació col·lectiva que tingui, en el marc de la diversitat, criteris harmònics en el seu desenvolupament.

El primer: la concepció de l'àmbit del conveni col·lectiu i dels seus mecanismes de gestió i desenvolupament com un espai d'organització, de participació del sindicat i de la seva activitat central. Per això parlem de la necessitat d'àmbits de proximitat, convenis articulats o instruments de gestió i desenvolupament.

La mateixa estructura de la negociació col·lectiva sectorial ha d'afavorir la vitalitat d'àmbits de negociació on es pugui exercir amb més eficiència, en

termes de força i correlació de forces, el poder contractual del sindicat, de manera que es possibilitin estratègies sindicals d'extensió de conquestes, amb criteris d'utilitat per a tots els nivells de l'organització i, en última instància, de les persones que són els destinataris de la negociació col·lectiva.

Que tingui en consideració l'estructura de les petites i mitjanes empreses dels diferents sectors d'activitat, tan intensa a Catalunya. El 98% de les nostres empreses tenen menys de 49 treballadors i el 87% tenen menys de 9 treballadors, a part dels problemes que es deriven per a la protecció efectiva de la negociació col·lectiva.

Un marc català que vol incorporar el conjunt del món del treball. Els treballadors autònoms a Catalunya representen el 16,5% del total d'autònoms de l'Estat. Per tenir una referència comparativa, a Madrid són l'11% del total. És lògic que, en la nostra realitat econòmica i social, el nostre sindicalisme confederal presti una especial atenció a l'organització del treball autònom.

Tot això explica la nostra prioritat a estendre els acords d'interès professional de la nostra federació sindical TRADE, el model organitzatiu de la qual és, prenent com a base la nostra experiència, especial.

Que tingui en compte els nostres propis desequilibris territorials i la necessitat, interna a Catalunya, de cooperació i solidaritat en el desenvolupament econòmic i social, en termes de negociació col·lectiva i enfront del dúmping social.

Que reconegui en un estat descentralitzat políticament, amb un important nivell de transferències competencials de regulació i desenvolupament, la necessitat de negociació col·lectiva en els àmbits de decisió política, les comunitats autònomes, en sectors relacionats amb l'educació, la sanitat o els serveis socials, i un univers de serveis públics, incloses les mateixes

administracions descentralitzades.

Un marc català per al qual és imprescindible l'enfortiment de la negociació col·lectiva a Catalunya, la substitució dels artificials àmbits provincials, que no obeeixen a realitats econòmiques i socials, per convenis col·lectius generals de sector de Catalunya. Aquesta mateixa operació és necessària per superar febles àmbits gremials de sector, sense connexió amb la realitat econòmica.

Un marc català obert i cooperatiu amb el conjunt de CCOO d'Espanya és el primer interessat a generalitzar les proteccions que representen els convenis col·lectius generals estatals, siguin d'aplicació directa, quan es decideixin, o de protecció general, per articular la nostra pròpia negociació col·lectiva. És una articulació que no necessàriament ha de ser uniforme: el conveni estatal d'aplicació directa en algunes comunitats autònomes pot conviure asimètricament amb convenis de comunitats autònomes articulats amb aquest.

La negociació col·lectiva a l'Estat és una garantia per a la consolidació de les conquestes i les millores de la nostra pròpia negociació col·lectiva, i és una base important per a nous desenvolupaments.

Alhora, el nostre teixit econòmic es caracteritza per una important diversificació en les activitats econòmiques sectorials. Això explica el nostre pes específic en l'entramat de negociació col·lectiva estatal i la nostra responsabilitat i compromís, però alhora, la nostra exigència de reciprocitat.

El mateix sentit té una concepció de la negociació col·lectiva que sigui capaç no només de sostenir, amb musculatura, la millora de les condicions de treball i els drets, sinó també d'orientar el desenvolupament econòmic dels sectors d'activitat i d'influir-hi.

La qualitat de les condicions de treball i retributives està associada a la qualitat de les produccions de béns i serveis, i el seu valor afegit està associat a la modernització de les empreses, els seus processos i l'organització del treball. És a dir, a un nou model productiu o paradigma de competitivitat sense el qual no és possible una veritable alternativa a la crisi.

L'altre vèrtex d'aquest triangle virtuós el constitueix el desenvolupament de la qualitat de l'Estat del benestar i els serveis públics, pels quals el sindicat també pugna en termes de concertació i negociació col·lectiva. Una negociació col·lectiva al servei de la nostra realitat nacional ha de suposar, també, el desenvolupament del Consell de Relacions Laborals i dels nostres sistemes extrajudicials al voltant del TLC.

Aquests organismes tenen una relació directa amb la negociació col·lectiva. Són organismes que, basant-se en les nostres pròpies experiències, han generat alguns models diferencials amb la resta de l'Estat.

N'és un exemple el nostre Consell de Relacions Laborals, amb la seva Comissió de Convenis Col·lectius, que, a més de dictaminar sobre el conveni aplicable, estableix els procediments per a la reforma de l'estructura de la negociació col·lectiva a Catalunya.

O el nostre TLC, amb un sistema de mediació paritari, que suposa la gestió del conflicte i les seves solucions en termes de negociació col·lectiva.

Finalment, el pacte confederal també afecta les nostres federacions en la seva relació amb les federacions estatals. Per això, en l'actual procés de reforma de la negociació col·lectiva tenim dos reptes importants: en primer lloc, donar plenitud a la capacitat contractual de les nostres federacions a Espanya i a Catalunya per decidir l'organització de la seva estructura de negociació col·lectiva sectorial (això depèn del procés de concertació), i, en

segon lloc (i això depèn només de nosaltres mateixos), que les decisions que es prenguin responguin al consens i al pacte.

Lògicament, la CONC té l'obligació de vetllar perquè això sigui així.

(http://www.ccoo.cat/visio/video.aspx?coleccio=Videos_llargs&numero=80)

1.7. Unitat en la diversitat: L'aposta de CCOO de Catalunya per la convivència i la igualtat de drets i d'oportunitats. (2011). Document del Seminari Salvador Seguí

1. La immigració: una realitat estructural del mercat de treball i de la societat catalana

Treball i immigració són dos conceptes intrínsecament vinculats, ja que molt sovint la demanda de mà d'obra es troba al darrere d'importants moviments migratoris, com posa de manifest la història recent d'Europa. Aquest procés sovint es complementa amb la incapacitat de determinats països de garantir els drets fonamentals bàsics als seus ciutadans, per la manca de llibertats democràtiques, guerres o catàstrofes naturals, cosa que provoca que milers de persones abandonin aquests països a la recerca d'una vida millor.

Convé recordar els intensos fluxos migratoris de treballadors espanyols cap a Europa o Amèrica durant el segle XIX i fins a mitjan segle XX, o també els moviments de població que dins de l'Estat espanyol van tenir com a destinació Catalunya durant el segle passat. Aquests moviments van comportar que durant el segle XX arribessin a Catalunya 3.000.000 de persones immigrades, i que la població catalana passés d'1.900.000 habitants a principis de segle als 6.100.000 a finals de segle. Aquest creixement va tenir una incidència especial en el període comprès entre els anys 1950 i 1975.

Segons la demògrafa Anna Cabré¹, sense l'aportació de la immigració, Catalunya només hauria arribat als 2.400.000 habitants a finals del segle XX. Per tant, la diferència respecte als habitants reals seria de 3.700.000, que estarien vinculats directament o indirectament a la immigració.

Salvador Cardús -com ho fa Anna Cabré- vincula aquest creixement demogràfic provinent de la immigració al desenvolupament econòmic que ha conegut el nostre país durant el segle XX i afirma que la immigració està al darrere de la puixança econòmica, cultural i política del nostre país dels darrers 100 anys. Des d'aquest punt de vista, afirma que la immigració no ha estat una amenaça per al desenvolupament econòmic, social i cultural del país, sinó tot el contrari, n'ha estat la condició necessària².

Moltes recerques s'han centrat en la nostra història recent i han posat de manifest la importància d'aquests processos migratoris que han tingut el nostre país com a destinació. De manera molt destacable, convé recordar la inestimable contribució de l'escriptor Paco Candel, i en concret la seva obra *Els altres catalans*³, on es posen de manifest les dificultats vinculades als processos migratoris, però també la important capacitat d'incorporació de la societat catalana. És a dir, des de sempre, la immigració ha estat un motor de canvi i innovació de la societat catalana. Al llarg de la nostra història milers de persones, procedents dels orígens més diversos, s'han establert al nostre país i l'han fet créixer amb l'esforç del seu treball.

Des de fa uns anys estem vivint un altre d'aquests episodis migratoris que ha marcat la nostra història recent i que ha comportat un dels canvis socials més importants dels últims anys. Aquest episodi, que afecta tot l'Estat espanyol encara que amb importants diferències territorials, ha comportat

---

¹ CABRÉ, Anna. *El sistema català de reproducció. Cent anys de singularitat demogràfica*. Barcelona: Ed. Proa, 1999.

² CARDÚS, Salvador. "La immigració com a lloc de memòria nacional". *AUSA*, XXIII, 159 (2007). Patronat d'Estudis Osonencs.

³ CANDEL, Francesc. *Els altres catalans*. Barcelona: Edicions 62, 1964.

que en molt pocs anys hàgim passat de ser una societat d'emigració a ser un país d'immigració.

Des de fa uns anys, l'Estat espanyol s'ha incorporat a la dinàmica de la resta de països membres de la Unió Europea, marcats per una demanda de població immigrada per l'envelliment de la seva població. Com es posa de manifest en l'informe de les Nacions Unides "Migracions de reemplaçament: una solució a la disminució i l'envelliment de les poblacions?" (2000)⁴, les dinàmiques de decreixement de la fecunditat i, per tant, d'envelliment en la majoria de països desenvolupats comporta la necessitat de mantenir certs nivells d'immigració per evitar el descens poblacional en aquests països, més gran encara si el que es pretén és evitar un descens de la població activa. Així, en aquest informe es preveuen unes necessitats d'immigració de reemplaçament d'uns 50 milions de persones a la Unió Europea, si el que es pretén és evitar una reducció de la població en el període 2000-2050.

Tanmateix, cal tenir en compte que, encara que el fenomen de la immigració extracomunitària és relativament nou i que s'ha desenvolupat molt ràpidament i de manera intensa a l'Estat espanyol, en algunes comunitats autònomes, com ara Catalunya, l'inici de l'arribada de persones de procedència estrangera es remunta als anys vuitanta del segle passat.

A més, no s'ha d'oblidar que Catalunya ha rebut importants fluxos migratoris interns des dels anys seixanta. I si bé és cert que hi ha importants diferències entre els fluxos migratoris interns i els externs, també és cert que hi ha molts elements comuns dels quals sí que podem aprendre.

Per exemple, que en els moments inicials del procés migratori, la integració o l'exclusió comença a l'àmbit laboral i que si hi ha integració laboral a continuació es dona la social, la urbanística i la cultural. I a l'inrevés, l'exclusió

---

⁴ <http://www.un.org/esa/population/unpop.htm>

laboral també comporta tota la resta d'exclusions. En moments posteriors, l'exclusió es pot estendre a altres àmbits, entre ells l'escolar, com ho han posat de manifest diferents recerques.

Un element important que cal destacar, doncs, és que la immigració ja és un fet estructural del nostre mercat de treball i de la nostra societat. La combinació de factors com ara les desigualtats brutals que es donen entre països, geogràficament o culturalment, molt propers; la manca d'oportunitats en els països d'origen; les conseqüències de la caiguda de la natalitat a tot Europa, combinada amb períodes de creixement econòmic que demanda mà d'obra... fan que la immigració sigui una realitat amb la qual conviuem en els propers anys.

D'altra banda, més enllà de la dimensió laboral i econòmica de la immigració, cal tenir en compte l'arribada de població estrangera vinculada al reagrupament familiar, que s'ha convertit en el principal mecanisme d'arribada regular de població estrangera al nostre país, especialment en l'actual situació de crisi econòmica.

És important destacar que aquest reagrupament familiar té un paper cabdal en els processos d'estabilització i d'integració de les persones nouvingudes. També és en aquest sentit que s'ha de valorar molt positivament que, amb l'entrada en vigor de la nova Llei d'estrangeria el 13 de desembre del 2009, les persones reagrupades en edat laboral ja puguin treballar sense haver de sol·licitar una autorització de treball. Aquesta ha estat una reivindicació -gairebé en solitari- de CCOO de Catalunya en els darrers anys i trenca amb una situació legal que condemnava moltes famílies a sobreviure només amb els ingressos d'un dels cònjuges i que afectava especialment els joves, ja que, com que la llei limitava el reagrupament als 18 anys, molts interrompien els seus estudis en el país d'origen o tenien dificultats per continuar-los en el nostre país i no podien accedir a una feina digna. Tot això ha

comportat riscos d'exclusió i de marginació que han tingut uns efectes directes sobre la convivència i la igualtat d'oportunitats.

2. Factors demogràfics, econòmics i socials vinculats al fet migratori

Des d'aquest punt de vista, és necessari conèixer les raons profundes de la immigració, les veritables motivacions econòmiques i socials del fenomen, les forces que mouen les persones a abandonar els seus països i a instal·lar-se al nostre país, però també els factors que actuen en la construcció de l'imaginari col·lectiu en relació amb la immigració.

2.1. La demanda del nostre mercat de treball

La primera de totes és entendre que a les persones estrangeres les ha reclamat el nostre mercat de treball i que, per tant, el tan anomenat efecte crida té unes bases econòmiques i no polítiques. L'efecte crida no el provoquen ni les regularitzacions que tots els governs espanyols han usat en algun moment o altre, ni les lleis d'estrangeria més o menys restrictives, sinó una creixent demanda de mà d'obra, producte d'un increment continuat de l'ocupació i una reducció dels efectius nacionals per donar-hi resposta.

En pocs anys vam passar d'un mercat de treball amb un gran creixement de la població activa i una forta pressió de la generació del baby boom (els nascuts entre 1958 i 1977), amb poca participació de la dona i uns elevats nivells d'atur, a una situació radicalment contrària, amb l'esgotament de les cohorts del baby boom, amb una important caiguda de la natalitat, un increment molt important de les taxes d'ocupació i una pràctica desaparició de

l'atur real (no de l'estadístic).

Per Josep Oliver, catedràtic d'economia aplicada de la Universitat Autònoma, ens trobem davant d'un model de transició basat majoritàriament en els efectius nascuts a Espanya cap a un altre que depèn, de manera creixent, de la immigració⁵. O com deia el professor Oliver d'una manera molt més gràfica: "un país que no té fills, ha de tenir immigrants".

Així, la raó d'aquest efecte crida que va aportar enormes contingents d'immigració rau en l'esgotament dels efectius existents a Espanya (joves, dones i persones en atur), tot i l'increment de la taxa d'activitat, a causa d'un creixement econòmic continuat que va comportar un important increment de la demanda de mà d'obra. És a dir, fins i tot mobilitzant les reserves que tenia el mercat de treball, no n'hi va haver prou a causa de la fortalesa de la demanda de mà d'obra que es va donar de manera continuada des de l'any 2000 fins al 2007.

A més, aquest increment de la demanda de mà d'obra està directament vinculat amb l'especialització de la nostra economia en sectors de poc valor afegit, extensius en mà d'obra, precaris i amb una alta temporalitat, com ara la construcció o els serveis poc qualificats. Aquests també són sectors dels quals els efectius nacionals han fugit i que en el cas dels efectius estrangers són sectors d'entrada, provisionals, que ràpidament són abandonats quan poden accedir a ocupacions més estables, cosa que genera la necessitat de reposició de mà d'obra.

A això cal afegir l'existència d'una consolidada economia submergida -que ja existia abans de l'arribada de la immigració estrangera- i que ha estat al darrere de l'arribada continuada d'immigració irregular, especialment en els

---

⁵ OLIVER, Josep. *España 2020: un mestizaje ineludible. Cambio demográfico, mercado de trabajo e inmigración*. Barcelona: Institut d'Estudis Autònòmics, 2006.

darrers anys de bonança econòmica. Però, més enllà d'aquest paper d'atracció, l'economia submergida també ha estat el refugi de moltes persones immigrades que s'hi veuen abocades per les condicions de precarietat legal que suposa el mateix marc legal d'estrangeria vigent al nostre país, per les dificultats idiomàtiques o pel desconeixement dels seus drets laborals.

2.2. Un model pervers de gestió dels fluxos migratoris

Malauradament, aquest efecte crida de l'economia ha coexistit amb uns deficients mecanismes de gestió de l'arribada de treballadors i treballadores estrangers per mitjans regulars i amb unes mesures restrictives en la legislació per regularitzar les persones que es trobaven en una situació administrativa irregular. Això va comportar la creació d'una molt important bossa de persones en situació irregular, que, de fet, ha estat un dels elements definitoris de la realitat de la immigració a l'Estat espanyol. En certa manera, la inexistència d'un procediment àgil i eficaç de gestió de les demandes reals del nostre mercat de treball les hem de buscar en una manca d'assumpció del conjunt de la societat que la immigració és una necessitat estructural de l'economia i de la societat espanyola i catalana.

Aquesta situació ha configurat un model pervers de gestió dels fluxos migratoris a l'Estat espanyol, ja que la conjunció de la demanda creixent de mà d'obra ha coexistit amb una gestió ineficient de l'entrada regular, fet que ha comportat un increment de l'arribada de persones de manera irregular. Això ha fet que cada cop que el nombre de persones en situació irregular era massa gran, calgués fer un procés de regularització extraordinària.

Aquest model pervers, marcat per les dificultats d'entrada regular i la demanda de mà d'obra del mercat de treball espanyol, ha ocasionat perjudi-

cis greus al conjunt de la societat. Aquests prejudicis afecten, en primer lloc, els treballadors i les treballadores estrangers, que es veuen sotmesos a una situació d'irregularitat, amb el que això representa en els aspectes socials i laborals, però, en segon lloc, afecta també el conjunt de treballadors i treballadores, pels efectes de desregulació que genera la immigració irregular. Aquesta situació comporta una pressió a la baixa en els salaris i les condicions laborals, i afecta la capacitat reivindicativa dels treballadors i les treballadores. A més, també afecta les empreses, que tenen dificultats per donar resposta a les seves necessitats de personal i que es veuen sotmeses a la competència deslleial per part d'altres empreses que usen la contractació irregular per reduir els costos laborals. I, finalment, afecta el mateix model econòmic, que troba al·licients per perpetuar un model competitiu que es basa en la presència d'estrangers en situació irregular.

Evidentment, la situació de crisi econòmica i de destrucció de l'ocupació dels darrers 2 anys ha comportat una reducció dràstica de la demanda de mà d'obra, cosa que ha frenat l'arribada de persones estrangeres, però també un increment molt important de l'atur entre les persones immigrades, especialment entre els homes, pel fet d'estar majoritàriament ocupats en activitats molt castigades per la crisi, com ho posa de manifest l'Informe 2010 sobre la situació laboral de la població estrangera a Catalunya, elaborat pel Centre d'Estudis i Recerca Sindical (CERES) de CCOO de Catalunya. Aquest increment de l'atur i les dificultats per aconseguir una nova feina comporten un elevat risc que caiguin en la irregularitat moltes persones estrangeres que actualment es troben en situació regular i que no poden complir els requisits legals per renovar les seves autoritzacions.

Tanmateix, tot i aquesta reducció de l'arribada de persones estrangeres, les raons econòmiques i estructurals de fons que van provocar l'arribada d'un gran nombre de persones en els darrers anys encara segueixen vigents.

2.3. Una visió utilitarista de la immigració

Malauradament, tot i la importància que té la dimensió laboral en l'anàlisi de la realitat migratòria al nostre país, no es pot caure en el reduccionisme de veure la immigració només en clau econòmica, o com un recurs vinculat a les necessitats del nostre mercat de treball. Ja fa temps que en el marc de la Unió Europea se sap que la immigració comporta altres dimensions que van més enllà del que és estrictament laboral, com ho va posar de manifest amb rotunda claredat l'escriptor i dramaturg Max Frisch, quan referint-se als fluxos migratoris que va rebre el seu país vers la meitat del segle XX, afirmava: "Vam demanar mà d'obra i ens van arribar persones".

Aquesta visió pragmàtica i utilitària de la immigració, entesa com un recurs manipulable en funció de les nostres necessitats laborals, ha comportat un procés de deshumanització i de simplificació de l'anàlisi de la realitat migratòria que es pot veure clarament en moltes de les actuacions del Govern de l'Estat en els darrers anys: pla de retorn voluntari, retallada de la contractació en origen, reforma de la Llei d'estrangeria...

Des d'aquest paradigma, l'immigrant és entès com a quota, com a flux, com a estadística, com a quelcom que es pot dirigir, escollir, controlar, com a quelcom, tal com indica el seu nom, en constant moviment, en un moviment d'anada i tornada en funció de les nostres necessitats. Això fa que, el tractament del fet migratori a la nostra societat estigui dominat per un discurs clarament utilitarista: la immigració és entesa com a mà d'obra necessària, que s'ha de dirigir i controlar en funció de les necessitats del nostre mercat de treball, o de la seva major o menor compatibilitat cultural.

Fins i tot el discurs que destaca els avantatges que té la immigració per a la nostra societat ho fa en aquests termes: la immigració és vista com la solució a la disminució demogràfica generada per la baixa natalitat, o també la

immigració, en tant que cotitzants a la Seguretat Social, com a solució al manteniment de les pensions futures.

En el moment actual, la conseqüència directa d'aquesta visió utilitària és la creació d'un estat d'opinió que veu la immigració com a responsable de la crisi econòmica, quan, de fet, n'és una víctima, com ho són també els treballadors i treballadores nacionals. Aquesta criminalització de la immigració, a més, pot provocar greus problemes socials, especialment en moments com l'actual, d'increment de l'atur i de retallada de despesa social, més quan és utilitzada per determinades forces polítiques per aconseguir rèdits electorals.

2.4. Els dèficits de l'estat del benestar

Durant molts anys, la immigració ha permès un fort creixement de l'economia catalana i espanyola, i el treball de les persones estrangeres ha representat una gran aportació al PIB i a la Seguretat Social, fins al punt que, durant els períodes de màxim creixement del procés migratori, les persones immigrades han fet una aportació positiva a l'Estat. I això es dona tot i que una part de la població immigrada s'ubica en els sectors més febles de la nostra societat, com ho posen de manifest estudis recents, que demostren aquesta aportació neta a la hisenda pública que fan les persones estrangeres immigrades.

Segons l'estudi *Immigració i estat del benestar a Espanya*, de Francisco Javier Moreno i María Bruquetas, publicat enguany per l'Obra Social La Caixa⁶, la immigració ha contribuït a consolidar el sistema de protecció

---

⁶ MORENO FUENTES, Francisco Javier; BRUQUETAS CALLEJO, María. *Immigració i estat del benestar a Espanya*. Barcelona: Col·lecció d'Estudis Socials La Caixa, 2011. Vol. 13.

social a l'Estat espanyol, i cita dades de l'Oficina Econòmica de Presidència del Govern, que posen de manifest que el 30 % del creixement del PIB entre mitjan anys noranta i la primera dècada d'aquest segle ha estat conseqüència de l'assentament d'immigrants, i aquest efecte positiu puja fins al 50 % del creixement del PIB en el període 2000-2005. A més, el 50 % del superàvit assolit per les finances públiques els anys de més creixement de l'economia espanyola, del 2002 al 2006, va correspondre a impostos i contribucions socials de la immigració.

Tot i això, el creixement econòmic dels darrers anys no s'ha traduït en un increment de la qualitat dels serveis públics bàsics (sanitat, educació, serveis socials..), ja que malgrat aquest creixement continuat no hi ha hagut un increment substancial dels recursos destinats a la millora del nostre estat del benestar equiparable a l'increment de població que ha viscut el nostre país en els darrers anys.

En aquest sentit, la immigració ha posat sobre la taula l'existència de dèficits estructurals en el nostre model d'estat del benestar. Cal recordar que l'estat del benestar al qual s'incorporen les persones estrangeres fruit dels fluxos migratoris recents és un model feble en relació amb la resta de la Unió Europea i això cal tenir-ho en compte en parlar dels efectes d'aquesta immigració sobre els serveis públics: molts dèficits que s'atribueixen a la presència de persones estrangeres ja existien abans de la seva arribada, com ara el fracàs escolar, les baixes dotacions pressupostàries destinades a ajudes socials, les llistes d'espera en la sanitat pública...

Tanmateix, és important citar que la concentració de la demanda d'aquests serveis en determinats àmbits territorials pot accentuar una visió esbiaixada dels veritables efectes sobre l'estat del benestar a causa de presència de població immigrada.

Malauradament, les dades de l'estudi de La Caixa esmentat anteriorment també posen de manifest que les persones immigrades són vistes com a competidores en l'accés a prestacions i serveis. Així, segons les enquestes, hi ha la impressió que se'ls concedeixen més ajudes escolars (50 %) i més prestacions sanitàries (46 %) fins i tot en igualtat d'ingressos, o que la presència d'immigrants deteriora la qualitat de l'atenció sanitària (52 %) i educativa (50 %).

Tanmateix, les dades de l'estudi ens mostren una altra realitat: menys de l'1 % dels beneficiaris de pensions a Espanya són estrangers i, d'aquests, més de la meitat són ciutadans comunitaris; les persones immigrades només representen el 6,85 % de les actuacions dels serveis socials; la població immigrant representa l'11,2 % dels beneficiaris de rendes mínimes d'inserció (RMI); el percentatge de la despesa sanitària i educativa dedicada a les persones immigrades ha augmentat de l'1 % el 2000 al 5 % de la despesa sanitària i aproximadament al 6 % de l'educativa el 2007, molt per sota del pes de la població immigrada respecte al total de població; les persones immigrades van un 7 % menys al metge de capçalera i un 16,5 % menys al metge especialista que la població autòctona, tot i que van una mica més a urgències.

El que és cert és que els dèficits del nostre estat del benestar, sumats a la percepció que es té dels efectes de la població immigrada sobre els serveis públics, són factors que, en un moment de crisi com l'actual, estant generant punts de fricció i de competència per uns recursos socials cada cop més escassos entre les persones més desfavorides. Una crisi, les causes de la qual estan vinculades al model econòmic i a l'especulació financera però no pas a la immigració.

2.5. L'increment de les desigualtats en l'àmbit escolar

Els processos d'estabilització i de reagrupació familiar dels darrers 10 anys han comportat la incorporació d'un nombre molt important d'alumnat d'origen estranger als centres educatius. Malauradament, aquesta incorporació s'ha donat de manera molt desigual arreu del territori, amb una elevada concentració en determinades comarques i barris de diferents ciutats, i, molt especialment, en centres de titularitat pública. Aquesta concentració ha comportat, al mateix temps, una fugida de l'alumnat autòcton, cosa que ha incrementat un procés de guetificació d'aquests centres escolars.

Segons l'estudi de la Fundació Bofill Equitat, excel·lència i eficiència educativa a Catalunya. Una anàlisi comparada, dirigit per Ferran Ferrer i presentat l'any 2008, basat en els resultats de l'informe PISA 2006, la desigualtat d'oportunitats segons el lloc de naixement és molt elevada en el sistema educatiu català, especialment entre l'alumnat no nadiu. L'estudi mostra que els rendiments de l'alumnat no nadiu són lluny dels que obté la població autòctona i que aquesta diferència és més gran aquí que a la resta de països desenvolupats. Aquesta desigualtat no es pot atribuir al baix nivell socioeconòmic i cultural d'una gran part de les persones immigrades, ja que descomptat l'efecte d'aquesta variable, la diferència segueix sent important.

L'estudi també afirma que el sistema educatiu català es mostra incapaç d'afrontar certs reptes socials bàsics des del punt de vista de l'equitat educativa i apunta la necessitat de prioritzar l'acció sobre l'alumnat amb majors dificultats d'aprenentatge, ja que aquesta és una clau per millorar l'excel·lència i l'equitat del sistema educatiu català.

2.6. La instrumentalització política de la immigració

I, finalment, un dels elements centrals que defineix la realitat de la immigració al nostre país -especialment en els darrers temps- és la instrumentalització que en fan determinades forces polítiques per aconseguir rèdits electorals.

Les polèmiques de fa uns mesos vinculades a l'empadronament en diferents poblacions, amb una especial incidència mediàtica en el cas de Vic -per l'intent de negar-se a empadronar persones estrangeres en situació irregular i posteriorment cedir les seves dades a la policia-, la criminalització de la immigració per part del PP a Badalona, la polèmica sobre l'ús del vel a les escoles i de la prohibició del burca a l'espai públic, les restriccions a l'arrelament o la reagrupació familiar, la suposada transmissió de malalties... són clars exemples de la voluntat de determinades forces polítiques de potenciar una imatge negativa de la presència de persones immigrades i de fomentar els sentiments irracionals, la por i el desconeixement de la ciutadania per aconseguir un grapat de vots. A més, el reflex d'aquestes polèmiques en determinats mitjans de comunicació no ha fet sinó incrementar els tòpics i els estereotips en relació amb la immigració, amb el que això representa per a la convivència i la cohesió social.

Malauradament, sembla que el vot de la por a l'estranger i l'ús de la mentida, els estereotips i els prejudicis en relació amb determinats grups socials pel seu origen ha demostrat la seva eficàcia: organitzacions polítiques que fan de la retallada dels drets de les persones en funció de la seva procedència han vist augmentada la seva representació en les darreres eleccions municipals.

3. L'actuació del sindicat en matèria d'immigració: unitat en la diversitat

Des de sempre, CCOO de Catalunya ha estat un lloc de trobada de treballadors i treballadores nascuts aquí i vinguts d'altres indrets, cosa que ha fet del nostre sindicat un factor de cohesió de la societat catalana al llarg dels anys, com així s'ha reconegut des de diversos àmbits. Això s'ha fet des del convenciment que allò que ens uneix a tots els treballadors i treballadores és un fort vincle social. Així, CCOO de Catalunya es defineix en els seus Estatuts com el sindicat de la diversitat de procedència i amb això es vol posar de manifest que aquest vincle que ens uneix en tant que treballadors i treballadores va més enllà de l'origen, les creences, la cultura, la llengua...

En aquest sentit, el sindicat es compromet a lluitar pels drets dels treballadors i treballadores estrangers i la seva plena igualtat en l'accés als drets laborals, socials i polítics. També es compromet a garantir la seva plena incorporació i participació en l'activitat sindical i en les tasques de representació i direcció en igualtat de condicions.

El treball del sindicat de manera organitzada en relació amb la immigració es va iniciar ja fa gairebé 25 anys amb la creació del Centre d'Informació de Treballadors Estrangers (CITE), amb la funció d'assessorar les persones estrangeres sobre la Llei d'estrangeria i ajudar-les en les tramitacions administratives vinculades a la seva condició d'estrangeres. Al llarg d'aquests anys el CITE ha anat creixent fins a arribar a les 46 oficines actuals, distribuïdes arreu de Catalunya i que tenen el suport d'institucions públiques de tots els nivells. El CITE va atendre el 2010 gairebé 20.000 persones arreu del país, cosa que el converteix de facto en un dels principals observatoris de la realitat de la immigració a Catalunya.

De manera paral·lela al funcionament del CITE, el tractament de la immigració al sindicat va evolucionar cap una cada cop més gran sindicalització del

fet migratori, com ho posa de manifest la incorporació de la Secretaria d'Immigració als màxims òrgans de direcció del sindicat.

Al llarg d'aquests anys, el sindicat ha intervingut directament en diferents assumptes vinculats amb la immigració (Llei d'estrangeria, denúncia de l'explotació laboral, promoció de la convivència, gestió de la diversitat als centres de treball...) perquè, en tant que sindicat sociopolític, res del que afecta els treballadors i les treballadores ens és aliè. Això ha fet que les propostes que plantegi el sindicat en relació amb la immigració vagin molt més enllà de l'àmbit estrictament laboral i s'estenguin a tots els aspectes de la nostra vida com a ciutadans i ciutadanes.

4. Propostes del sindicat

4.1. De caire general

4.1.1. Un canvi de paradigma

El caràcter estructural de la immigració a la societat catalana i espanyola comporta la necessitat d'un canvi de la manera com es tracta aquest fet: cal assumir que la immigració és aquí per quedar-se i que res ja tornarà a ser com era abans -si és que hi ha hagut mai la societat culturalment homogènia que alguns s'entesten a reivindicar.

És necessari defugir el discurs utilitari que concep les persones immigrades només com a recursos necessaris en funció de les demandes del nostre mercat de treball i de les quals es pot prescindir quan ja no són necessàries.

Aquesta visió instrumental amaga el fet que el que es mou són persones, en totes les seves dimensions (pares i mares, treballadors i treballadores, sindicalistes, empresaris i empresàries...), cosa que potencia una visió estereotipada, marcada per l'existència de rumors, prejudicis i falses concepcions en relació amb la immigració, i incrementa la seva criminalització, fent-la responsable de totes les mancances i insuficiències de la nostra societat. I en aquest procés de criminalització els mitjans de comunicació, en tant que creadors d'opinió, hi tenen una gran responsabilitat.

4.1.2. Un model de gestió dels fluxos migratoris eficaç

Ens hem de dotar dels recursos necessaris per definir una oferta planificada i global del treball en origen que ens permeti establir un mecanisme àgil d'incorporació dels treballadors i treballadores que demana el nostre mercat de treball. El funcionament d'aquest model és clau per passar d'un cercle viciós que ha marcat la gestió dels fluxos de contractació en origen a un cercle virtuós en matèria d'immigració i treball.

Al mateix temps, cal interpretar de manera àmplia i flexible els mecanismes ja previstos en la legislació, com ara l'arrelament laboral o la col·laboració amb la Inspecció de Treball, que permetin la regularització de les persones en situació irregular. Això ha de comportar l'adopció de procediments d'actuació en cas d'ús il·legal per part de les empreses dels estrangers en situació irregular, que comportin la penalització administrativa, i si és possible penal, de les empreses, i conseqüències positives per als treballadors i les treballadores en situació irregular que denunciïn o col·laborin en la detecció del frau.

La situació de crisi econòmica actual i els alts nivells d'atur que afecten les persones estrangeres i les dificultats que això comporta per renovar les

seves autoritzacions de treball fan que sigui necessari vetllar per una aplicació flexible dels mecanismes de renovació de les autoritzacions de treball i valorar la possibilitat d'ampliar les mesures previstes en l'actual Reglament d'estrangeria en funció de la seva efectivitat i l'evolució de la situació econòmica. Si no és així, una de les conseqüències perverses d'aquesta crisi econòmica pot ser l'augment de la irregularitat sobrevinguda, amb els costos personals i socials que això comportarà.

4.1.3. Les llengües i la promoció de l'autonomia personal

Les mancances en el coneixement de les llengües oficials de Catalunya afecten l'autonomia personal de les persones estrangeres en la gestió de la seva vida quotidiana i això també inclou la seva incorporació al mercat de treball, la seva capacitat de conèixer o reivindicar els seus drets o de relacionar-se amb el seu entorn. Davant d'aquesta situació, és evident que l'aprenentatge d'unes competències mínimes en les dues llengües oficials és un element clau per garantir la plena autonomia de les persones estrangeres.

Tanmateix, com ja queda recollit en el document El paper del sindicat en la promoció del català en una societat diversa i plural, elaborat en el marc del Seminari Salvador Seguí, tot i el fet que les dues llengües són necessàries per garantir el benestar de les persones, "CCOO aposta perquè el català, com a llengua pròpia, sigui la llengua compartida per tothom, de fer del català veritablement una llengua d'acollida en una societat que garanteixi la igualtat de drets i deures de tota la ciutadania".

Per això, volem refermar el nostre suport a la Llei d'acollida de les persones immigrades, davant del recurs presentat per la defensora del pueblo contra la consideració del català com a llengua preferent en l'accés a l'acollida.

A més, el sindicat va participar activament com a membre de la Taula de Ciutadania i Immigració en tot el procés d'elaboració de la norma legal i s'identifica amb la filosofia d'una llei que busca fomentar l'autonomia personal de les persones i garantir la igualtat d'oportunitats. Per nosaltres, el coneixement de les llengües oficials -especialment del català com a llengua comuna-, de l'entorn jurídicolaboral, l'acollida a l'empresa, la gestió de la diversitat i el coneixement de l'entorn social -aspectes recollits a la llei- són factors fonamentals per a la inclusió i la igualtat d'oportunitats i per a la promoció laboral i social de les persones immigrades.

4.1.4. Una escola inclusiva que faci front a les desigualtats

Diferents estudis han posat de manifest les dificultats del model educatiu català per fer front als reptes de la creixent diversitat de les nostres aules, que tenen unes conseqüències molt negatives quant a l'equitat, l'excel·lència i l'eficiència educativa a Catalunya, especialment pel que fa a l'alumnat no nadiu.

És per això que reduir la fractura entre el rendiment de l'alumnat nadiu i no nadiu i lluitar contra l'elevat percentatge de fracàs escolar, especialment entre l'alumnat d'origen immigrant, es configura com un repte de país fonamental. A més, s'han de posar en marxa mecanismes que evitin els processos de segregació d'alumnat, que es posen de manifest en la desigual distribució d'alumnat no nadiu entre els centres escolars de titularitat pública i privada. Aquesta segregació escolar és un factor clau pel que fa a l'equitat educativa, ja que afecta la igualtat d'oportunitats de l'alumnat.

L'escola ha de ser inclusiva i compensadora de les desigualtats, i això també vol dir lluitar per superar les barreres a l'aprenentatge i l'educació que impo-

sa molt sovint la rigidesa del context educatiu: és l'escola la que s'ha d'adaptar a les característiques del seu alumnat i no a l'inrevés. A més, l'escola també ha de ser una espai de sensibilització per a la convivència en la diversitat i de lluita contra els estereotips i els prejudicis.

Aquestes mancances posen de manifest la necessitat de dotar els centres escolars de professionals preparats, però també que tot el professorat ha de tenir la suficient formació (inicial i continuada) per gestionar correctament la diversitat de les seves aules. En aquest sentit, s'ha de fer una especial incidència en les etapes inicials de l'educació infantil, perquè són fonamentals en el desenvolupament dels infants i tenen una incidència directa en els resultats acadèmics en etapes posteriors, però també en la consolidació dels valors i les actituds que els marcaran com a persones.

4.1.5. La participació com a factor de cohesió

La participació de la població immigrada s'ha d'entendre com un element bàsic per garantir la seva incorporació plena al conjunt de la societat i com a element de cohesió social. És a dir, no és necessari integrar-se per poder participar, sinó que la participació és un dels principals factors d'integració. Per tant, l'aposta per a la promoció de la participació busca fer de les persones immigrades veritables agents actius del seu futur personal però també del nostre futur col·lectiu.

D'aquesta manera, la participació de la població immigrada en tots els àmbits de la societat, però especialment la seva participació política, el seu dret a escollir i a ser escollits i a opinar sobre les polítiques que els afecten en tant que membres de la societat són els principals reptes d'una veritable actuació política que aposti per la convivència i per la igualtat d'oportunitats.

En aquest sentit, tal com es recull al Pacte nacional per a la immigració⁷, la participació política i el dret al sufragi actiu i passiu són un bon instrument per aprofundir en la igualtat de drets i deures, i per assegurar la participació plena en una cultura política comuna. Per això, es proposa l'exercici d'aquest dret a les eleccions municipals per a les persones amb permís de residència permanent, o sigui, les que han tingut durant cinc anys una residència temporal de forma continuada. A més, és necessari simplificar els mecanismes per accedir a aquest dret per a les persones que ja s'hi poden acollir en virtut dels tractats de reciprocitat signats entre l'Estat espanyol i diversos països, per afavorir la participació d'aquestes persones i evitar els problemes detectats en aquestes darreres eleccions municipals.

4.1.6. Garantir l'accés als serveis públics i adaptar-los a les noves necessitats

El procés d'integració de la població immigrada -però també l'aprofundiment de la cohesió social i la igualtat d'oportunitats- està directament vinculat a la capacitat dels serveis públics de donar resposta a les demandes de la població.

Per això -i així se'ns diu en el mateix Pacte nacional per a la immigració- s'ha de garantir la universalitat de les prestacions dels serveis públics a qualsevol persona que resideixi a Catalunya amb l'únic requisit de l'empadronament, és a dir, ningú no pot ser discriminat en l'accés pel seu origen o les seves característiques personals, però tampoc no es poden crear xarxes paral·leles d'atenció segons l'origen o una altra característica personal.

---

⁷ <http://www20.gencat.cat/portal/site/bsf/menuitem.6e02226e86d88424e42a63a7b0c0e1a0/?vgnextoid=2c492b274c5a4210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextchannel=2c492b274c5a4210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextfmt=default>

El que és cert és que, atesos els dèficits estructurals del nostre estat del benestar, cal una adequació de la dotació pressupostària i dels recursos humans per anticipar-se a les demandes socials i aproximar-se a la despesa mitjana de la UE.

Al mateix temps, cal un treball de sensibilització contra la percepció generalitzada de la pèrdua de la qualitat dels serveis o les suposades preferències en l'atorgament d'ajuts o accés als serveis cap a les persones estrangeres.

4.1.7. Més sensibilització ciutadana per desmuntar els rumors i els estereotips

En general, domina una visió molt esbiaixada de la realitat pel que fa a la presència de persones immigrades en la nostra societat, que està marcada per l'existència de rumors, estereotips i falses concepcions vinculades a l'aspecte físic, l'origen, les creences o els hàbits culturals de les persones immigrades. Molt sovint aquesta percepció es basa en l'atribució d'algunes característiques de determinats individus a tot el grup a què pertanyen i, per tant, ja no se'ls jutja com a persones sinó com a membres del grup.

Aquests estereotips poden degenerar en comentaris, actituds hostils i desconfiades, o fins i tot en actuacions de discriminació o de segregació de determinades persones tan sols per la seva pertinença a un col·lectiu determinat. Aquestes actituds dificulten la integració social i laboral dels membres dels col·lectius estereotipats i poden comportar la seva marginació i exclusió social.

Així, veiem com és moneda corrent en moltes converses quotidianes el suposat tracte de favor cap a les persones immigrades per part de

l'Administració, o la seva responsabilitat en les deficiències del nostre estat del benestar, sigui la sanitat o l'educació. O també que acaparen tots els llocs de treball o que pressionen a la baixa les condicions de treball. Però també la seva incompatibilitat amb la democràcia, la seva incapacitat d'integrar-se o les seves creences retrògrades i fonamentalistes, entre d'altres.

Aquestes preconcepcions socials són terreny adobat a la manipulació i a la instrumentalització que determinades forces polítiques fan de la presència de persones immigrades en la nostra societat. És, per tant, necessari un treball de sensibilització social a tots nivells per combatre aquests prejudicis, que tenen efectes negatius directes sobre la convivència i la igualtat d'oportunitats.

4.1.8. La convivència i la igualtat d'oportunitats

Cal un compromís ferm de tota la societat catalana en favor de la convivència i la igualtat d'oportunitats, especialment en moments com l'actual de crisi econòmica, increment de l'atur i retallada dels recursos socials. Això comporta també el rebuig dels discursos que culpen la immigració de la crisi i de les mancances de l'estat del benestar, i una visió utilitarista que veu les persones immigrades com a recursos prescindibles, vinculats a les necessitats del nostre mercat de treball.

Des de CCOO de Catalunya seguim fent una crida a defugir la instrumentalització política de la immigració, que potencia una imatge negativa de la presència de persones estrangeres a la nostra societat i que juga amb els sentiments irracionals, la por al desconegut i el desconeixement de la ciutadania per obtenir rèdits electorals.

4.2. A l'àmbit laboral

4.2.1. La lluita contra l'economia submergida

Diferents estudis han posat de manifest el paper d'atracció d'immigració irregular que té l'existència d'una consolidada economia submergida a l'Estat espanyol, especialment en els darrers anys de bonança econòmica. La conseqüència directa d'aquesta centralitat de l'economia submergida en el nostre mercat laboral és una de les raons que explicaria l'increment de la irregularitat en els anys previs a la crisi econòmica, com ho posa de manifest l'anàlisi de les memòries del CITE de CCOO de Catalunya dels darrers anys⁸.

A més, l'anàlisi de les dades dels darrers 6 anys ens mostraria una seqüència que partiria d'una situació d'elevada irregularitat el 2005; els efectes del procés de regularització, el 2006, amb una important reducció de la irregularitat; el creixement econòmic del 2007 i un increment important de la irregularitat, i, finalment, la crisi econòmica del 2008-2009 i un estancament o fins i tot una reducció de la irregularitat, com s'ha pogut veure el 2010. És a dir, es posaria de manifest que el veritable efecte crida són les demandes de mà d'obra d'uns sectors extensius en mà d'obra, precaris i de baix valor afegit que s'accentuen en moment de creixement econòmic i no pas l'existència de legislacions d'estrangeria més o menys permissives, una manca de control fronterer o l'oferta de serveis socials del país. En aquest sentit, en les conclusions de l'estudi Immigració i estat del benestar a Espanya abans esmentat, s'afirma que "l'efecte crida existeix, però no respon als programes socials del país d'acollida, sinó a la demanda real de mà d'obra".

En aquest sentit, la lluita contra l'economia submergida es configuraria, doncs, com un instrument molt més eficaç de control de la immigració irregular que no pas la restricció dels requisits d'accés al país o la retallada de

---

⁸ <http://www.ccoo.cat/cite>

drets per a les persones immigrades. I en aquesta lluita hi haurien de tenir un paper central l'arrelament laboral i la col·laboració amb les autoritats administratives.

Malauradament, aquests procediments -recollits en el marc legal d'estrangeria- estan condicionats per uns requisits excessivament restrictius i per una manca de recursos humans i materials, especialment pel que fa a la Inspecció de Treball, que afecten la seva efectivitat en el control del treball irregular.

Però, més enllà d'això, cal tenir en compte el paper d'aquests procediments en la integració laboral i, per tant, social, de les persones estrangeres en situació irregular: l'accés a una situació normalitzada legalment és també la porta d'entrada a la ciutadania, el primer pas en el camí cap a una igualtat real pel que fa als drets i deures.

4.2.2. La gestió de la diversitat i la no-discriminació a l'empresa

Els centres de treball tenen un paper cabdal en els processos de socialització de les persones estrangeres en la societat receptora però també són els principals àmbits de coneixement, d'interrelació i d'aprenentatge en la convivència entre persones de diferents procedències, cultures, creences...

La integració de les persones immigrades en el món laboral amb plenitud de drets i deures és una condició bàsica per a la seva integració social i per al manteniment de la nostra cohesió social. Tanmateix, per generar una igualtat efectiva en els centres de treball cal reconèixer i gestionar la diversitat que la incorporació de persones estrangeres comporta i que se suma a la diversitat ja existent en els nostres centres de treball.

La negociació col·lectiva en un sentit ampli, els convenis col·lectius i els acords específics en l'empresa són elements fonamentals per desenvolupar plans de gestió de la diversitat i la no-discriminació en les empreses. Aquesta iniciativa no s'ha d'entendre exclusivament vinculada a la presència de treballadors i treballadores estrangers sinó que ha de redundar en benefici de tots els treballadors i treballadores que s'incorporin a l'empresa.

En aquest sentit, els convenis col·lectius de sector o d'empresa han d'establir una regulació clara contra qualsevol tipus de discriminació i, en concret, per raó d'origen, ètnia o cultura de procedència, segons la Directiva europea 43/2000 i de la Llei 62/2003, però també han de promoure l'adopció de plans de gestió de les diversitats existents en els centres de treball. Directament vinculat amb això, un altre aspecte que han de recollir aquests acords de gestió de la diversitat és un decidit treball de lluita contra els estereotips i els prejudicis vinculats a l'origen, l'edat, l'opció sexual...

Aquests acords han de ser negociats entre l'empresa i la representació sindical i han de recollir, entre altres aspectes, l'acollida dels nous treballadors i treballadores, formació específica sobre la diversitat, promoció de la formació lingüística, flexibilització personalitzada dels temps de treball...

La generalització d'aquests acords de gestió de la diversitat i no-discriminació a les empreses esdevé, des d'aquest punt de vista, un element central que hauria de ser un dels principals objectius del treball sindical i dels plantejaments d'una empresa socialment responsable en els propers anys.

4.2.3. La participació en el centre de treball

L'afiliació a les organitzacions sindicals representa un àmbit d'incorporació de les persones estrangeres a la lluita per la millora de les condicions labo-

als i socials de tots els treballadors i treballadores (nacionals i residents), i, per extensió, del conjunt de la societat.

A més, per a moltes persones el centre de treball és el principal instrument de socialització i, en molts casos, l'únic àmbit de participació institucional possible. Per això, és important destacar que per a les persones estrangeres en situació regular, les eleccions sindicals han estat durant molt de temps l'única possibilitat de fer sentir la seva veu per escollir els seus representants o per ser escollides elles mateixes com a representants del conjunt de treballadors i treballadores de la seva empresa.

En aquest sentit, és necessari incrementar la incorporació dels treballadors i les treballadores estrangers al sindicat i a l'empresa, i promoure la seva participació en tots els àmbits de l'activitat sindical. També és imprescindible, en la línia dels acords de gestió de la diversitat abans esmentats, elaborar plans d'acollida dels nous treballadors i treballadores a la secció sindical, que prevegin un coneixement dels drets i deures laborals, el paper de les organitzacions sindicals, el conveni col·lectiu... per dotar-los dels recursos necessaris per garantir un plena participació en la vida sindical a l'empresa.

4.2.4. La realitat social i laboral de la dona immigrada

La presència creixent de dones entre la població estrangera resident a Catalunya comporta, en primer lloc, la necessitat de replantejar-se una visió del fet migratori com una situació exclusivament masculina, o en la qual les dones hi tenen un paper secundari, en general com a dones reagrupades pels seus cònjuges. Les dades estadístiques confirmen que les dones ocupen un lloc determinant -i en alguns casos, majoritari- en el conjunt de residents estrangers a Catalunya, i ho fan com a protagonistes exclusives, amb un projecte migratori propi.

Malauradament, la realitat de les dones immigrades es caracteritza per la seva invisibilitat i la seva marginalitat, tot i que això no és un tema nou sinó que està vinculat al gènere i a la baixa valoració social de les feines atribuïdes a les dones: el treball domèstic i familiar. Aquesta marginalitat del treball domèstic explicaria que, malgrat que tothom està d'acord que el règim especial de treballadores de la llar és absolutament discriminatori i obsolet, encara no s'hagi aconseguit canviar-lo.

Tanmateix, aquesta situació, si bé no és nova, sí que té uns efectes importants en l'amplificació de les desigualtats en una societat en la qual avui la dona immigrada representa la màxima expressió de la precarització de les condicions laborals: la realitat laboral d'aquestes dones és que s'incorporen a sectors productius amb una elevada precarietat i desregulació (servei domèstic, cura de persones, comerç, hostaleria...).

Aquesta situació, que se suma molt sovint a una situació administrativa irregular, comporta molt més el risc de patir discriminacions en el centre de treball, de rebre un salari menor o d'ocupar-se en les feines més penoses, si bé les modificacions a la Llei d'estrangeria, en la línia de permetre a les persones reagrupades, moltes d'elles dones, treballar sense haver de realitzar cap tràmit administratiu -demanda plantejada gairebé en solitari per CCOO de Catalunya-, han permès pal·liar en certa manera aquesta situació.

Malauradament, més enllà de les relacionades amb la seva condició de treballadores, hi ha moltes altres situacions que afecten les dones immigrades, moltes d'elles vinculades a la seva situació legal, que incideixen sobre la seva autonomia personal i el seu procés de socialització en la societat receptora (denúncia de situacions de violència domèstica, accés al mercat de treball, desconeixement de les llengües oficials, prejudicis i estereotips...).

En aquest sentit, es fa necessari situar amb força la realitat laboral i social de la dona immigrada en el centre de l'activitat sindical dels propers anys.

4.3. A l'intern del sindicat

4.3.1. Treball transversal

El treball en matèria d'immigració no ha de ser una prioritat exclusiva de la Secretaria d'Immigració sinó que cal una implicació transversal d'altres estructures del sindicat. Tot i que aquest treball transversal ha estat un dels objectius centrals del treball de la Secretaria d'Immigració del sindicat en els darrers anys i ja és una realitat consolidada entre determinades estructures, és necessari reforçar i estendre aquesta cultura de cooperació i sensibilització en relació amb el tractament del fet migratori al conjunt de l'organització, especialment en aquelles federacions i territoris en què la presència de persones d'origen estranger és important.

4.3.2. La consolidació del CITE com a instrument sindical

Actualment, el Centre d'Informació de Treballadors Estrangers (CITE) del sindicat és l'entitat que més persones estrangeres atén arreu de Catalunya. En els últims 25 anys, ha configurat una xarxa de 46 oficines, amb una àmplia distribució territorial, que durant l'any 2010 han rebut més de 30.000 visites. A més, en aquests anys, el CITE també s'ha consolidat com el referent en matèria d'immigració d'un gran nombre d'entitats d'immigrants o que treballen en favor de les persones immigrades. En aquest sentit, és necessari mantenir aquest paper capdavanter de l'organització, però també adaptar-lo a les noves demandes recollides en la Llei d'acollida.

D'altra banda, s'ha de continuar avançant en la concepció del CITE com un instrument sindical, tant com a porta d'entrada de noves afiliacions, de difusió del paper del sindicat entre les persones estrangeres o de suport a les diferents estructures sindicals en matèria d'estrangeria.

4.3.3. Foment de la participació en el si del sindicat

Tot i l'important increment de l'afiliació de treballadores i treballadors estrangers dels darrers anys, encara s'observen importants dèficits quant a la seva participació en les llistes de candidats del sindicat en les eleccions sindicals i, especialment, en la incorporació d'aquests treballadors i treballadores com a quadres sindicals en el si de l'organització.

Per tant, s'ha de potenciar aquesta participació dels treballadors i les treballadores, estrangers en el centre de treball, però també en el marc de l'estructura sindical: amb la seva afiliació, amb la seva presència a les llistes del sindicat a les eleccions sindicals i com a quadres sindicals en tots els àmbits de responsabilitat.

4.3.4. Formació, sensibilització i difusió

És evident que la realitat de la immigració com a fet estructural de la societat catalana, que es reflecteix en la nova composició de la classe treballadora al nostre país, comporta importants reptes per al sindicalisme confederal. En aquest sentit, la formació esdevé un element central per donar res-

posta a aquesta nova situació, tant per aconseguir incorporar aquests nous treballadors i treballadores a la dinàmica sindical com també per evitar la indiferència, si no l'aparició d'actituds xenòfobes o clarament racistes en relació amb les persones d'origen estranger.

En els darrers anys, des de les secretaries de Formació Sindical i Cultura i d'Immigració, i de l'Escola de Formació Sindical, hi ha hagut un important treball de reflexió, d'elaboració i d'implementació de propostes formatives que s'han incorporat en la formació bàsica i la de quadres, que han obtingut bons resultats, tot i que han posat de manifest algunes mancances. És per això que, des del coneixement adquirit en aquesta experiència prèvia, s'han de desenvolupar noves propostes formatives i noves metodologies per garantir la màxima eficàcia en el tractament del fet migratori al si de l'organització, i molt especialment, en la sensibilització enfront dels estereotips i prejudicis sobre la diversitat vinculada a la procedència.

Aquesta darrera actuació és de vital importància per evitar la contradicció entre el discurs oficial de l'organització en relació amb la immigració i el discurs informal en el treball sindical quotidià.

Més enllà d'aquests aspectes formatius, cal seguir promovent projectes de sensibilització de l'afiliació i de la societat catalana en general -en la línia del projecte expositiu "La realitat quotidiana de la immigració"⁹, que es va desenvolupar conjuntament entre les secretaries de Formació Sindical i Cultura, i d'Immigració del sindicat- sobre la nova realitat estructural del fet migratori a Catalunya, però especialment en la promoció dels valors de solidaritat de classe i de la convivència i la cohesió social.

I, finalment, s'ha de garantir la presència de les reflexions i les propostes del sindicat en matèria d'immigració, tant en els mitjans de comunicació externs com en els interns del sindicat.

---

⁹ <http://www.ccoo.cat/exposicions>

5. Conclusions

Com hem dit, CCOO de Catalunya es defineix en els seus Estatuts com el sindicat de la diversitat de procedència i amb això volem posar de manifest que el vincle que ens uneix en tant que treballadors i treballadores va més enllà de l'origen, les creences, la cultura, la llengua... En aquest sentit, el sindicat ha estat implicat directament en la lluita per aconseguir la plena igualtat en l'accés als drets laborals, socials i polítics de totes les persones, més enllà del seu origen o condició. Això comporta, primer de tot, posar en qüestió una normativa d'estrangeria que ha anul·lat el principi d'igualtat liberal que neix amb la Revolució Francesa, ja que estableix un doble marc normatiu per a una única població, o sigui, que estableix una diferència entre els pertanyents a la comunitat nacional, als quals reconeix tots els drets, i els estrangers, amb un reconeixement limitat dels drets de ciutadania.

Darrere dels fluxos migratoris que han tingut el nostre país com a destinació hi ha especialment factors de caràcter demogràfic i econòmic: les persones immigrades han estat reclamades pel nostre mercat de treball, per un model econòmic obsolet, intensiu en mà d'obra, precari i amb baixa productivitat. Aquestes persones immigrades han cobert unes necessitats laborals que no es podien cobrir amb la mà d'obra autòctona. Han generat riquesa, han contribuït al creixement del PIB i han fet aportacions a la Seguretat Social, han consumit, han pagat els seus impostos... Malauradament, només han estat percebuts com a recursos necessaris en un moment donat en què feien falta i, per tant, prescindibles, especialment en moments com l'actual de crisi econòmica i d'increment de l'atur.

En aquest sentit, algunes de les propostes plantejades en aquest document van més enllà del marc estrictament laboral i apunten la necessitat d'un nou

paradigma que defugui aquest discurs utilitari en relació amb la immigració i que incorpori un nou model d'anàlisi que abasti totes les diferents dimensions vinculades a la presència de persones immigrades.

Abans que res, se'ns planteja la necessitat de dotar-nos d'un model de gestió dels fluxos migratoris eficaç, però també de trobar resposta a les situacions d'irregularitat administrativa que, malauradament, encara defineixen el nostre model migratori.

Al mateix temps, també s'ha d'apostar clarament per l'establiment d'actuacions d'acollida de la població immigrada que fomentin la seva autonomia personal i afavoreixin la seva integració social, entesa aquesta com un procés bidireccional que afecta les persones nouvingudes però també la societat receptora.

D'altra banda, s'ha de prefigurar la promoció de la participació de les persones immigrades en tots els àmbits de la nostra societat -associatiu, sindical, polític...- com un element central de les polítiques d'integració social de la immigració. Des de CCOO de Catalunya considerem que la igualtat d'oportunitats i la participació són els eixos fonamentals per a la cohesió social i la convivència. Els drets de ciutadania i entre ells el de participació política -lliigats a la residència i no a la nacionalitat- han de ser un objectiu estratègic del nostre treball sindical.

Un altre aspecte prioritari d'aquesta nova política d'immigració ha de ser garantir la universalitat de les prestacions dels serveis públics a qualsevol persona que resideixi a Catalunya, sense cap tipus de discriminació per motius d'origen o característiques personals i sense crear xarxes paral·leles. Això comporta la necessària adequació pressupostària d'aquests serveis per anticipar-se a les demandes socials i aproximar-se a la mitjana de la UE.

Cal configurar un model educatiu no segregador, inclusiu i compensador de les desigualtats, que es consolidi com un espai de sensibilització per a la convivència en la diversitat i la lluita contra els estereotips i els prejudicis. Un model que aposti per la formació inicial i continuada de tots els professionals de l'educació en la gestió de la diversitat de les aules i que faci especial incidència en les etapes inicials de l'educació infantil.

Al mateix temps, cal un treball de sensibilització ciutadana per desmuntar els rumors i els estereotips vinculats a la procedència, les creences o els hàbits culturals de les persones immigrades, molt especialment els vinculats amb les suposades preferències en l'atorgament d'ajuts socials o en l'accés als serveis públics. Aquest treball de sensibilització no s'ha d'adreçar exclusivament a la societat receptora, sinó que ha d'incorporar els diferents col·lectius que configuren la població immigrada, per afavorir la consolidació dels valors de la solidaritat, la cooperació, la convivència... en el si d'aquests col·lectius, entre els diferents col·lectius i amb la societat receptora.

Finalment, i directament relacionat amb el punt anterior, cal un treball decidit de tota la societat catalana en favor de la convivència i la igualtat d'oportunitats, i de rebuig a qualsevol tipus d'instrumentalització política de la immigració com a mecanisme per aconseguir rèdits electorals.

Pel que fa al marc laboral, es posa de manifest la necessitat d'augmentar els recursos adreçats a combatre l'economia submergida -atès que diferents estudis han posat de manifest el seu paper central en l'increment de la irregularitat en els moments de creixement econòmic- i d'agilitar l'arrelament laboral i la col·laboració amb la Inspecció de Treball, figures previstes a la legislació d'estrangeria vigent i que actualment veuen limitada la seva eficàcia per uns requisits excessivament restrictius. Aquesta lluita contra l'economia submergida també hauria de comportar mesures per donar sortida

als treballadors i treballadores estrangers que es veuen abocats a treballar de manera irregular per la seva situació legal i es configuraria com un instrument molt més eficaç que no pas la restricció dels requisits per accedir al país o la retallada de drets de les persones immigrades.

També s'ha de seguir potenciant l'adopció d'acords de gestió de la diversitat i de no-discriminació a les empreses, que han de ser negociats entre l'empresa i la representació sindical. Aquests acords -que incorporen actuacions vinculades a l'acollida de nous treballadors i treballadores, gestió del temps de treball, promoció de la formació lingüística...- comporten un enfocament innovador que fa de la diversitat existent a l'empresa un actiu de primer ordre per al manteniment de l'activitat empresarial però també una millora dels drets col·lectius de tota la plantilla.

Vinculada directament amb aquests acords de gestió de la diversitat, l'acollida dels nous treballadors i treballadores a la secció sindical ha de permetre garantir la seva plena participació en l'activitat sindical a l'empresa i representa una millora de la seva autonomia personal en la gestió de la seva vida laboral i social. A més, té efectes positius en la millora de la convivència i de la igualtat d'oportunitats entre totes les persones que configuren la plantilla de l'empresa.

I pel que fa a les propostes adreçades a l'intern del sindicat, aquestes busquen, sobretot, millorar el treball transversal entre estructures, promoure una cultura de la cooperació i de sensibilització interna pel que fa a la realitat del fet migratori, tant en el si de la nostra organització com en el nostre mercat de treball, però també en el conjunt de la societat catalana.

D'altra banda, durant aquests darrers 25 anys el CITE del sindicat s'ha configurat com un dels principals observatoris de la immigració a Catalunya. La seva xarxa d'oficines ha atès cada any milers de persones, per a les quals ha

estat el primer contacte amb la nostra organització sindical. Cal mantenir aquest paper de la nostra organització en l'assessorament a persones estrangeres, però també avançar en la concepció del CITE com a instrument sindical.

Un altre aspecte important és la necessitat de potenciar -més enllà de la seva afiliació al sindicat- una participació activa dels treballadors i treballadores estrangers en la vida sindical, tant a les empreses com a les diferents estructures a tots els nivells.

I, finalment, l'aposta per la formació i la sensibilització ha de permetre millorar la incorporació de les persones immigrades a la dinàmica sindical i evitar l'aparició d'actituds xenòfobes o racistes en relació amb les persones d'origen estranger. El sindicat ha d'incrementar l'oferta formativa iniciada per les secretaries de Formació Sindical i d'Immigració vinculada a la gestió de la diversitat, la no-discriminació i la lluita contra els estereotips i els prejudicis per motiu d'origen, creences o hàbits culturals.

Aquesta millora de la formació ha de ser indissociable de la promoció d'actuacions de sensibilització de l'afiliació -i de la societat en general- i d'un increment de la presència de les propostes i les reflexions del sindicat en els mitjans de comunicació propis i externs.

1.8. Quin estat del benestar volem per a Catalunya?. 9à. Jornada Seminari Salvador Seguí. Intervenció d'Agustí Colom, Universitat de Barcelona (2011)

Quin Estat del Benestar volem per a Catalunya? Propostes i alternatives per a una sortida a la crisi solidària, equitativa i amb drets socials

Vivim moments difícils econòmics i socials. S'ha complert el quart any de crisi econòmica i les expectatives, en aquest moment, no podem dir que siguin positives: els tambors tornen a parlar de "risc de recessió global imminent", "d'entrada en zona de perill"... Entrar de nou en recessió seria una catàstrofe econòmica i social, ja que el nivell de deteriorament de les nostres economies, catalana i espanyola, és tremendament alt. La taxa d'atur espanyola, del 21,2%, és una taxa extremadament elevada, ara com ara la més alta dels països de la Unió Europea i duplica amb escreix la mitjana europea, del 9,5%. Respecte a la catalana, del 18,06%, la valoració seria la mateixa. Aquest és, al meu entendre, el problema més greu que tenen avui l'economia catalana i l'espanyola, i tinc la sensació que encara no tothom n'és conscient.

Una segona qüestió que planteja el canvi en la dinàmica de recuperació, és a dir, la constatació que som davant de com a mínim un nou alentiment econòmic, és l'error tant de l'apreciació de l'evolució econòmica per part de les autoritats polítiques i econòmiques en aquests darrers mesos com la greu equivocació en les darreres receptes econòmiques impulsades: la retirada dels estímuls econòmics i la instauració de polítiques de consolidació fiscal.

En aquest sentit, resulta preocupant la ineficàcia del Banc Central Europeu (BCE), o arriba amb retard o comença massa aviat. Avui sembla evident que es va precipitar en iniciar la retirada dels estímuls econòmics quan l'abril d'enguany va incrementar el tipus d'interès fins l'1,25% i va deixar preveure que tan sols era el primer pas de successius increments. Que el BCE addueixi que va actuar davant l'apreciació de tensions inflacionistes seguint el seu mandat corrobora la insensatesa del seu disseny. La política monetària no pot actuar al marge dels cicles econòmics.

D'altra banda, la bogeria de la reducció de despesa pública en l'actual situació de feblesa macroeconòmica ha mostrat ràpidament els seus efectes econòmics contractors: el creixement mitjà a Europa ha caigut del 0,8% del primer trimestre del 2011 al 0,2% en el segon trimestre, i a Espanya, del 0,4% al 0,2%. L'equivocació és tan evident, que la directora gerent del Fons Monetari Internacional (FMI) preconitza, ara, una certa flexibilització en l'austeritat.

La trencadissa social és evident en la majoria dels països; la construcció de l'estat del benestar en gran manera va estar orientada a evitar que es tornés a produir en el futur la correlació de fets que va portar de la crisi del 1929 a la Segona Guerra Mundial. Era, doncs, una garantia, però també fou un contracte social entre el capital i el treball que definia unes regles de joc. L'intent dels poderosos de trencar aquest contracte social ha estat una constant des de la crisi dels anys setanta: ja a començament dels vuitanta David Anisi qualificava aquella crisi de rebel·lió dels rics.

Avui estem sofrint un atac frontal a l'estat del benestar, a casa nostra. A Catalunya les retallades són clarament un atac al nivell de benestar dels ciutadans i ciutadanes en general, i amb un especial acarnissament amb la població més feble i vulnerable socialment, com s'ha vist en l'episodi del PIRMI d'aquest estiu.

L'atac, però, està anant més lluny: la proposició de reforma de l'article 135 de la Constitució va directament contra la línia de flotació del primer component de l'expressió estat del benestar: el poder públic, el poder de la ciutadania com a col·lectivitat. En l'exposició de motius ho deixa extraordinàriament clar, en afirmar que la consagració constitucional de l'estabilitat pressupostaria s'efectua a "l'efecte de limitar i orientar [...] l'actuació dels poders públics". D'això es tracta: limitar el poder públic davant el poder financer privat, de sotmetre l'interès públic a l'interès privat.

I aquest canvi fonamental de la prelación entre l'interès públic i l'interès privat del capital financer s'ha efectuat sense debat. S'ha negat tota possibilitat a la ciutadania de reflexionar, discutir, opinar i, en darrera instància, aprovar o rebutjar en referèndum. Quina legitimitat democràtica tindrà la reforma? És un sarcasme que precisament en el moment en què la ciutadania està reclamant més democràcia participativa es negui el referèndum respecte a quelcom tan important com és una reforma constitucional. Diuen que a Alemanya van estar tres anys discutint sobre el tema; sobren els comentaris.

Sobre la reforma constitucional, voldria detenir-me en tres aspectes rellevants al meu entendre, i que potser han estat menys tractats que altres. El primer, el referit a l'atorgament de prioritat absoluta al pagament dels interessos i del capital del deute, que entra en vigor en el moment de l'aprovació de la reforma. Aquesta prioritat, no es produeix ni en el món de l'empresa, on, d'acord amb la Llei concursal, s'estableix una prelación dels diferents creditors i on els posseïdors de bons o obligacions no són els primers a cobrar. Abans, per exemple, es paguen els salaris dels darrers 30 dies, que òbviament són els que gaudeixen de prelación prioritària. Que passarà quan a qualsevol Administració venci una emissió de deute significativa? Arribat un cas de dificultat econòmica, s'anteposarà el seu pagament a qualsevol altre (salaris, pensions, salut, educació...). Això és el que diu l'article 135 de la Constitució, i les lleis estan per complir-les.

Hi ha un segon aspecte més de fons sobre el qual tampoc s'ha dit gaire cosa, i és la manera diferent amb què s'estan tractant els atacs especulatius contra entitats privades i en el sector públic. Respecte a les primeres, s'han restringit. Aquests dies diversos governs, entre ells l'espanyol, han prohibit per un període de temps les operacions especulatives a curt termini contra determinades entitats financeres. Sí, s'han prohibit operacions dels mercats contra interessos privats, mentre que les operacions especulatives contra l'interès públic s'afronten prenent mesures que afavoreixen els especuladors a fi de guanyar la seva confiança. Increïble!

El que s'hauria de fer és actuar de la mateixa manera -prohibir determinades operacions de caràcter especulatiu, implantar una taxa sobre les transaccions financeres, eliminar els paradisos fiscals, etc.- i amb més raó, ja que el que ens hi va és l'interès públic i aquest està per sobre de l'interès privat, perquè l'interès públic en economia, per definició, és el del conjunt de la societat o de la majoria d'aquesta. En canvi, parlem d'interès privat quan només concerneix a un o un nombre limitat d'agents.

El tercer aspecte fa referència precisament a una confusió interessada que s'està efectuant entre indústria i mercat. El mercat, per definició, és una organització institucional on conflueixen demandants i oferents. Si estem parlant dels creditors no són el mercat, són els oferents -en aquest cas, de recursos monetaris-, són en definitiva la indústria. I una indústria singular, en tant que està fortament concentrada amb uns pocs operadors que tenen un elevat poder de mercat, atesa la seva gran dimensió. Hem de començar a posar nom als mercats.

I tenen noms, i tant que en tenen. Així, per exemple, en l'àrea de la renda fixa un sol operador (PIMCO), el dominant, concentra una cartera de valors d'un bilió de dòlars. El mateix mercat de les empreses de rating està dominat en un 80% per Moody's i Standard & Poor's, i amb la tercera, Fitch, copen pràc-

ticament la totalitat del negoci del mercat. A més, les dues primeres (elles o el grup al qual pertanyen) estan participades per diversos fons d'inversió -entre d'altres, Capital Group i BlackRock-, que tenen interessos, també en entitats financeres i en deute sobirà. On és la independència? Hi ha algú que vetlli per la qualitat i la independència de les anàlisis efectuades per les agències de qualificació? La resposta és no.

Els mercats oligopolístics -que no són el mercat de competència perfecta d'Adam Smith- no actuen eficientment, ho sabem: la persecució del seu propi interès no condueix a l'interès general, i tenen capacitat de decisió, d'intervenció sobre el resultat del mercat. Fins i tot, Adam Smith ho sabia: va ser ell qui va dir que s'havia d'estar atent a les empreses quan es posen d'acord perquè perilla l'interès públic, i per això cal regular aquests mercats.

És en aquest marc real d'estructures de mercats on es produeix la crisi financera. La virulència de la crisi financera i els seus greus efectes sobre l'economia real han estat evidents. Només una dada: a l'agost del 2008 la producció industrial havia caigut a la zona euro, de mitjana, un 1,9% respecte a la mateixa data d'un any anterior; a Espanya va caure el 8,4%; al maig del 2009 la caiguda era del 17% a la zona euro i del 20,5% a l'economia espanyola. Catalunya durant aquest any va arribar a tenir un pic de caiguda del 24%. Per trobar una situació de recessió econòmica similar a l'actual hem de retrocedir vuitanta anys endarrere -fins a la Gran Depressió del 1929.

La crisi econòmica, expressió del fracàs del model econòmic neoliberal

Hi ha una evidència històrica respecte al fet que les economies capitalistes tenen una seriosa dificultat per mantenir el nivell adequat de demanda

agregada per donar sortida a la producció de béns i serveis realitzada. Per això s'explica l'existència periòdica de crisis. Malgrat aquesta constatació, els economistes ortodoxos neoclàssics creien fermament en l'autoregulació dels mercats i, per tant, la impossibilitat de l'existència de crisis. La crisi del 1929 va desacreditar tot aquest conjunt de teories i creences. Fou el keynesianisme el que aportà la solució de la intervenció del sector públic per mantenir el nivell de demanda agregada que estabilitzés l'economia i, per tant, en darrera instància, preservés el sistema econòmic capitalista.

Als anys vuitanta del segle passat, l'onada reaccionària del neoliberalisme va irrompre amb força als països anglosaxons a partir de les victòries electorals de Margaret Thatcher (1979) al Regne Unit i Ronald Reagan (1981) als Estats Units. La doctrina neoliberal sumava al conservadorisme polític un programa econòmic basat, fonamentalment, en dos postulats -la desfiscalització i la creença en l'autoregulació dels mercats-, dels quals es dedueixen dos corol·laris: la reducció del paper econòmic del sector públic i la desregulació dels mercats.

El credo neoliberal es va estendre amb relativa rapidesa: no sols va reeixir entre les forces polítiques conservadores sinó que també, cosa que no deixa de ser sorprenent, algunes forces polítiques de caire progressista varen abraçar els seus postulats de manera acrítica. Així, el programa neoliberal ha estat present en la major part de polítiques econòmiques implantades en els darrers anys. I també els seus efectes. Voldria centrar-me en dos dels més rellevants: l'augment de la desigualtat en la distribució de la renda i l'endeutament massiu. Ambdós efectes, d'altra banda, tenen una forta connexió, com intentaré mostrar.

L'evidència ho corrobora: el neoliberalisme ha generat de manera generalitzada un augment de la desigualtat en les diverses economies avançades. Així, en el període comprès entre mitjan dècada dels vuitanta i finals de la

primera dècada del segle XXI, la desigualtat havia augmentat en 17 dels 22 països de l'OCDE dels quals es tenien dades¹. Només havia disminuït significativament en dos països: Turquia i Grècia. D'altra banda, tenim Alemanya, Finlàndia, Suècia, Israel, Nova Zelanda i els Estats Units com els països que lideren el rànquing de major augment de la desigualtat al llarg del període.

L'anàlisi citada anteriorment no tracta el cas d'Espanya, ja que no es disposa de suficient informació. No obstant això, un estudi recent² indica una millora de la desigualtat a Espanya des de l'any 1980 fins a l'any 2003, amb un deteriorament de l'indicador d'igualtat l'any 2007, fins al punt que en aquest any el nivell de desigualtat es retrotraïa fins als nivells de l'inici dels noranta. Catalunya mostra, per cadascun dels anys analitzats, una distribució de la renda més equitativa que la mitjana espanyola, si bé mostra la mateixa evolució que el conjunt espanyol, és a dir, millora de la desigualtat en el període 1980-2003 i retrocés del nivell de desigualtat l'any 2007. Tanmateix, el diferencial respecte de la mitjana espanyola disminueix en els anys de millora de la desigualtat mentre l'augment de la desigualtat entre els anys 2003 i 2007 és inferior a la mitjana espanyola.

El segon efecte, la proliferació de l'endeutament, té el seu origen en com el neoliberalisme va afrontar la dinàmica intrínsecament inestable de les economies capitalistes. La crisi del 1929 ho havia fet visible de manera dramàtica i la solució keynesiana va consistir a atorgar al sector públic la funció d'estabilització de l'economia. El neoliberalisme renega del mecanisme keynesià d'estabilització econòmica i assigna aquesta funció al crèdit. Així doncs, el crèdit assumeix en el plantejament econòmic neoliberal el paper de dotar els agents econòmics dels recursos addicionals per mantenir el seu nivell de demanda i, de manera conjunta, la demanda agregada per donar sortida a la producció.

---

¹ OCDE (2011). *Growing income inequality in OECD countries: what drives it and how can policy tackle it?*

² HERRERO, Carmen; SOLER, Àngel; VILLAR, Antonio (2010). *Desarrollo humano en España 1980-2007*. Bancaja i IVIE.

Dit en altres paraules, com ja he assenyalat abans, en el món keynesià, mitjançant les polítiques redistributives, es transferien recursos dels rics als pobres; aquests recursos s'incorporaven a l'economia en forma de consum, amb la qual cosa contribuïen a mantenir el nivell de demanda agregada, i això estabilitzava l'activitat econòmica.

En canvi, en el marc doctrinal neoliberal, en reduir-se els fluxos redistributius, és a l'endeutament -els préstecs dels rics als pobres en darrera instància- a qui s'atribueix el paper de mecanisme pel qual les persones de rendes més baixes accedeixen a un nivell de consum que mantingui el nivell de demanda agregada. Però l'endeutament accentua la finançarització de l'economia i, en conseqüència, n'eleva la inestabilitat -Minski ja havia advertit de la profunda inestabilitat dels mercats financers.

Així, l'endeutament es converteix en el motor de l'economia i el seu botxí. El creixement econòmic dels Estats Units, però també de la major part dels països europeus, entre ells de manera extraordinària Espanya, es realitzà a partir d'un ampli recurs a l'endeutament.

En efecte, l'economia espanyola ha estat el paradigma del creixement econòmic fonamentat en el crèdit vinculat, majoritàriament, al desenvolupament del sector immobiliari. Les xifres són explícites: l'any 1999, al conjunt de l'Estat espanyol, el crèdit intern de 476.966 milions d'euros representava el 82,2% del PIB i, al final de la dècada, l'any 2010, sumava el 173,5% del PIB, és a dir, 1.843.953 milions, en valor absolut. S'havia multiplicat per 3,86. El nivell més àlgid s'havia assolit l'any 2009, amb el 174,3% del PIB. Si consolidem el deute extern amb l'intern, el total del deute sumava, l'any 2010, de manera estimada, el 312,17% del PIB espanyol, del qual només el 60,10% era deute públic. És evident que el problema del deute a Espanya és un problema de deute privat.

L'augment exponencial del recurs al crèdit ha estat estretament vinculat al sector immobiliari, com ho mostra que l'any 2006 el 61,45% de tot l'estoc de crèdit estigués vinculat a l'habitatge (l'any 1999 ho havia estat el 42,97%). Però el que és més significatiu i probablement presenta diferències amb altres països és el fet que l'augment del recurs al crèdit vinculat a l'activitat immobiliària fou més important per part de les empreses que no pas de les llars. En efecte, pel que fa a la destinació del crèdit als sectors productius, si l'any 1999 el 23,17% del crèdit anava a empreses constructores i immobiliàries, el 2007 aquest havia arribat al 48,45% del crèdit als sectors productius -s'havia més que duplicat-, per la qual cosa va constituir pràcticament la meitat del crèdit destinat al sector empresarial. Així doncs, aquesta és la realitat del desenvolupament econòmic de la primera dècada del segle XXI, un model de creixement econòmic insostenible fonamentat en el crèdit desafortat dirigit a la construcció. I la bombolla immobiliària va esclatar: la nord-americana de la titulació d'hipoteques subprime i l'espanyola i la catalana del sector immobiliari. La crisi financera espanyola i catalana té els seus propis actius tòxics.

L'estat del benestar espanyol i català, a la cua d'Europa

En l'actualitat hem escoltat sovint que s'estableix una relació causa-efecte entre l'estat del benestar i la crisi. La realitat històrica mostra que la relació és precisament la inversa. La construcció de l'estat del benestar en la major part de les economies capitalistes occidentals està vinculada en gran manera a la fractura social i econòmica generada per la crisi del 1929 -i l'esclat de la Segona Guerra Mundial. La seva construcció fou confluència de nombroses forces, i si bé d'una manera o altra s'ha vinculat a les accions i aportacions de Bismarck, Beveridge i les polítiques keynesianes després de la Segona Guerra Mundial, també respon a les reivindicacions i lluites obreres,

als programes governamentals dels partits progressistes que governaren en la postguerra o que es trobaven a l'oposició i, sens dubte, a l'existència de la Unió Soviètica.

La implantació de la democràcia als països capitalistes s'efectuà a través de la configuració institucional de l'estat del benestar; prova d'això és la història recent catalana i espanyola. La lluita per la democràcia i la seva conquesta va anar paral·lela a la reivindicació social i la construcció de l'estat del benestar.

Existeixen també raons fonamentals de caràcter econòmic que fonamenten la necessitat d'un paper actiu del sector públic en l'economia, que és l'essència de l'estat del benestar. Una raó és el fet que el mercat és profundament excloent: no sols no subministra el bé o el servei a aquells que no estan disposats a pagar un determinat preu sinó que -i això és el que vull destacar- no subministra el bé o el servei a aquelles persones que pel seu nivell de renda no poden pagar-lo, és a dir, només proveeix a la demanda solvent. Per tant, la provisió de béns a través del mercat està afectada per la distribució desigual de la renda i per això no és democràtica. En el mercat, el vot de cada persona no val el mateix. Aquest fet, en la provisió de segons quins béns o serveis, podria no ser excessivament rellevant, però en el cas d'aquells béns i serveis que constitueixen drets bàsics és un fet fonamental.

Hi ha altres raons, totes elles ben suportades teòricament i àmpliament reconegudes; per exemple, la presència d'externalitats i béns públics que expliquen la incapacitat del mercat per subministrar determinats béns o serveis en la quantia socialment necessària, tant per defecte (salut pública) com per excés (cas contaminació). És el que anomenem fallides de mercat.

Des del punt de vista econòmic han estat, principalment, aquests dos arguments: un, garantir l'equitat a l'accés a serveis bàsics com la salut o l'educa-

ció i a una vida digna en la vellesa i en situacions de dependència personal; l'altre, constatar que el mercat és ineficient a l'hora de subministrar aquests serveis, cosa que ha impulsat la provisió pública de la salut, l'educació, el sistema de pensions i la protecció davant la dependència, que constitueixen la base de l'estat del benestar.

He dit que el mercat és ineficient a l'hora de subministrar aquests serveis. Donaré un exemple: la sanitat als Estats Units la proveeixen fonamentalment entitats privades. Les dades ens mostren que comporta una despesa en termes de PIB molt superior a la mitjana dels països europeus i tanmateix és acceptat de manera general que resulta menys eficaç que els models europeus, perquè una situació que comporta més costos i pitjors resultats en economia s'anomena ineficient. Tenim altres exemples en què equitat i eficiència van unides: és acceptat que el sistema de pensions de repartiment és molt més econòmic de gestió que un sistema de capitalització, i també més equitatiu.

Potser per això, davant la manca d'arguments que donin superioritat a la provisió privada de determinats béns i serveis sobre la pública, la principal crítica de les forces conservadores al nostre estat del benestar s'ha basat a qüestionar-ne la dimensió. En efecte, hem sentit des de fa uns mesos afirmacions respecte de si s'havia gastat excessivament, en concret, en salut, o si teníem un estat del benestar, en general, superior a les nostres possibilitats. La resposta a aquestes afirmacions és fàcil: només cal comparar la dimensió del nostre estat del benestar amb el corresponent a la resta de països europeus.

La despesa pública espanyola l'any 2008 en protecció social va representar el 22,71% del PIB, mentre que la mitjana dels 27 països de la Unió Europea sumava el 26,35%, i el conjunt dels països de la zona euro hi destinaven de mitjana el 27,4%. Així doncs, Espanya dedica el 86,16% dels recursos

públics dedicats de mitjana a la UE-27 a despesa pública en protecció social i el 82,88% del que dediquen de mitjana els països de l'àrea de l'euro.

Si la comparació s'efectua en termes de despesa per capita, els resultats són encara més decebedors: la despesa espanyola per capita en protecció social de 5.424,96 € resulta ser el 82,15% dels 6.603,59 € de la mitjana de la UE-27 i el 64,40% de la mitjana dels països de l'euro, 8.423,01 €. La comparació tampoc salva la posició relativa de la renda d'Espanya respecte de les mitjanes europees. En termes nominals, la renda per capita espanyola, l'any 2008, constituïa el 95,6% de la renda mitjana de la UE-27 i el 84,75% de la dels països de l'euro. Així doncs, Espanya, amb un nivell de renda relativa del 95,6% respecte de la UE-27, dedicava a protecció social uns recursos públics equivalents al 82%, i respecte als països de l'eurozona la despesa era el 64,40% quan la renda relativa era del 84,75%. Si les comparacions s'efectuen en paritat de poder adquisitiu les posicions no s'alteren.

Si concretem l'anàlisi en la despesa pública en salut, veiem que, en termes de despesa respecte al PIB, tenim que la despesa pública espanyola en salut del 6,7% del PIB l'any 2009 és inferior al 7,4% del PIB que gasten la mitjana dels 27 països de la Unió Europea, diferència que s'accentua si la comparació s'efectua amb països com França (8,3%), Bèlgica (8%) i Regne Unit (8,5%) per exemple. A Catalunya, la despesa pública en salut és clarament inferior, el 5,86%, és a dir, el 82,46% de la mitjana espanyola i el 79,18% de l'europea.

En educació, la situació es reproduïx. Catalunya, amb dades del mateix any 2009, va dedicar recursos públics equivalents al 3,54% del PIB, per sota de la mitjana espanyola, del 4,98% -només dues comunitats autònomes hi varen dedicar menys recursos-, i de la mitjana dels 27 països de la Unió Europea, del 5,07% (dada corresponent a l'any 2008). Per a aquell any, Espanya hi havia destinat el 4,62% del PIB.

Així, doncs, les dades mostren que el nostre nivell de despesa pública en protecció social -inclosa la despesa en salut- i en educació és inferior al que correspondria respecte a la nostra posició de renda relativa en el marc dels països de la Unió Europea. En altres paraules, tenim un estat del benestar que és inferior al nostre nivell de riquesa relativa respecte del nostre entorn europeu. Les dades són contundents: el nostre estat del benestar és inferior a la mitjana europea -i a l'espanyola!- i lluny dels països més avançats -que per cert durant anys havien estat la referència en què s'emmirallava Catalunya. Avui, en qui ens emmirallem?

I en aquest context es produeixen les retallades de la despesa pública. Es retalla un estat del benestar, no ho oblidem, que és inferior a la mitjana europea i a l'espanyola en molts casos. A Catalunya, les retallades són de les més significatives. Hem denunciat que a Salut les xifres pressupostades impliquen una retallada efectiva de 1.540,7 M€, és a dir, un reducció del 15,6%. Una idea del que significa aquesta reducció és tenir en compte que la despesa per capita d'aquest any 2011 en termes d'euros constants -descomptant l'efecte inflació- se situaria en 965,48 €, per sota del nivell de despesa per capita en euros constants corresponent a l'any 2003 (1.043,92 €); és a dir, que les retallades situen la despesa per capita real a nivells de l'inici de la primera dècada del segle XXI.

L'efecte de les retallades sobre la degradació dels serveis públics de salut és evident, i aquestes actuen per dues vies: menys activitat i deteriorament de la qualitat de l'atenció. No és una qüestió d'incomoditat per als ciutadans i ciutadanes: s'han tancat plantes als centres d'atenció hospitalària, s'ha reduït la utilització de sales d'operacions, s'han suprimit serveis com els d'atenció continuada en diversos CAP, s'ha reduït la prestació dels serveis de transport sanitari (SEM), etc. Tot això comporta menys activitat assistencial -i, per tant, l'augment de les llistes d'espera- i un deteriorament de la que es manté.

Les retallades no sols constitueixen una involució en el nivell de prestació sinó en les millores d'eficiència en el model sanitari gestades en els darrers anys -primària i atenció hospitalària són vasos comunicants-: la reducció de la despesa del 12% en l'atenció primària portarà a col·lapsar de nou els centres d'urgència dels hospitals; per tant, també es produeix un retrocés en els nivells d'eficiència de l'atenció sanitària.

Les retallades pressupostàries tenen efectes importants sobre les prestacions sanitàries i, per tant, sobre la salut dels ciutadans i ciutadanes. Negar aquesta evidència, com està insistint reiteradament el conseller de Salut, és grotesc, si no patètic.

Òbviament, les retallades estan comportant la reducció de personal: l'Informe del CAPS³ estima una afectació a 7.000 professionals i treballadors només en la sanitat i de manera directa. En l'àmbit d'ensenyament, la incorporació de 21.000 nous estudiants s'efectuarà sense ampliar la plantilla de professorat, és a dir, sense contractar personal docent nou. Els efectes directes i indirectes laborals, socials i econòmics són rellevants i accentuen el clima d'incertesa. Econòmicament tenen un impacte contrari sobre l'ocupació i l'activitat econòmica, i, per tant, contribueixen a augmentar l'atur, just tot el contrari del que haurien d'estar fent, en aquests moments, les administracions públiques.

En educació, la reducció de la despesa pública adquireix també una dimensió extremadament significativa. D'acord amb la informació recollida en un mitjà de comunicació⁴, Catalunya, amb una retallada del 7,5%, és després de La Rioja (-7,99%) la comunitat que més ha retallat el pressupost d'ensenyament, molt per sobre -un 51% més- de la mitjana de les comunitats autònomes, que el rotatiu situa en el 4,94%. Retallar en educació és tot un símbol;

---

³ CAPS (2011). *Anàlisi del pressupost de salut 2011 i propostes alternatives per millorar el sistema públic de salut*.

⁴ *El País*, 02.09.2011.

constitueix una renúncia al progrés social, el retrocés en la construcció de la igualtat d'oportunitats; és, en definitiva, traslladar la càrrega del cost de la crisi als nostres joves -precisament aquells que hauríem de preservar més-, perquè el deteriorament de la seva educació és el deteriorament de la nostra societat futura: els efectes de les mesures en educació tenen un caràcter acumulatiu que es mostren en la seva plenitud a mitjà termini. El sistema educatiu català no sols pot ser fracturat a partir de determinades sentències, sinó també deteriorant-lo econòmicament.

Les retallades són un enorme error i, el que és pitjor, probablement, moltes podrien tenir un caràcter intencionat. La pulsació privatitzadora a salut, per exemple, és massa present.

L'argument inicial era la millora de l'eficiència, però: com es millora l'eficiència amb retallades lineals i generalitzades sense cap anàlisi prèvia? Evidentment que hi ha espai de millores d'eficiència en la gestió pública, i en concret en l'àmbit de la salut, i algunes implicarien un estalvi molt important. Per exemple, eradicant de l'execució d'obres la figura dels contractes modificats i limitant-la a l'ús restrictiu previst a la llei. Una anàlisi del cost de les obres de construcció o adequació, en els darrers anys, de set centres hospitalaris a Catalunya, només en el desviament econòmic, va ser insignificant, en la resta el cost va augmentar respecte de l'adjudicat entre el 25% i el 100%. Aquí tenim espai per a l'estalvi i la cura dels recursos públics. N'hi ha d'altres, com per exemple integrar la prestació de serveis comuns en entitats especialitzades, reduir l'elevat nombre d'entitats públiques, millorar els sistemes de gestió... i exigir responsabilitats als òrgans directius de determinades deficiències...

Però, ara, l'argument ja no és l'eficiència, és la reducció del dèficit. Doncs si parlem de dèficit, haurem de parlar de despesa i d'ingressos. De fet, no es pot parlar de despesa sense parlar d'ingressos, són les dues fulles d'una

tisora. I precisament, aquesta és la qüestió clau de l'estat del benestar a Catalunya i a Espanya.

Les dades parlen soles: quant a la mitjana dels països de la Unió Europea, a la UE-16, el total d'ingressos tributaris més cotitzacions a la Seguretat Social, l'any 2009, sumava el 40,2% del PIB, i a Espanya arribava tot just al 32%, és a dir, 8,2 punts percentuals inferiors; en la UE-27, s'estava 7,6 punts percentuals per sota. Aquest és el greu problema de les finances públiques estatals i catalanes: la insuficiència de recursos.

Els menors recursos actuals, òbviament, són resultat dels efectes de la crisi en termes d'una caiguda de la recaptació en general -per exemple, l'IRPF, l'any 2009, va recaptar 7.484 M€ menys que l'any anterior- i, de manera concreta -la qual cosa afecta especialment algunes comunitats autònomes, Catalunya entre elles-, la recaptació provinent dels ingressos generats per les activitats immobiliàries, que havien adquirit una dimensió paral·lela al boom immobiliari i que s'ha esvaït amb l'esclat de la bombolla immobiliària i l'enfonsament de l'activitat en aquest sector. Així, per exemple, a Catalunya la recaptació de l'impost sobre les transmissions patrimonials i actes jurídics documentats l'any 2010 fou de 2.467 M€ inferior a l'any 2006; és a dir, va recaptar el 36,17% del que recaptava cinc anys abans. La qual cosa no impedeix dir que fos un error considerar estructural el que no podia ser més que una recaptació conjuntural.

Aquest seria el component que ha afectat poc o molt totes les administracions europees. Però a l'Estat espanyol tenim elements propis que expliquen els menors recursos: una configuració d'un sistema impositiu que recapta menys i sobre el qual, a més, s'han anat executant diverses reformes que, a la vegada que han conduït a una menor recaptació general, han afavorit especialment les rendes més elevades. En aquest sentit, les reformes de l'IRPF han privilegiat notòriament les rendes més elevades, que

també s'han vist afavorides per la congelació de l'impost de patrimoni, el tracte fiscal favorable de les SICAV i la pràctica eliminació de l'impost de successions en diverses comunitats autònomes -la darrera, en plena crisi, a Catalunya. I a tot això hi hem d'afegir l'extraordinària permissivitat governamental però també social del frau fiscal.

Respecte al tractament fiscal favorable a les rendes més elevades, l'anàlisi comparativa és il·lustrativa sobre el tema. L'any 2010, el tipus marginal superior de l'IRPF era del 43% a Espanya -havia estat disminuït del 45%, l'any 2007-; doncs bé: en aquest any, 12 països europeus el tenien superior -la moda estava en el 50%. Tanmateix, és més significatiu el tipus efectiu suportat. En un informe recent de KPMG⁵ es calcula el tipus impositiu efectiu combinat d'IRPF i Seguretat Social per empleats amb guanys elevats: pel que fa a ingressos de 100.000 \$ la posició espanyola en el rànquing de major tipus a menor ocupa el lloc 25 darrere de 16 països europeus; per a ingressos de 300.000 \$ la posició del tipus efectiu és la 22 darrere de 17 països europeus. Així doncs, sembla que les rendes elevades estan més ben tractades a Espanya que a la majoria de països europeus, fet que s'accentua si tenim en compte a més el tracte privilegiat en l'impost sobre la renda de les rendes del capital respecte de les del treball, ja que tenen un tipus propi molt més favorable. Aquesta dualitat s'ha anat estenent per Europa, però, en qualsevol cas, l'any 2010 a 10 països dels 16 que l'han instaurat es graven amb un tipus, entre el 25% i el 40%, que és superior a l'espanyol (19% per a imports inferiors a 6.000 € i 21% per a imports superiors als 6.000 €).

Respecte de l'impost de societats succeeix quelcom similar: el mateix Ministeri reconeix que el tipus efectiu, el 18% l'any 2009, era inferior a la mitjana europea i que tanmateix algunes de les grans empreses, pel joc de les deduccions i l'enginyeria tributària i comptable, varen arribar a tributar tan sols el 10%.

---

⁵ 2010 Individual Income Tax and Social Security Rate Survey

I, malgrat tot, el tracte fiscal tremendament favorable als rics no evita l'elevat frau fiscal existent a Espanya. Sempre m'ha sorprès veure que a l'IRPF els treballadors declaren en terme mitjà una base imposable superior als seus empresaris. Sense anar més lluny, l'any 2008, la base imposable mitjana de les rendes del treball era 19.287,91 € mentre que la declarada corresponent a activitats econòmiques per estimació directa era de 12.088,55 € i per estimació objectiva d'11.6223,46 €. GESTHA⁶ ha calculat el frau fiscal tributari per a aquell exercici en 59.515 M€, és a dir, el 5,46% del PIB, el qual atribueix en un 73% a l'evasió de les grans fortunes, corporacions empresarials i grans empreses i en un 27% a pimes i autònoms.

La injusta realitat tributària espanyola i, per tant, catalana té, no obstant això, una lectura positiva: existeix un recorregut major en l'economia espanyola respecte a altres economies per fer que les rendes més elevades contribueixin de manera més equitativa a l'erari públic; per això resulta més denunciable la inacció de l'actual Govern o la reducció de l'impost de successions per part del Govern de la Generalitat en el mateix moment que està retallant serveis bàsics com la salut i l'educació.

La reducció de 150 milions d'euros en l'impost de successions equival a un terç del pressupost de l'Hospital Clínic, dona per gestionar el pressupost de dues entitats i mitja com el Consorci Sanitari de l'Anoia o construir i equipar dos hospitals o comprar sis edificis com el del Dos de Maig.

Finalment, una breu consideració sobre el tema del dèficit i el deute. L'Estat espanyol, l'any 2007, just abans de l'inici formal de la crisi, complia escrupolosament amb els criteris ortodoxos d'estabilitat pressupostària: presentava superàvit pressupostari de l'1,9% del PIB i el deute públic era del 42,1% del PIB. Aleshores no devíem viure per sobre de les nostres possibilitats -

---

⁶ Informació en relació amb l'*Informe de la lluita contra el fraude fiscal en la Agencia Tributaria, elaborat per GESTHA i presentat l'agost del 2011.*

veiem aquí la simplicitat d'algunes afirmacions. El comportament espanyol era a més, dins l'ortodòxia neoliberal, molt més exemplar que la mitjana de la Unió Europea i dels països de l'OCDE. I de què ha servit? O potser els indicadors de saldo pressupostari i deute no són els indicadors més adequats o rellevants per mesurar la salut d'una economia?

Per què es van deteriorar els comptes públics? En gran manera ja ho hem vist: per la caiguda dels ingressos, tot i que també van actuar els estabilitzadors automàtics de la despesa, el principal, les prestacions per subsidi d'atur. En aquest sentit, la dotació del programa pressupostari prestacions als desocupats ha passat dels 13.578 M€ de l'any 2006 als 30.474 M€ de l'any 2011. Ha de quedar clar que sense aquests estabilitzadors automàtics la caiguda lliure de qualsevol economia pot no trobar terra.

I per això em preocupa el que significa l'adopció de regles fiscals i les seves conseqüències. Defenso que s'ha de distingir entre finançar un actiu o bé de capital i un bé de consum. En el sector públic si es financen amb deute partides de despesa corrent estem projectant cap al futur o bé una despesa menor o necessàriament un augment impositiu. Per evitar aquesta càrrega vers les generacions futures, les quals no s'han pogut pronunciar, s'ha elaborat el que es coneix com a regla d'or fiscal, que recomana que la despesa corrent es financi amb recursos corrents (impostos). Sembla raonable.

Però el caràcter d'un bé de capital és diferent: es defineix així perquè té capacitat de generar una renda i, per tant, la decisió de finançament de l'actiu mitjançant deute es pren en funció de la comparació entre la rendibilitat esperada i el cost financer, a més de la capacitat financera i la seva sostenibilitat. Això val per a una empresa i val per al sector públic. Per aquest motiu s'explica l'absurditat de regles fiscals d'equilibri pressupostari, però també les que fixen un percentatge de dèficit estructural. La inversió pública té un paper determinant en el desenvolupament econòmic i social d'un país, de la

mateixa manera que la inversió privada el té per al desenvolupament d'una empresa.

Una situació distinta a les anteriors és l'actual, en què el dèficit és el resultat de l'actuació de tallafocs del sector públic davant el greu deteriorament econòmic. Per tant, el dèficit actual no és conseqüència que el sector públic català i espanyol estigués vivint per sobre de les seves possibilitats; és que el model neoliberal no tenia un pla B per a quan s'ha deprimint el consum privat i s'ha enfonsat la inversió privada. De la mateixa manera que la crisi del 1929 va ser la crisi del model econòmic neoclàssic, l'actual crisi constitueix la crisi del model econòmic neoliberal.

A tall de conclusió

I, ara, com ens en sortim? Aquesta és la pregunta que em faig. Hi ha altres possibles preguntes, per exemple: cap a on sortim? Si fos aquesta la pregunta que fes, òbviament hauria, entre altres aspectes, d'assenyalar que la sortida de la crisi comporta modificar l'actual model de producció i consum, ja que és insostenible mediambientalment; també hauríem d'analitzar l'actual estat del benestar des de la perspectiva de gènere -hi ha economistes (Antonella Picchio)⁷ que han mostrat el paper fonamental de la cura de les persones en l'esfera econòmica i la seva perpètua invisibilitat- o la imparable necessitat d'ampliar els espais de democràcia, com està manifestant clarament el moviment 15-M.

Però, com deia, em centraré a afrontar la qüestió: com ens en sortim? No tinc cap fórmula màgica, però sabem algunes coses. Les he intentat indicar

---

⁷ Antonella Picchio (2009): "Condiciones de vida: perspectivas, análisis económico y políticas públicas", *Revista de Economía Crítica*, 7. Disponible en revistaeconomiacritica.org

al llarg de la meua intervenció, no les reiteraré, però voldria insistir en dues qüestions: l'actual principal problema econòmic i social és l'atur i el que això significa; per tant, les actuacions públiques han d'anar dirigides a afrontar aquest problema i, en aquest sentit, hi ha la necessitat imperiosa de corregir l'error de la reducció de la despesa pública.

Sabem que si continuem en la senda de la consolidació fiscal, reduir la despesa pública ens condueix a una nova contracció de l'economia i, per tant, retornar a l'incert i dolorós camí de la recessió. A Catalunya i a Espanya hem d'aturar les retallades dels serveis públics i encaminar la reducció del dèficit per l'augment de la recaptació impositiva a les rendes més altes i la reducció del frau fiscal. D'altra banda, hem d'assumir que caldrà mantenir un nivell determinat de dèficit durant un període de temps, dèficit associat al manteniment de l'estat del benestar, que és garantia de cohesió social. Una major integració fiscal europea i la creació d'eurobons seria un pas endavant.

A escala més global, europea, tenim dos reptes sense els quals tampoc no serà, probablement, possible sortir del cercle pernicios de la crisi. Un, hem de poder canalitzar els recursos actualment dedicats a activitats especulatives cap a la generació d'activitat, i aquí una regulació financera molt més estricta amb l'activitat especulativa és imprescindible -hem donat algunes idees: prohibició de determinades pràctiques, taxa Tobin, supressió de paradisos fiscals... Calen altres mesures, n'estic segur, però si estem d'acord que existeixen els recursos i cal dirigir-los vers l'interès general hem guanyat un pas. Haurem de pensar com fer-ho.

Una altra qüestió és com aconseguim reduir el nivell d'endeutament de manera més o menys ordenada; en aquest sentit la inflació sempre ajuda a reduir el pes del deute. Veus prestigioses parlen que els bancs centrals elevin els seus objectius d'inflació a taxes del 4%-5%, amb el que això signifi-

ca respecte a l'augment nominal de rendes.

La crisi comporta dolor, molt de dolor, i avui les receptes neoliberals insisteixen a introduir més dolor encara. Em recorda els intents de la medicina en temps passats, que utilitzava les sangoneres com a tractament habitual. La recepta era ineficaç i només aconseguia adolorir més el pacient. La medicina va aconseguir canviar el seu mètode i va avançar, va introduir noves idees, va investigar en els vertaders problemes i va buscar solucions per millorar la salut dels seus pacients tot evitant-ne el patiment. Avui, aquest és el repte de les polítiques econòmiques: arraconem les velles receptes neoliberals, o no ens en sortirem.

(http://www.ccoo.cat/visio/video.aspx?coleccio=Videos_llargs&numero=95)

1.9. Un concert econòmic per la suficiència, la solidaritat i la cohesió. Intervenció de Joan Carles Gallego a l'Ateneu Barcelonès (2012)

Autogovern i finançament són dues peces íntimament relacionades, sense el segon el primer no avança. El model d'estat autonòmic és la resposta que la Constitució espanyola dóna a l'encaix de les realitats nacionals que conviuen en l'estat espanyol. La reforma de l'Estatut d'autonomia va revifar la vella tensió entre centralisme i plurinacionalitat i evidència les febleses de l'actual encaix de Catalunya i Espanya. A Catalunya la demanda de més autogovern és la resultant de la legítima aspiració nacional d'un territori i un poble, històrica, social i culturalment determinat, però és també la ferma voluntat ciutadana de disposar d'un marc institucional propi, que organitzi la convivència i la vida democràtica que doni respostes properes a la quotidianitat de les persones, a les seves necessitats i a l'exercici dels seus drets. Reivindicar un model que doti de major suficiència financera és clau per avançar en major autogovern i en un millor encaix de Catalunya i Espanya i, per nosaltres, s'ha d'utilitzar per bastir un model social determinat, on la provisió dels béns i serveis que sustenten els drets de ciutadania (educació, salut, atenció social, seguretat...) quedin garantits des de l'autogovern nacional. La suficiència financera s'ha de sustentar en la contribució justa i progressiva de les persones físiques i jurídiques i ha d'aplicar-se de forma solidària per promoure una redistribució justa de la riquesa, que elimini els factors de desigualtat que s'alimenten en la diferència.

L'actual model de finançament manté algunes disintonies en l'equilibri que s'ha de garantir entre contribució, suficiència i solidaritat. Tot i les millores introduïdes en el darrer acord, fruit del mandat incorporat en l'Estatut d'Autonomia del 2006, encara no es garanteix que la posició de riquesa relativa de Catalunya mantingui l'equilibri entre recaptació i finançament. Hem passat de ser la 10ena CCAA el 2008 a la 8ena el 2009 en finançament per càpita, lluny encara de la 3era posició pel que fa a la recaptació per càpita. Si agafem com a índex 100 la mitjana de les CCAA, l'índex de recaptació passa de 119 a 120'7 i l'índex de finançament millora del 96 al 103'6 entre el 2008 i 2009.

El model de finançament que contempla l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, en relació a la situació anterior, incrementa els ingressos i les inversions públiques i amplia la capacitat de decisió i gestió sobre els tributs que paguen els ciutadans i ciutadanes de Catalunya. Amb això es volia corregir l'important dèficit fiscal de Catalunya, que l'estudi de balances Fiscals de les Administracions Públiques de l'any 2005 fet pel Ministeri d'Hisenda, xifrava en 8,70% del PIB (14.807 milions d'euros). Tot i les millores del nou model, la distància entre el que aporta i rep Catalunya és encara excessiva si es compara amb països amb un sistema federal, com per exemple Alemanya, que per mandat constitucional no supera el 4%, i manté el desequilibri en la posició de riquesa relativa final de Catalunya en el conjunt de l'Estat, atès que el nivell de solidaritat que Catalunya aporta és superior a d'altres CCAA i es pot acabar percebent com excessiu per a la pròpia ciutadania de Catalunya.

Sens dubte les insuficiències en el finançament afecten la capacitat de la Generalitat per fer polítiques públiques socials o d'inversions. Però el nivell de desenvolupament del sector públic o l'abast de les actuals polítiques de retallades no es justifiquen pel model de finançament, sinó que són les opcions i models polítics els que utilitzen la capacitat existent en cada moment per ordenar les prioritats, com hem vist amb el dilema entre rebai-

jar l'impost de successions o retallar despesa sanitària. Així s'explica perquè el sector públic català és un dels més mal dotats per habitant, per sota de la mitjana espanyola, pel que fa a les estructures educatives i sanitàries.

El model de finançament a l'Estat sembla oblidar que les competències fonamentals de l'estat del benestar corresponen a les Comunitats autònomes, pel que es fa necessari un model de finançament que doti a cada nivell de govern dels recursos suficients per atendre les seves competències, reequilibrant l'actual distribució de recursos en un sentit més favorable a aquestes. CCOO de Catalunya, sindicat català més representatiu, apostem per un model que garanteixi l'exercici ple de l'autogovern de Catalunya. Un model basat en el concert econòmic solidari, ha de garantir la suficiència financera. Amb aquest model, el govern de la Generalitat recaptaria tots els tributs a Catalunya dels que s'haurien de deduir les aportacions, per les competències no cedides i per les despeses comunes de l'Estat. També s'hauria de contemplar la contribució a un fons d'anivellament que garanteixi a nivell de tot l'estat una prestació equitativa de serveis bàsics a igual esforç fiscal i l'aportació a un fons de desenvolupament solidari de les comunitats amb menys recursos. Seria, doncs, un model diferent al que tenen al País Basc i Navarra, que no fan aportacions a la solidaritat.

CCOO considerem que la Generalitat, a través de la seva Agència tributària ha de recaptar i gestionar tots els impostos que paguen els ciutadans i ciutadanes de Catalunya i s'ha de coordinar amb la de l'Estat en les tasques d'inspecció. La Generalitat tindria capacitat normativa sobre els impostos a Catalunya i podria establir tributs propis per millorar les prestacions de l'estat del benestar i la qualitat dels serveis públics. Però s'ha d'evitar la perversió d'una utilització de la capacitat normativa per baixar impostos, com dissortadament s'ha fet de forma repetida, la qual cosa ha restat recursos a la hisenda catalana.

La crisi econòmica ha posat en evidència la insuficiència de les finances públiques. El concert econòmic solidari pot ser un model vàlid. Però no oblidem que avui els ingressos tributaris a l'estat espanyol en percentatge del PIB estan molt per sota de la mitjana de la Unió Europea i, per tant, necessitem una profunda reforma fiscal que permeti augmentar la suficiència en els ingressos a partir d'un sistema fiscal just i progressiu, que es basi en el principi de qui més té més paga. Un sistema fiscal que hauria d'harmonitzar algunes de les figures impositives a nivell de la UE, per evitar la competència defiscalitzadora entres estats, nacions o regions i que ha de tenir com a fites la suficiència, la redistribució i l'impuls d'un model de cohesió social com és el de l'Estat del Benestar.

Aconseguir un nou marc fiscal reclama consens i compromís de tothom. No podem continuar demanant als ciutadans i ciutadanes sacrificis importants en les seves vides per objectius incerts. El nou marc fiscal és una necessitat. Perquè la competitivitat i l'Estat del Benestar a Catalunya estan en joc.

1.10. Dèficit fiscal i Estat del benestar. Article de Joan Carles Gallego i Josep M. Àlvarez a *La Vanguardia* (2012)

Una conclusió de la comissió parlamentària del nou model de concert econòmic és que "el dèficit fiscal històric de Catalunya ha debilitat la competitivitat de l'economia catalana i el seu Estat del benestar". És per tal de reforçar aquestes dues qüestions que avui és imprescindible un nou marc fiscal per a Catalunya.

El sistema actual és injust. El model de finançament inverteix el principi d'ordinalitat, ja que Catalunya, que esta en el 3r.lloc recaptatori és la 5 ena. comunitat en finançament. Tot i haver millorat des de la 10ena. Posició d'abans del canvi de model de finançament, segueix el mal funcionament del mecanisme anivellador dels ingressos dels governs autonòmics, que és diferent al d'altres països descentralitzats, on els mecanismes d'anivellament retallen les diferències de recursos derivades de les diferents capacitats fiscals sense invertir les posicions inicials. Malgrat que el model de finançament del 2009 ha aportat 2.421 milions d'euros més en resoldre algun dels problemes de l' anterior (valoració dels traspassos i finançament d'inversions) i haver assumit els principis de lleialtat institucional i suficiència, segueix sent insuficient.

Els diferents models de finançament d'ençà la transició no han aconseguit solucionar la suficiència d'ingressos de Catalunya després del traspàs gra-

dual de competències estatals. La lleialtat es basa en la confiança mútua i la relació bilateral econòmica amb l'Estat és una peça clau. Catalunya ha de tenir totes les competències, normatives, administratives i de recaptació dels impostos que paguem pel fet de treballar, consumir o generar riquesa al país. Cal una Agenda Tributaria Única, que gestioni, liquidi, recapti i inspeccioni tots els impostos pagats a Catalunya. Això a més contribuiria a la simplificació administrativa i evidenciaria que la Generalitat és Estat a Catalunya.

Com a Europa, per contribuir al desenvolupament de regions i a la cohesió social, la Constitució espanyola fixa com a principi la solidaritat. Catalunya ha de contribuir a un Fons de Solidaritat estatal que, tal i com estableix el funcionament dels Fons de Cohesió i Estructurals europeus, disposi d'uns objectius concrets i transparents i les variables del model siguin clares i cerquin la cohesió territorial.

El concert econòmic per ser útil ha d'anar acompanyat d'un canvi de cultura fiscal. De res servirà l'augment de competències i de capacitat recaptatòria i regulatòria si al mateix temps s'eliminen o rebaixen impostos o es permet el frau. La ciutadania ha de sentir que els impostos que paga responen als serveis que rep i sobre tot, percebre que la contribució és justa, que paga més qui més té i que es persegueix el frau.

Hem de ser exigents. L'autonomia financera no pot justificar beneficis fiscals a les rendes més altes (com en l'impost de successions). Cal aproximar-nos a Europa en pressió fiscal i en fer convergir la imposició de la renda de capital i del treball. Un nou marc fiscal ha d'actuar a favor del benestar dels ciutadans i ciutadanes, reforçant els drets socials de ciutadania. Perquè aquí es pot viure millor. No és amb polítiques de retallades pressupostàries com sumarem voluntats ciutadanes per un nou marc fiscal, sinó projectant en el pressupost les prioritats del model social de país. Es necessita l'har-

monització europea de la fiscalitat per complementar la política monetària. No poden coexistir moneda única i 17 sistemes fiscals, ni pot haver a l'Estat espanyol tants sistemes fiscals com autonomies. L'actual dinàmica de dumping fiscal a partir d'exempcions, bonificacions, devaluació fiscal o rebaixes d'impost de societats per afavorir l'atracció d'empreses... acaba perjudicant el conjunt de la ciutadania.

Aconseguir un nou marc fiscal reclama consens i compromís de tothom. No podem continuar demanant als ciutadans i ciutadanes sacrificis importants en les seves vides per objectius incerts. El nou marc fiscal es una necessitat. Perquè la competitivitat i l'Estat de benestar a Catalunya estan en joc.

1.11. CCOO de Catalunya a favor d'un nou finançament per garantir els drets socials

CCOO de Catalunya, des de la seva condició de sindicat de classe i nacional, es ferma partidària d'un nou finançament per a Catalunya, que superi un dèficit fiscal històric que menyscaba la competitivitat de l'economia catalana i debilita el seu estat del benestar.

Malgrat els successius acords de finançament, que han introduït correccions, les comunitats autònomes han disposat d'un percentatge d'ingressos inferiors en relació a la despesa que han de gestionar d'acord amb les seves competències. Aquesta situació és encara més evident en relació a Catalunya.

El principi d'ordinalitat, recollit a l'Estatut, que hauria de garantir que l'aplicació del model de finançament no fa perdre posicions a Catalunya en l'ordenació de rendes per càpita en relació a la resta de Comunitats autònomes, no es compleix.

És per això, que CCOO reclamem un concert econòmic solidari que garanteixi de forma més justa la suficiència financera de la Generalitat. Un model que faci una contribució a la solidaritat interterritorial per afavorir la convergència real sense que això vagi en detriment del progrés nacional i social de Catalunya.

La Generalitat, a través de la seva Agència tributària seria l'encarregada de recaptar, gestionar i liquidar tots els impostos que paguen els ciutadans i ciutadanes de Catalunya, i es coordinaria amb la de l'Estat en les tasques d'inspecció, per tal de lluitar contra el frau fiscal.

La Generalitat tindria capacitat normativa sobre els impostos a Catalunya i podria establir tributs propis per millorar les prestacions de l'estat del benestar i la qualitat dels serveis públics.

Però a la vegada, volem alertar que de res serviria incrementar els recursos si després el Govern de la Generalitat baixa els tributs als més rics, renunciant a aquests ingressos, com ha succeït amb l'impost de successions. Com tampoc de res serviria tenir un millor finançament si cada vegada la recaptació és menor com a conseqüència de les polítiques desfiscalitzadores que propugnen els sectors neoliberals i practica el propi govern de la Generalitat.

A Catalunya i Espanya tenim una fiscalitat per sota de la mitjana europea. Només pagant els mateixos impostos podrem tenir els mateixos serveis. El desequilibri no està en el que aporten els treballadors i treballadores sinó en el que no tributen les rendes de capital i les grans fortunes.

És necessari un sistema fiscal més just i que porti més recursos. Cal que les rendes del capital s'equiparin a les del treball, s'instauri un impost a les grans fortunes i es lluiti de forma decidida contra el frau fiscal i l'economia submergida.

Una major capacitat d'inspecció per part de la Generalitat hauria d'anar acompanyada de més instruments per evitar que un de cada quatre euros no cotitzi com succeeix en l'actualitat. I una major capacitat normativa hauria de permetre millorar la progressivitat del nostre sistema fiscal.

La crisi econòmica i les insuficiències en el finançament, afecten la capacitat de la Generalitat per fer polítiques públiques, però les polítiques de retallades del Govern de CiU, en tot coincidents amb les del govern del PP, obeeixen a una ideologia compartida: aprofiten de forma oportunista la crisi per reduir l'espai públic en benefici del sector privat.

Fer front al retrocés nacional i social

Per a CCOO, el progrés nacional i el progrés social són inseparables. Per això, a la vegada que apostem decididament per avançar en l'autogovern i reclamem un finançament més just per a Catalunya, hem de denunciar les polítiques de retallades que lesionen els drets socials i nacionals de la major part del poble de Catalunya.

Estem assistint a un seriós retrocés en els drets nacional i socials. S'eliminen drets que s'havien regulat mitjançant lleis del Parlament de Catalunya complint amb l'Estatut. S'endureixen les condicions d'accés a la renda mínima d'inserció per a les persones sense recursos. Es retallen l'educació i la sanitat públiques, i s'ataca la llengua catalana i el model d'immersió, mentre el Govern central impulsa un procés de recentralització que posa en qüestió l'autogovern.

S'opta per un model econòmic on primen els negocis per sobre dels drets socials i la preservació del medi ambient. No es defensen competències estatutàries, com les relacionades amb els expedients de regulació d'ocupació, i s'hi anteposen els interessos de classe.

Vivim moments transcendentals, on el moviment sindical i les Comissions Obreres, tenim, una vegada més, la responsabilitat, juntament amb les

organitzacions i entitats que s'oposen a les polítiques de retallades, de fer front a aquest retrocés nacional i social.

Per tot això, el Consell Nacional de la Comissió Obrera Nacional de Catalunya:

RECLAMA un nou finançament que:

- a. Ompli de contingut l'exercici de l'autogovern i garanteixi la suficiència en els ingressos i la capacitat de gestió.
- b. Impulsi l'activitat econòmica sostenible, amb activitats de més valor afegit i creant ocupació de qualitat.
- c. Augmenti el benestar dels ciutadans i ciutadanes afavorint la cohesió social.

I que es disposi d'una Agència tributària pròpia que gestioni, recapti i liquidi tots els impostos que paguen els ciutadans i ciutadanes de Catalunya

EXIGEIX un compromís ferm, un pacte de país, de què els recursos que es puguin obtenir amb un nou finançament tindran aquests objectius i especialment garantiran l'estat del benestar.

CRIDA a la ciutadania a defensar els drets socials i nacionals, amenaçats per les polítiques de retallades.

Barcelona, 29 de juny de 2012

1.12. Catalunya i el moviment cooperativista. 10a Jornada Seminari Salvador Seguí. Intervencions de Josep Casanovas i Prat, Perfecto Alonso, Xavier López García i Joan Carles Gallego (2012)

Intervenció de Joan Carles Gallego

Gràcies per ser ací.

Aquest acte forma part de la tradició, crec que ja consolidada de la CONC, d'aprofitar el marc de la Diada Nacional de Catalunya per fer aflorar la feina del Seminari Salvador Seguí i la pròpia Fundació Cipriano García, una feina que es perllonga tot l'any i que ens ajuda a aprofundir en el caràcter nacional de les comissions obreres, nacionals i de classe, elaborant documents i promovent debats en l'intern del sindicat que ens serveixin per establir pautes d'actuació per avançar en drets nacionals i socials, que per un sindicat com el nostre són inseparables.

La Jornada de debat d'enguany és ja la 10a edició, el que mostra no només el compromís clar amb la reafirmació del caràcter nacional de la CONC, sinó també la consolidació d'un marc de treball sindical que té utilitat per a nosaltres. Com en les altres edicions, la jornada vol fer una reflexió sobre un tema que sindicalment i social té rellevància en el context en què la celebrem. I ho volem fer, com en les altres edicions, acompanyats de gent diversa que vol compartir amb nosaltres anàlisi, reflexió i debat, ajudant-nos així també que puguem construir millor les nostres aportacions per a l'acció sindical en els diferents marcs d'intervenció on hi som.

Ja ho han dit al començament, l'acte d'enguany aprofita la coincidència que aquest 2012 es celebra l'Any Internacional de les Cooperatives per parlar sobre Catalunya i el moviment cooperativista. No podem obviar que a Catalunya hi ha una història important sobre moviment i treball cooperatiu, que sens dubte ha viscut èpoques millors, però que no podem deixar de reivindicar pels aspectes positius que ha produït. Però també, perquè en l'actual context de crisi hem de repensar formes organitzatives que permetin incidir en el procés de recuperació econòmica, per tal d'avançar en major democràcia en el treball, en major responsabilitat en la producció, en major solidaritat en la distribució i, per tant, en pensar quin espai d'economia social és possible impulsar i construir a Catalunya.

L'acte ens ha permès aproximar-nos des de diferents visions i perspectives al tipus de relacions i col·laboració/enfrontament històrics entre el cooperativisme i el sindicalisme a Catalunya. I hem pogut també fer-nos una aproximació a la realitat del cooperativisme de treball a Catalunya i el perquè d'aquesta realitat i incidir d'una o altra manera en el debat de la conveniència d'un marc propi i un model propi de cooperativisme a Catalunya, davant els intents d'harmonitzar amb una Llei de Bases estatal.

L'acte d'enguany el celebrem en un context determinat, tant a nivell nacional com social, tant a nivell econòmic com polític. La crisi i les mesures que s'estan prenent provoquen un desmuntatge de molts dels drets laborals i socials que havíem aconseguit en moltes lluites i al llarg de molts anys. Ara estan canviant els equilibris que s'havien assolit i cal recomposar-los, establint noves propostes i noves aliances amb diferents sectors que ens permetin confrontar les actuals polítiques.

"Per això també hem de constatar que molts dels nostres valors com a sindicat tenen molts punts de coincidència amb els principis fundacionals del cooperativisme i l'economia social. Per això volem retrobar espais comuns i

canals de col·laboració entre el sindicat i l'economia social, especialment amb les cooperatives de treball associat i les societats laborals".

Així ho diem en els documents del X Congrés que celebrem a finals d'any, el desembre, on volem actualitzar l'estratègia d'acció sindical dels propers anys i adequar les formes organitzatives per ser més eficaços en l'organització dels treballadors i treballadores i en la utilitat com a sindicat. En els documents hi ha una proposta concreta que situa el compromís d'avançar en el treball comú amb el cooperativisme i l'impuls de l'economia social a partir de l'organització, en el termini màxim d'un any a partir del congrés, d'un procés de debat intern sobre l'economia social a Catalunya i les polítiques del sindicat en aquest sentit i les aliances i el treball unitari que s'ha de desenvolupar amb les organitzacions representatives d'aquests col·lectius.

Per tant queda clara la voluntat del sindicat de fixar-nos com a repte el debat amb profunditat sobre aquesta qüestió, on un tema primordial és el fet de les cooperatives de treball i fixar una política sindical activa al respecte. En aquest sentit, l'acte d'avui el podem interpretar com l'inici del procés de reflexió i debat que la propera direcció que esculli el Congrés haurà de realitzar i aprofundir.

El cooperativisme i el sindicalisme són fórmules que tenen unes certes arrels comunes i uns valors compartits, sens dubte. Avui constatem que hi ha un cert qüestionament dels valors propis d'ambdós moviments. Uns atacs clars al moviment sindical per evitar que jugui el paper d'organitzar els treballadors per fer de contrapoder al poder unilateral i absolut de l'empresari i incidir en el repartiment equitatiu de la riquesa creada amb el treball.

Però també assistim en el moviment cooperativista o en l'economia social a una pèrdua de pes en el conjunt de l'economia i, sens dubte, a més de la lògica pròpia de la crisi que afecta a tothom hi ha també les opcions polítiques

que s'impulsen des dels poders públics en el marc de la ideologia neoliberal que les dirigeix. Si analitzem, ja ha sortit en les intervencions anteriors, les xifres d'evolució del cooperativisme d'aquests anys de crisi (2007/2009) veiem una tendència descendent en els diferents sectors, siguin cooperatives de règim general a societats laborals passant per les altres formes que defineixen l'economia social, una davallada que podem xifrar al voltant de l'11'8% a Catalunya i del 12'7% a l'Estat, una diferència petita que ens il·lustra que a Catalunya no hem estat capaços de fer una actuació específica al respecte i que, per tant, ens obliga a reflexionar si no podem utilitzar les competències d'autogovern per fer altres polítiques a casa nostra que inverteixin aquesta tendència.

Però si analitzem els principis del cooperativisme evidencien de manera clara que hi trobem molts punts de coincidència amb els valors del sindicat. Si agafem la definició consensuada el 1995 per l'Aliança Cooperativa Internacional, que representa milers de cooperatives al món hi figuren els següents principis identificadors: Adhesió voluntària i oberta; Gestió democràtica per part dels socis; Gestió democràtica per part dels socis; Autonomia i independència; Educació, formació i informació; Cooperació entre cooperatives; Interès per la comunitat. Crec que no fa falta aprofundir gaire per veure com són valors plenament compartits pel sindicalisme en general i per CCOO en particular. Principis generals, clar, valors que estan en el frontispici de les organitzacions i que hem de materialitzar en el dia a dia i per tant autoavaluar-nos en la seva consecució.

Vivim temps complicats, és de sobres conegut, i per tant no m'hi entretindrè, però precisament per això té encara més valor un fet que no podem deixar d'esmentar avui, com és que per primera vegada des del restabliment de la democràcia, la Federació de Cooperatives de Catalunya, va donar suport i va cridar a les cooperatives a fer seguiment de la convocatòria de la darrera vaga general. Un fet que no es pot interpretar com un acte de mera solidaritat o com un posicionament de rebequeria front a una decisió concreta del

poder establert. Crec que l'acció en si, el suport explícit a la vaga general, mostra exactament els moments que estem vivint, la cruïlla de civilització amb què ens estem confrontant. No és només un problema de disjuntives de polítiques econòmiques o de cobertura d'uns o altres drets laborals o socials, estem assistint a un punt i a part que vol fer retrocedir bona part dels avenços de civilització guanyats, que és si no la generació de drets, l'avenç en la igualtat i la llibertat si no la superació d'estats precivilitzatoris, on la seguretat s'obtenia pel servilisme o la llibertat es reservava a determinats estrats socials o la igualtat només s'assolia des de la corruptela i la violència.

Un context difícil que reclama de molta reflexió i capacitat propositiva, d'establir nous marcs de relació entre diferents moviments socials, que des de la consciència que els actuals nivells de desenvolupament de les forces productives, la capacitat de produir riquesa, aliments, béns i serveis, avui a l'actual estat de la tècnica i de capital existents, permetria un futur d'equitat si no fos per la cobdícia de qui vol regular en benefici propi la desregulació dels drets de la immensa majoria.

En tot cas, tenim reptes de sobres per seguir treballant junts el moviment sindical i el cooperatiu.

No vull acabar sense fer esment al context nacional concret en què celebrem aquesta diada. Un context on ningú pot obviar la dura realitat que ens envolta, destrucció de la capacitat productiva instal·lada, nivells d'atur que posen en perill els marcs de cohesió social, polítiques socials inútils que estan generant injustícia, iniquitat en els esforços i sacrificis dels diferents sectors socials, precarització del treball i pèrdua de drets, etc...

I en aquest context un important retrocés en els drets nacionals, per activa i per passiva. Unes polítiques neocentralitzadores del govern central que

qüestionen el marc competencial i, per tant, la cota i el contingut actual d'autogovern. Però també unes polítiques de renúncia a utilitzar les pròpies competències d'autogovern per donar resposta als problemes de la ciutadania.

Ambdues qüestions responen a una mateixa ideologia, el neoliberalisme que qüestiona el paper dels poders públics a intervenir en la regulació de les ineficiències del mercat i, per tant, prefereix buidar de contingut el marc competencial de les autonomies, que en definitiva és on s'ha de respondre a les demandes socials. Una via que sens dubte obre la porta a una societat mercantilitzada i a una provisió de béns i serveis sense la garantia pública pel que fa a la igualtat d'accés o qualitat. Coincidències per les quals uns estrenyen la materialització d'un finançament suficient i just de Catalunya i altres incompleixen preceptes estatutaris que dotarien de contingut social l'autogovern.

En aquesta realitat CCOO hem deixat clara l'aposta per canviar l'actual model de finançament, hem aprovat una resolució clara al respecte per un concert econòmic solidari que contempli suficiència, solidaritat i instruments però que garanteixi fiscalitat progressiva i aplicació social dels resultats. I és en aquest marc que exigim al govern de Catalunya que lideri la negociació amb el govern central. Per liderar el procés ha de sumar voluntats i suports però per això cal sobretot establir mecanismes de participació i sobretot dibuixar compromisos de reversió social dels resultats.

Aquest 11 de setembre també s'ha d'evidenciar una major transversalitat en el rebuig a les tendències recentralitzadores del govern central, que van tenir en la STC el seu punt àlgid però que segueixen amb les impugnacions a la immersió o en la invasió competencial. Hem palesat el compromís de CCOO amb els drets nacionals perquè els considerem indestriables dels drets socials i hem explicat que davant la incapacitat per trobar un marc

institucional que permeti l'avenç nacional i social de Catalunya cal utilitzar la democràcia i el dret a decidir per determinar la voluntat dels catalans i catalanes.

Per la CONC sempre ha estat una senya d'identitat el concepte "Catalunya un sol poble", per això la defensa de l'ús social de la llengua i el compromís actiu amb els elements que ens autoidentifiquen com a nació. Per això també insistim que no es pot instrumentalitzar partidàriament la voluntat de Catalunya d'avançar nacionalment. Alguns poden veure en l'actual context el marc idoni per instal·lar-se còmodament en el poder alimentant xocs identitaris, seria un error, la identitat de Catalunya no pot ser apropiada per uns o altres, ha de ser el resultat de processos polítics i democràtics de fons, que evitin qualsevulla alimentació de pors o s'instal·lin en intransigències o desqualificacions.

Cal avançar en la construcció d'alternatives reals i possibles que facin avançar els drets nacionals de Catalunya en un món global i interdependent, pensant que qualsevol avenç nacional si no va acompanyat de drets socials difícilment comptarà amb els suports socials necessaris. En aquest sentit participarem en els actes de la Diada, al matí en el marc de la Plataforma Prou Retallades, per reclamar que "Jo vull decidir per una Catalunya social" que vol evidenciar que ens calen més drets nacionals per posar-los al servei dels drets socials i per palesar les responsabilitats del govern del PP però també els del govern de Catalunya, que no està aprofitant les capacitats pròpies per altres polítiques, i per la tarda donant suport a la mobilització per un pacte fiscal que garanteixi un finançament just per a Catalunya.

Bé, res més, agrair la participació i totes les intervencions i encoratjar-vos a seguir treballant plegats tot el curs que tenim per davant. Serà dur. La situació és complicada i complexa. Cal exigir un canvi de polítiques i per això hem de confrontar als poders polítics responsables actuals de la crisi amb la

posició majoritària de la societat. La marxa a Madrid del dia 15S, l'impuls del Referèndum i de la consulta ciutadana i si no hi ha un gir de polítiques un horitzó que apunta a un conflicte general, que ha de comptar amb un ampli acompanyament social i que hem d'intentar coordinar amb el sindicalisme europeu.

Gràcies i salut, bon treball i bona diada.

http://www.ccoo.cat/visio/video.aspx?coleccio=Videos_llargs&numero=118

2. Estatut d'Autonomia

2.1. Declaració de CCOO davant la sentència del Tribunal Constitucional en relació amb l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (2010)

Declaració institucional de la Comissió Obrera Nacional de Catalunya davant la sentència dictada pel Tribunal Constitucional el dia 28 de juny de 2010 en relació amb l'estatut d'Autonomia de Catalunya

La Comissió Executiva de CCOO de Catalunya

ACORDA:

1. Rebutjar la sentència perquè qüestiona la voluntat expressada pel poble català a través de referèndum, atempta contra el pacte constitucional i posa en qüestió l'encaix entre la realitat nacional de Catalunya i Espanya.
2. Qüestionar la legitimitat moral i jurídica del Tribunal Constitucional, viciat en la seva composició i funcionament per lògiques partidistes.
3. Reafirmar la plena validesa de l'Estatut d'Autonomia, fruit d'un pacte polític entre el Parlament de Catalunya i el Congrés dels Diputats i que respecta el marc procedimental que estableix la Constitució espanyola.
4. Reafirmar que l'exercici de l'autogovern és la millor manera de donar res-

posta a les necessitats i els problemes de la ciutadania des de la proximitat de les seves institucions.

5. Considerar que, en cap cas, la sentència pot invalidar l'acord de finançament que ha de permetre que la contribució fiscal dels ciutadans i ciutadanes de Catalunya reverteixi en la inversió suficient en serveis públics i infraestructures de qualitat.

6. Instar el Govern i el conjunt de les forces polítiques a comprometre's en el desplegament ple de l'Estatut i posar-lo al servei dels drets socials de les persones, encara més en aquests moments de profunda crisi econòmica.

7. Treballar per construir una resposta unitària del poble català encapçalada per les seves institucions i forces polítiques i socials, i rebutjar qualsevol tacticisme que busqui treure profit de la situació.

8. Fer una crida al conjunt dels treballadors i treballadores de Catalunya a participar en les mobilitzacions unitàries en defensa de l'Estatut i de rebuig a la sentència, en especial a la manifestació del 10 de juliol a Barcelona.

Barcelona, 29 de juny de 2010

2.2. Adhesió a la manifestació 'Som una nació, nosaltres decidim' (2010)

CCOO de Catalunya i la Fundació Cipriano Garcia s'adhereixen a la convocatòria de la manifestació que té per lema 'Som una nació, nosaltres decidim' en demanda de respecte a la voluntat del poble de Catalunya, expressada a través de referèndum, i com a reacció a la sentència del Tribunal Constitucional.

La manifestació prevista pel dissabte 10 de juliol, a les 18 hores, a Barcelona (passeig de Gràcia amb av. Diagonal) és la resposta unitària en defensa de l'Estatut i de rebuig a la sentència convocada per nombroses entitats, forces polítiques i institucions de Catalunya.

2.2. Autogovern i drets socials. Balanç i futur de l'Estatut. 8a Jornada del Seminari Salvador Seguí (2010)

Taula Rodona: Josep Lluís Claries, de CiU , Miquel Iceta, de PSC-CPC , Anna Simó, d'ERC i Dolors Camats, d'ICV-EUiA

Intervenció de Joan Carles Gallego, secretari general de CCOO de Catalunya

Constatar la importància que la CONC celebri per 8a vegada un acte d'aquestes característiques, avui sota el títol "Autogovern i drets socials. Balanç i futur de l'Estatut".

Per a CCOO de Catalunya, com a sindicat de classe i nacional, la concreció dels interessos que representem, els dels treballadors, es fa en una realitat, en un context territorial, culturalment, històricament, socialment i políticament determinats.

Per això, avui, quan la nostra prioritat està en organitzar la vaga general del 29-S per donar resposta a una de les agressions més grans que els treballadors estem vivint, amb la retallada de drets laborals i socials, que fins i tot qüestiona tot l'entramat d'un model social, que encara està en procés de construcció i que tants bons resultats està donant, és necessari que contextualitzem la nostra reflexió en el marc on actuem sindicalment, en el marc nacional de Catalunya, on hem de construir les respostes, les accions i les propostes.

Tenim clar que la crisi no justifica les mesures que s'estan prenent pels governs europeus, espanyol i català. La crisi és l'excusa que s'utilitza per prendre determinades mesures que fa ja molts anys que estan instal·lades en les ideologies dominants, que tenen en la primacia del mercat i en la individualització de les relacions socials el seu referent. Unes pautes de comportament econòmic i social que tenen el seu referent en les polítiques que van dirigir un procés de creixement econòmic que ens va dur on som, desregulacions financeres i manques de control, precaritzacions laborals, afèbliment dels comptes públics, pèrdua de pes del sector públic en l'economia.

Sembla que ara, un cop passat el més àlgid de la crisi, gràcies precisament a la quantitat de recursos públics que s'han posat en circulació per eixugar pèrdues o insolvències generades pels desequilibris existents en el model de creixement, i que són precisament les que han fet créixer el dèficit que ara cal combatre, es vol només tornar a les pautes de comportament que ens van dur on som sinó accentuar les polítiques neoliberals que estan en la seva base.

Per això el 29-S és important respondre de forma clara per evidenciar el rebuig a les mesures que comporten retalls directes de drets laborals, polítiques inútils des del punt de vista econòmic, ni reactiven l'economia, ni creen riquesa, ni generen ocupació, ja que la resposta a aquest problema no està en la norma laboral sinó en el funcionament de l'economia. I polítiques injustes, ja que retallen drets laborals bàsics, com són l'estabilitat i seguretat en el treball, generen incerteses i desequilibren els poders en l'empresa, afèblint la negociació com a factor per gestionar el conflicte laboral realment existent entre treball i capital en l'organització de la producció i per repartir la riquesa creada pel treball i l'empresa.

I sens dubte el 29-S hem de donar resposta a això emmarcat en la nostra realitat nacional. I això avui està condicionat per dos fets, dos dates, el que

va passar el 28 de juny, en què es coneix la STC sobre l'Estatut d'Autonomia; i el 28-N, en què se celebren les eleccions autonòmiques que han de dilucidar les polítiques que el govern de la Generalitat de Catalunya utilitzarà per gestionar la convivència social en un context de crisi, atur, etc.

La STC de l'Estatut d'Autonomia marca les dificultats per l'encaix de Catalunya i Espanya, evidencia els límits que l'actual marc posa per aprofundir en l'autogovern com a eina per respondre a les necessitats socials. Ja s'han repassat tant la STC com els límits de l'Estatut d'Autonomia.

Però nosaltres, en la perspectiva del 29-S hem de ser conscients que tenim dos respostes: una, la general, la que coincidim amb el conjunt dels treballadors de l'estat i que és la participació en la vaga general el 29-S per aconseguir fer marxa enrera en els aspectes més regressius de la llei i evitar altres retallades socials, com les pensions que ja anuncien. Però una altra que podem fer des d'ací i és com podem condicionar des del desenvolupament ple de les capacitats d'autogovern que ens dona l'Estatut d'Autonomia el seu desplegament per facilitar els instruments propers que alterin la regressivitat i com millorem la intervenció sindical en la defensa organitzada dels treballadors. I això és feina nostra. Són competències, sí, però també recursos i polítiques:

- quins serveis públics d'ocupació, per fer front a les privatitzacions i perills d'exclusió.
- quins recursos, quines prioritats d'actuació per a la Inspecció de Treball que ha d'actuar com autoritat laboral a Catalunya.
- quin reconeixement institucional al paper legítim dels sindicats com a representants d'interessos, amb quins marcs de reconeixement institucional que comporti transparència, respecte, impuls i neutralitat vers la seva actuació.

- paper de les institucions i dels marcs de concertació social.

Elements que estan en la línia de la configuració del marc català de relacions laborals, previst en l'Estatut d'Autonomia i que hem d'anar desenvolupant.

Hem de ser conscients dels límits que es deriven de la STC però hem de continuar avançant en el ple desplegament de les potencialitats de l'Estatut d'Autonomia, qüestions com el finançament o el relatiu al deure/dret de coneixement de la llengua pròpia de Catalunya, el català, són elements a treballar també des de la perspectiva de la integració social.

I com dèiem també, les eleccions autonòmiques del proper 28-N formen part del context d'aquesta jornada. Quines propostes polítiques es proposen per sortir de la crisi? De quina manera, al servei de quins interessos, amb quins equilibris o desequilibris, amb més retalls o no? Quines respostes des de la capacitat fiscal que tenim, limitada però possible, per fer créixer la suficiència dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya? Amb quines propostes d'aplicació de recursos públics per reactivar l'economia i facilitar la creació d'ocupació i la cohesió social per consolidar i aprofundir en el model social...? aquestes seran, entre d'altres, les qüestions que CCOO de Catalunya haurem de resseguir, rellegir i valorar de les diferents ofertes electorals que estan sobre la taula, de com posem l'autogovern al servei dels interessos que representem, de la gent treballadora.

Crec que l'acte d'avui ens ha permès conèixer el contingut de la STC, els límits i possibilitats que s'obren, i hem pogut conèixer el posicionament de les diferents forces polítiques en relació a com aprofundir en l'horitzó de l'autogovern. Elements que no estan, no poden estar al marge de l'activitat sindical. Una activitat, però, que avui té el seu eix de prioritats en garantir que el 29-S es pugui explicitar la demanda majoritària que la sortida de la crisi no es faci a costa dels més febles, que les mesures de retalls de drets

laborals i socials s'han de rectificar i que en aquest marc de els polítiques per gestionar la crisi d'altra manera caldrà esmerçar també totes les potencialitats que ens dóna l'autogovern per posar-les al servei de les persones, de la reactivació econòmica, de la millora de l'ocupació, de la garantia de més cohesió social.

Gràcies i que tingueu un bon treball.

Joan Carles Gallego i Herrera

(http://www.ccoo.cat/visio/video.aspx?coleccio=Videos_llargs&numero=63)

3. Sobre la llengua catalana

3.1. 20è Aniversari del Servei Lingüístic de CCOO

Intervencions de Josep Lluís Carod Rovira, Joan Coscubiela i Rosa Sans

I. Intervenció de Joan Coscubiela, secretari general de CCOO de Catalunya

Honorable Conseller. Amics i amigues, amb qui hem treballat durant aquests anys. Companys i companyes de CCOO.

Com a ben segur podreu comprovar ben aviat, aquest és un acte que pot semblar un aniversari, però en realitat no ho és.

L'aniversari, el 20è aniversari, és només un mitjà per uns fins que pretenem més ambiciosos.

Pretén ser una veritable declaració de principis de quina és per a CCOO la funció social del sindicalisme. Del sindicalisme nacional i de classe que representem.

És una reivindicació del paper de CCOO al llarg d'aquests anys en el procés de millora en l'ús social del català.

Volem amb aquest acte reiterar, renovar i reforçar un llarg compromís amb la llengua, amb el seu ús social, com una de les maneres de treballar en la cohesió social.

Pretén ser també un espai de reflexió en relació als reptes amb què ens trobarem en els propers anys, plenament immersos en el segle XXI.

Val la pena començar recordant avui que l'opció de posar en marxa, ara fa 20 anys, un servei lingüístic de CCOO de Catalunya no neix de manera aïllada.

Es produeix en uns moments en què el pitjor de la crisi dels anys 70 i 80 ja havia passat i CCOO es veu amb força de posar en marxa projectes sindicals nous.

Començant per la formació sindical, que avui és una de les joies de la república, per la que passen entre 3.000 i 3.500 delegats/des l'any o uns 700 quadres sindicals.

Fins la creació del CITE, el centre d'informació per treballadors estrangers, gràcies al qual durant aquests anys hem mantingut el pols a la realitat migratòria. Avui amb 47 oficines arreu de Catalunya i més de 22.000 persones ateses tots els anys.

O l'impuls a una cooperativa d'habitatge que a hores d'ara ha facilitat l'accés a l'habitatge a 6.000 famílies catalanes.

Tots aquests projectes, on s'emmarca el Servei Lingüístic de CCOO, tenen un element comú.

La voluntat de CCOO de Catalunya de desenvolupar un model sindical en què el pal de paller és la defensa del salari i les condicions de treball. Però

que incorpora també la conquesta del poder adquisitiu i la qualitat de vida.

Situant també en un primer pla tot allò que té a veure amb la defensa de la voluntat d'autogovern de la ciutadania de Catalunya.

És un compromís antic que té els seus orígens en la declaració cap a l'any 1969 de CCOO com a sindicat nacional. O sigui, ara fa 40 anys, quan aquesta concepció en el sindicalisme no era pacífica i nedava contracorrent.

Un compromís antic que durant anys es va expressar majoritàriament en castellà.

Com ho posen de manifest els primers anys de Lluita Obrera, on per cert, va començar un gran dibuixant, amic comú nostre i d'en Josep Lluís. Em refereixo a Juste de Nin, que durant anys va signar les seves cròniques sindicals en forma d'acudits amb el pseudònim de "El zurdo".

Val la pena retenir aquestes dades per posar de manifest que la realitat nacional de Catalunya no es pot construir sense el català, però sí que es pot construir des del castellà.

De fet, en una bona part de la nostra història recent i en moltes comarques Catalunya s'ha construït i defensat de manera prioritària en castellà.

El món del treball, el món sindical necessitaven de la nostra aposta per contribuir a la normalitat del nostre país i per això CCOO va ser pionera en la posada en funcionament d'aquest servei.

Durant aquests anys hem tingut la col·laboració de molt bons professionals que ens han ajudat a mantenir la nostra aposta, suplint en molts casos la manca de recursos o algunes incomprensions.

Voldria destacar un fet que durant aquests anys s'ha repetit.

He tingut l'oportunitat de comprovar com les polítiques per afavorir l'ús social del català eren socialment asexualades.

M'explico. Han estat durant molts anys construïdes sense tenir present la realitat social de Catalunya.

Recordo les nostres insistències en relació al concepte de obligatorietat o disponibilitat lingüística de les persones, que vam mantenir amb l'equip del Conseller Pujals.

I com va costar molt que s'entengués que la societat catalana no podia ser, no pot ser tant esquizo amb les persones que en el sector del comerç han de garantir un aspecte tan important com la disponibilitat del català en el comerç, mentre simultàniament aquestes mateixes persones són maltractades salarialment i laboralment.

Un comportament que encara sorprèn més quan es compara amb el tracte que es dona a les grans patums esportives, a qui no només no se'ls exigeix cap compromís, sinó que a més tenen un tracte econòmic de privilegiats, i el que és més esquizo, tenen tot el reconeixement social malgrat no aportin res a l'ús social del català.

Han passat molts anys i les coses han millorat, també en el sí de CCOO. Però queda molt camí per recórrer i amb reptes nous.

Crec que encara la societat catalana no ha estat capaç d'entendre en la seva globalitat algunes coses.

Que l'avenç del català requereix millorar molt el vincle emocional amb

Catalunya de les persones que encara no el parlen.

Que aquest vincle depèn, i molt, que siguem capaços de considerar l'ús del català com un dret que obre la porta d'entrada a molts altres drets. I no perquè es penalitzi el seu no ús, sinó perquè en totes les realitats socials la llengua juga aquest factor.

Que per fer avançar el català, necessitem garantir que no es creïn guetos lingüístics.

I els guetos comencen sent guetos laborals - la precarietat laboral és el principal enemic de l'ús social del català- . Perquè la precarietat laboral porta a la urbanística, aquesta a la social i també a la precarietat nacional.

En aquest sentit, una bona part del futur del català no depèn de polítiques lingüístiques directes, sinó del paper que juguin les polítiques laborals, socials i urbanístiques dels propers anys.

Serem capaços de millorar el vincle emocional amb el català i Catalunya de les persones que avui viuen i treballen al nostre país i que han arribat de cinc continents, si som capaços de construir la identitat catalana del segle XXI a partir de la llengua i també del reconeixement dels drets de ciutadania social.

Aquesta ha estat la raó profunda de l'aposta de CCOO perquè el nou Estatut d'Autonomia de Catalunya tingui tot un títol primer que avança en aquesta idea, a partir del reconeixement que la societat catalana es regeix per uns principis rectors i a més reconeix uns drets d'accés universal.

Aquest és el camí. No en va, al nostre objectiu l'anomenem ús social del català.

Aquest acte vol ser també un compromís de futur, per continuar treballant.

I per això esdevé clau que des de totes les responsabilitats públiques s'estableixin estratègies de cooperació que facilitin la nostra tasca.

Moltes de les coses que ara fem, les hem hagut de batallar davant de moltes resistències i incomprensions.

Com la possibilitat i necessitat d'incorporar als Plans de Formació Continua els estudis de català amb el necessari reconeixement legal.

Ens sentim orgullosos d'haver estat pioners amb algunes de les pràctiques que avui es troben generalitzades a Catalunya.

Però seriem tots més feliços i sobretot més útils si les innovacions, les aportacions descentralitzades fossin recolzades des dels poders públics.

Això és el que sembla que s'ha entès darrerament i esperem que en el futur es consolidi.

Valgui aquest darrer comentari per posar de manifest que la nostra aposta pels serveis lingüístics no és estètica.

N'estem convençuts de la seva utilitat, del paper que estan jugant i poden jugar.

I per això ens esforcem amb treball, propostes i voluntat de millora.

Que així sigui.

II. Intervenció Rosa Sans, secretaria de formació sindical i cultura de CCOO de Catalunya

Presentació document sobre la llengua

Gracies Jenni, Honorable Vicepresident, companys i companyes

Des del Seminari Salvador Seguí hem volgut aprofitar la oportunitat que ens dona aquest acte de celebració dels 20 anys del Servei Lingüístic per donar a conèixer el document de debat sobre l'ús social de la llengua catalana en el món del treball que hem preparat el grup coordinador, amb la col·laboració de dos dels membres del Consell Assessor, en Jordi Porta i Albert Branchadell, a qui voldria agrair profundament les seves aportacions i també les seves crítiques que, sens dubte, en han ajudat en l'elaboració del document que avui us presentem.

Com heu pogut veure, en tots aquests anys, Comissions Obreres ha apostat decididament per impulsar l'ús social del català, en el àmbit que ens es propi, en el món laboral, però en els darrers anys s'ha produït canvis importants i per això hem vist necessari realitzar un estat de la qüestió, una nova lectura de la situació de l'ús social del català en aquest àmbit i del que nosaltres estàvem fent. Aquesta reflexió és doncs també fruit de l'experiència i de la necessitat d'adequar la nostra actuació al nou context social.

Em sembla important que conegueu quina és la metodologia que hem adoptat al Seminari Salvador Seguí per fer que aquest debat sigui obert, lliure de prejudicis i a la vegada serè, conseqüent i que ens permeti seguir avançant en la nostra actuació.

Primerament en el grup de treball vam veure, cosa no gens fàcil, quin havia de ser l'objecte de la nostra reflexió i acordarem centrar-nos en allò que

com a sindicat teníem la responsabilitat d'intervenir. Ni podíem, ni volíem tractar sobre tots els camps d'actuació de la política lingüística, sinó que modestament optàvem per reflexionar sobre el món del treball.

Per tractar-ho hem situat tres parts: Una primera de reflexió sobre el paper del sindicat en la promoció del català en una societat diversa i plural, una segona on plantegem un seguit de propostes concretes per avançar en l'ús social del català en el món del treball i una tercera sobre la intervenció al si de la nostra organització.

Així, la nostra reflexió parteix de la definició de CCOO com un sindicat de classe i nacional. La lluita pels drets socials i les llibertats nacionals va fer que, des dels seus orígens, CCOO apostés per la recuperació del català com a llengua pròpia de Catalunya i la vinculés a la recuperació de les llibertats nacionals però també a la millora de les condicions socials i laborals.

És en aquest sentit, que el sindicat considera el coneixement i l'ús del català un dret de ciutadania que les administracions han de garantir. No podem oblidar que el coneixement de les llengües oficials és un factor de cohesió social ja que facilita l'accés de les persones a altres drets bàsics, com el dret al treball, la salut, l'educació i la participació, i, alhora, propicia la integració social, en la mesura que actua com un element de relació amb la societat.

D'altra banda, si bé és cert que el català és, sens dubte, un gran factor d'identificació amb Catalunya, creiem que, principalment, ho és el nivell de benestar i d'igualtat de drets i d'oportunitats que en siguem capaços d'oferir a totes les persones que formem part del nostre país. Les polítiques de promoció de l'ús de la llengua catalana no es poden desvincular de les polítiques de millora de la qualitat de l'ocupació, de millora de l'educació o de l'accés a un habitatge digne, entre d'altres. Des del nostre punt de vista, l'ampliació dels drets socials de ciutadania i la generalització dels nivells de

benestar reforcen la cohesió i la complicitat en l'ús de la llengua pròpia.

Avui ens trobem en un nou context social, en què s'ha produït un canvi important en la composició de la societat catalana, amb la incorporació de la nova immigració. Aquesta nova realitat social també té repercussions directes sobre la realitat lingüística del país, ja que moltes de les persones que han arribat a la nostra societat desconeixen en algun grau les llengües oficials, especialment el català, cosa que afecta la seva autonomia personal en la relació amb l'entorn -i això inclou la seva incorporació al mercat de treball- i la seva capacitat de conèixer i de reivindicar els seus drets.

És evident que davant d'aquesta situació, l'aprenentatge de les llengües oficials és un element clau per garantir la plena autonomia de les persones estrangeres al nostre país. Però és cert que, actualment, l'accés a aquestes llengües no es produeix de la mateixa manera, en la mesura que l'adquisició de competències bàsiques en català resulta més difícil. I això és així per diferents motius, per les dificultats vinculades a la situació legal, per la segregació territorial, per l'actitud dels mateixos catalanoparlants, per les expectatives personals... En resum, regeix un principi d'utilitat: les persones escullen la llengua que consideren més útil per interactuar amb el seu entorn. No hem d'oblidar que, per als immigrants, el català i el castellà són, en primer lloc, instruments de comunicació, i escolliran la llengua que percebin més útil. Després, potser, i en funció de com visquin la seva estada entre nosaltres, podran ser un element d'identificació.

En aquest context en què totes dues llengües oficials són necessàries per garantir el benestar de les persones, CCOO aposta perquè el català, com a llengua pròpia, sigui una llengua compartida per tothom, de fer del català veritablement una llengua d'acollida en una societat que garanteix la igualtat de drets i de deures de tota la ciutadania.

D'altra banda, cal tenir en compte que la diversitat de la població catalana actual és una oportunitat per construir una nova identitat basada en un projecte col·lectiu, que s'obri al multilingüisme, una nova identitat en què el factor de cohesió social estigui basat en un projecte comú de millora del benestar de les persones, i que inclogui la llengua entre altres elements igualment importants.

És cert que durant aquests darrers anys s'ha fet un esforç en la promoció del coneixement i l'ús de la llengua catalana, que ha tingut la seva màxima expressió en la tasca desenvolupada des del sistema educatiu, que actualment garanteix que l'alumnat assoleixi competències lingüístiques en les dues llengües oficials de Catalunya. Però, la promoció i l'ús del català, no es pot restringir a l'àmbit educatiu, sinó que cal s'estengui al conjunt de la societat i en particular en el món laboral.

Partint d'aquest anàlisi, la segona part del document proposa mesures concretes per avançar en l'ús social del català en el món del treball com son entre d'altres:

- Promoure la creació d'un espai en el Consell de Relacions Laborals per impulsar i consensuar les mesures d'intervenció en política lingüística en l'àmbit laboral, en una actuació conjunta entre sindicats, patronal i Administració.
- Garantir l'ús del català a la negociació col·lectiva com a eix central de les relacions laborals. La utilització del català en el procés de negociació dels convenis col·lectius és una eina per assolir un ús habitual d'aquesta llengua en el món laboral, per això cal intervenir en totes les fases del procés i en tots els actors, per fer possible que la negociació i la signatura dels acords es puguin fer en català i mantenir, de manera transitòria el procés de traducció per part del Departament de Treball, per garantir el dret dels treballadors i les treballadores de disposar del conveni col·lec-

tiu en català.

- Impulsar acords de gestió dels usos lingüístics a l'empresa que han de formar part de la negociació col·lectiva per garantir-ne la implicació de tots els agents en la seva regulació. Aquests acords han de garantir la possibilitat de treballar en català, al mateix temps que impulsar el multilingüisme com a factor de competitivitat en el context d'internacionalització de l'economia. Per això ha d'incloure un pla de formació lingüística i de reciclatge en el marc de la formació contínua, especialment pel personal d'atenció directa al públic, per complir el deure de disponibilitat lingüística que estableix la llei per garantir els drets lingüístics dels ciutadans; facilitar l'ús de les noves eines i recursos tecnològics que faciliten la comunicació multilingüe. I també ha d'incloure un pla d'acollida lingüística als treballadors immigrants en el marc d'un pla de gestió de la diversitat a l'empresa, en que es prevegi la utilització d'altres llengües, en el marc de les relacions laborals i, especialment, en les comunicacions adreçades per part de l'empresari als treballadors.

I finalment pel que fa a l'actuació en el si del sindicat, en el document plantejem la necessitat de mantenir els eixos d'intervenció del Servei Lingüístic: la promoció del coneixement del català com a premissa necessària per poder-lo usar, l'obertura d'àmbits en què es pogués emprar la llengua catalana amb normalitat i la promoció del lligam emocional amb la llengua catalana, per assegurar que la persona, un cop formada i establerts els àmbits de normalitat, vulgui usar-la.

Per donar continuïtat a aquesta tasca i adaptar-la a la nova realitat social catalana -que també té reflex a la nostra organització- és necessari reforçar el paper del Servei Lingüístic que ens permeti donar resposta als nous reptes que se'ns plantegen, realitzant un seguit d'actuacions de gestió dels usos lingüístics de la nostra organització.

En definitiva, com veieu, Comissions Obreres mantenim la convicció que l'ampliació dels drets socials de ciutadania i la generalització dels nivells de benestar de les persones reforcen la cohesió social. A més, considerem que el coneixement i l'ús de les llengües oficials és un dels factors de cohesió social, ja que facilita l'accés a drets bàsics com ara el treball, la salut, l'educació i la participació.

En el marc d'aquesta convicció, per a CCOO, el coneixement i l'ús del català és un dret de ciutadania i apostem perquè el català sigui una llengua compartida per tothom, també en el món laboral.

Amb aquest document volem impulsar la reflexió, el debat per reforçar i incrementar els drets socials i nacionals i per això ara obrim el debat al conjunt de la nostra afiliació, en el que tots i totes hi podreu participar a través de la pàgina Web i que el resultat d'aquest debat pugi finalment ser portat a l'aprovació dels organismes de direcció del sindicat perquè formi part de l'acció sindical del proper període de Comissions Obreres. Us hi animo!!

3.2. Una sentència del Tribunal Suprem reconeix a CCOO el dret de presentar un recurs només en català (2009)

El Tribunal Suprem ha dictat una sentència que reconeix el dret al sindicat CCOO a presentar un recurs escrit només en català.

El 27 de juliol d'enguany, CCOO va presentar un recurs de cassació davant el Tribunal Suprem sense acompanyar escrit en castellà. Davant d'aquest fet, el Tribunal Suprem va dictar una diligència en la qual es donaven deu dies per presentar el recurs en castellà. Davant d'aquest fet, CCOO va presentar un recurs de reposició basat en infracció dels articles 33.5 LO 6/2006 (19 de juliol), 231 LOPJ, 142 LECiv i 9 de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries (ratificada per Espanya el 2/2/01).

Ara, la Sala Social del Tribunal Suprem ha donat la raó a CCOO i ha acollit el recurs de reposició del sindicat disposant que el recurs de cassació presentat per la Comissió Obrera Nacional de Catalunya seria traduït al castellà pel corresponent Servei de Traducció d'aquell tribunal, i posteriorment es procediria a continuar la tramitació ordinària del recurs.

3.3. L'ús social de la llengua catalana en el món del treball. Document aprovat pel Comitè Confederal (2010)

1. El paper del sindicat en la promoció del català en una societat diversa i plural

Comissions Obreres es defineix com un sindicat de classe i nacional, que uneix la lluita pels drets socials amb la lluita pels drets nacionals i considera que aquests elements formen part d'un mateix procés.

Des de sempre, el nostre sindicat ha estat un lloc de trobada de treballadors i treballadores nascuts aquí i vinguts d'altres indrets, que ha fet de CCOO de Catalunya un factor de cohesió de la societat catalana al llarg dels anys, com així s'ha reconegut des de diversos àmbits. Això s'ha fet des d'una cultura sindical que té un fort convenciment que allò que ens uneix a tots els treballadors i treballadores, més enllà de totes les diferències de caràcter cultural, de llengua en molts casos, és un fort vincle social. Aquesta convicció - que ara tornem a posar en pràctica amb la nova immigració- va ser la que va contribuir al fet que la nostra societat no s'escindís, no es trenqués entre els que havien nascut a Catalunya i els que no ho havien fet i també amb els s'han incorporat després, en els diferents processos migratoris que han tingut el nostre país com a destinació.

Aquesta conjunció irrenunciable de la lluita pels drets socials i les llibertats

nacionals va fer que, des dels seus orígens, Comissions Obreres apostés per la recuperació del català com a llengua pròpia de Catalunya i la vinculés a la recuperació de les llibertats i les institucions democràtiques, però també a la millora de les condicions socials i laborals de tota la ciutadania.

En aquest sentit, el sindicat considera que el coneixement i l'ús del català és un dret de ciutadania -un dret de totes les persones que resideixen a Catalunya i que les administracions han de garantir. No podem oblidar que el coneixement de les llengües oficials és un factor de cohesió social, ja que facilita l'accés de les persones a altres drets bàsics, com el dret al treball, la salut, l'educació i la participació, i, alhora, propicia la integració social, en la mesura que actua com un element de relació amb la societat.

D'altra banda, si bé és cert que el català és, sens dubte, un gran factor d'identificació amb Catalunya, hem de tenir en compte que la identificació amb un territori o amb una comunitat no passa exclusivament ni principalment per la llengua, sinó que està relacionat amb el nivell de benestar i d'igualtat de drets i d'oportunitats que aquesta comunitat és capaç d'oferir a les persones que en formen part. És aquest convenciment el que ens porta a afirmar que les polítiques de promoció de l'ús de la llengua catalana no es poden desvincular de les polítiques de millora de la qualitat de l'ocupació, de millora de l'educació o de l'accés a un habitatge digne, entre d'altres serveis bàsics. Des del nostre punt de vista, l'ampliació dels drets socials de ciutadania i la generalització dels nivells de benestar reforcen la cohesió i la complicitat en l'ús de la llengua pròpia.

Avui ens trobem en un nou context social, en què s'ha produït un canvi important en la composició de la societat catalana, amb la incorporació de la nova immigració, conseqüència de factors econòmics i demogràfics. Aquesta nova realitat social també té repercussions directes sobre la realitat lingüística del país, ja que moltes de les persones que han arribat a la nostra

societat desconeixen les llengües oficials del país, especialment el català, o bé tenen un coneixement molt limitat d'aquestes llengües, cosa que afecta la seva autonomia personal en la relació amb l'entorn -i això inclou la seva incorporació al mercat de treball- i la seva capacitat de conèixer i de reivindicar els seus drets o d'interaccionar amb el seu entorn.

És evident que davant d'aquesta situació, l'aprenentatge d'unes competències lingüístiques bàsiques en les dues llengües oficials és un element clau per garantir la plena autonomia de les persones estrangeres al nostre país. Però és cert que, actualment, l'accés a aquestes llengües per part de les persones nouvingudes no es produeix de la mateixa manera, en la mesura que l'adquisició de competències bàsiques en català resulta més difícil. I això és així per diferents motius, per les dificultats vinculades a la situació legal, per la segregació territorial, per l'actitud dels mateixos catalanoparlants, per les expectatives personals... Potser ho podríem resumir dient que regeix un principi d'utilitat: les persones escullen la llengua que consideren més útil per interactuar amb el seu entorn. No hem d'oblidar que, per a les persones nouvingudes el català i el castellà són, en primer lloc, instruments de comunicació, i escolliran la llengua que perceben més útil. Després, potser, i en funció de com visquin la seva estada entre nosaltres, podran ser un element d'identificació.

En aquest context en què totes dues llengües oficials són necessàries per garantir el benestar de les persones, Comissions Obreres aposta perquè el català, com a llengua pròpia, sigui una llengua compartida per tothom, de fer del català veritablement una llengua d'acollida en una societat que garanteix la igualtat de drets i de deures de tota la ciutadania.

D'altra banda, cal tenir en compte que la diversitat de la població catalana actual és una oportunitat per construir una nova identitat basada en un projecte col·lectiu, que s'obri al multilingüisme. Aquesta política s'ha de desen-

volupar amb la promoció, la protecció i la preservació de la diversitat lingüística i cultural que hi ha a Catalunya com un factor de riquesa i amb la sensibilització de la població en general sobre els valors positius de la diversitat lingüística i de la preservació del patrimoni lingüístic col·lectiu. Així construirem una nova identitat en què el factor de cohesió social estarà basat en un projecte comú de millora del benestar de les persones, i que inclou la llengua entre altres elements igualment importants.

És cert que durant aquests darrers anys s'ha fet un esforç en la promoció del coneixement i l'ús de la llengua catalana, que ha tingut la seva màxima expressió en la tasca desenvolupada des del sistema educatiu, que actualment garanteix que l'alumnat, en acabar el període d'ensenyament obligatori, assoleixi competències lingüístiques en les dues llengües oficials de Catalunya. La promoció i l'ús del català, però, no es pot restringir a l'àmbit educatiu, sinó que cal promoure'l en el conjunt de la societat i en particular en el món laboral.

El coneixement del català per part dels joves que s'incorporen en el món laboral és una oportunitat per superar la situació deficitària actual que es dona en relació amb l'ús del català en el món del treball.

2. Propostes per avançar en l'ús social del català en el món del treball

L'empresa és un espai de socialització molt important en la vida de les persones adultes i, per aquesta raó, calen actuacions específiques per avançar en la presència del català en aquest àmbit.

Des de Comissions Obreres creiem necessari:

- Garantir el compliment de la legislació vigent en matèria de política lingüística en l'àmbit socioeconòmic (Estatut d'Autonomia, Llei de política lingüística, Llei de protecció del consumidor, etc.).

- Avançar en la presència del català en l'etiquetatge dels productes i serveis que es comercialitzen a Catalunya, per contribuir a la normalització del paisatge lingüístic català.

- Promoure la creació d'un espai en el Consell de Relacions Laborals per impulsar i consensuar les mesures d'intervenció en política lingüística en l'àmbit laboral, en una actuació conjunta entre sindicats, patronal i Administració.

- Impulsar el Consell Social de la Llengua Catalana com un marc per inserir les propostes en l'àmbit laboral en un pla estratègic global.

- Garantir l'ús del català en la negociació col·lectiva com a eix central de les relacions laborals. La utilització del català en el procés de negociació dels convenis col·lectius és una eina per assolir un ús habitual d'aquesta llengua en el món laboral. Per això proposem les actuacions següents:

- Promoure una campanya de sensibilització de caràcter general per part de l'Administració sobre l'ús del català en la negociació col·lectiva per avançar en la redacció dels convenis en català.

- Intervenir en el moment de recepció de la denúncia del conveni per actuar en cada comissió negociadora i facilitar la versió catalana del conveni anterior amb l'objectiu d'incorporar el català de manera activa en tot el procés de la negociació: reunions, assemblees, comunicats, acords...

- Assegurar la competència lingüística en català de totes les persones implicades i, més concretament, del secretari/ària de la mesa negociadora per tal que la negociació i la signatura dels acords es puguin fer en català.

- Intervenir en el procés de desplegament dels convenis (reunions paritàries, resolució de conflictes, etc.).

- Apostar per la redacció directa i la signatura dels convenis en català i assegurar l'existència d'una versió catalana sempre que la redacció directa en català no sigui possible (ex.: convenis d'àmbit estatal).

- Mantenir el procés de traducció, de manera transitòria, per part del Departament de Treball, per garantir el dret dels treballadors i les treballadores de disposar del conveni col·lectiu en català.

- Impulsar acords de gestió dels usos lingüístics a l'empresa que han de formar part de la negociació col·lectiva per garantir la implicació de tots els agents en la regulació dels usos lingüístics. Aquests acords han de preveure:

- Garantir el dret de treballar en català.

- Impulsar el multilingüisme com a factor de competitivitat en el context de la internacionalització de l'economia en què ens trobem.

- Incloure un pla de formació lingüística i de reciclatge en el marc de la formació contínua perquè el conjunt dels treballadors i treballadores adquireixin la competència lingüística adequada i suficient en el seu lloc de treball. Això és especialment important en el cas del personal d'atenció directa al públic (clients/es, proveïdors/es i altres persones interlocutores de l'empresa) per complir el deure de disponibilitat lingüística que estableix la llei per garantir els drets lingüís-

tics dels ciutadans.

- Facilitar l'ús de les noves eines i recursos tecnològics que faciliten la comunicació multilingüe.
- Incloure un pla d'acollida lingüística per als treballadors i treballadores estrangers en el marc d'un pla de gestió de la diversitat a l'empresa.
- Fomentar l'ús del català entre les persones que el desconeixen o entre les que en tenen coneixements però no l'usen i promoure un canvi d'hàbits lingüístics en les persones catalanoparlants perquè no canviïn de llengua innecessàriament.
- Preveure la utilització d'altres llengües, a part del català i del castellà, en el marc de les relacions laborals i, especialment, en les comunicacions adreçades de l'empresa als treballadors i treballadores, amb caràcter transitori i en funció de la realitat lingüística de les plantilles.
- Avançar perquè les empreses que tenen el seu àmbit d'actuació a Catalunya incorporin un compromís amb el seu entorn, amb la incorporació de l'ús del català a l'empresa, en el marc de la responsabilitat social de l'empresa, amb la participació dels representants dels treballadors i treballadores, i sol·licitar que el Departament de Treball habiliti un registre públic, amb l'objectiu de difondre les iniciatives empresarials verificables, que també inclogui l'etiquetatge, que es facin en aquest sentit.

3. Propostes per avançar en l'ús del català al sindicat

El sindicat, en aquests anys, ha desenvolupat un procés que ha permès avançar de forma positiva en l'ús del català en tots els àmbits. Per dur a terme aquesta tasca, Comissions Obreres ha comptat, des del 1988, amb el Servei

Lingüístic, que és l'instrument que ha impulsat l'extensió de l'ús del català en la nostra organització.

Els eixos d'actuació del Servei Lingüístic, en aquests anys, han estat la promoció del coneixement del català com a premissa necessària per poder-lo usar, l'obertura d'àmbits en què es pogués emprar la llengua catalana amb normalitat i la promoció del lligam emocional amb la llengua catalana, per assegurar que la persona, un cop formada i establerts els àmbits de normalitat, vulgui usar-la.

Per donar continuïtat a aquesta tasca i adaptar-la a la nova realitat social catalana -que també té reflex en la nostra organització- cal reforçar el paper del Servei Lingüístic per donar resposta als nous reptes que se'ns plante-gen.

Davant d'aquesta nova realitat, a continuació proposem un conjunt d'actua-cions de gestió dels usos lingüístics de la nostra organització que s'han de dur a terme de manera prioritària:

- Garantir els coneixements de llengua catalana adequats i suficients per desenvolupar les tasques que tenen encomanades tant els quadres sin-dicals com el personal laboral del sindicat.
- Col·laborar en l'elaboració del Pla de formació d'empresa del Grup CONC (CCOO de Catalunya) per incorporar a l'oferta formativa adreça-da al personal laboral aspectes vinculats amb l'ús de la llengua catalana (tècniques de comunicació, atenció al públic, redacció de documents, etc.).
- Augmentar, millorar i garantir l'ús del català -oral i escrit- en totes les estructures de Comissions Obreres de Catalunya que en tenen un ús deficitari.

- Potenciar les intervencions públiques en català -internes o externes- dels dirigents sindicals. Amb aquesta finalitat, s'ha de capacitar els quadres sindicals que ho necessitin per assolir aquest objectiu (per exemple, a través dels tallers de comunicació).
- Incloure l'ús del català en les noves aplicacions informàtiques que utilitzi el sindicat i en el sistema operatiu i aplicacions ofimàtiques dels nous equips que s'instal·lin.
- Promoure l'ús del català en l'atenció a les persones i en l'assessorament sindical perquè tothom qui es dirigeixi al sindicat pugui ser atès en català i rebre els documents en aquesta llengua. Cal establir les mesures necessàries per capacitar les persones que fan l'assessorament sindical que ho necessiten.
- Capacitar les persones que desenvolupen tasques sindicals i el personal administratiu en la redacció de documents sindicals en català.
- Incrementar l'ús del català en el desenvolupament de funcions del Gabinet Tècnic Jurídic del sindicat per contribuir a l'extensió de l'ús del català en un àmbit tan necessitat com és l'Administració de Justícia.
- Impulsar l'ús del català en la formació sindical (manuals, material de suport...) perquè els delegats sindicals l'utilitzin en la seva activitat sindical.
- Desenvolupar espais de participació i reflexió sobre l'ús de la llengua catalana entre els joves en els espais vinculats a temes sociolaborals.
- Fomentar l'elaboració de materials i de publicacions de lectura fàcil per potenciar i afavorir l'hàbit lector en català entre persones adultes i per democratitzar el dret a la informació i a la participació.
- Promoure actuacions diverses per fomentar l'ús del català entre les

persones que el desconeixen o entre les que en tenen coneixements però no l'usen i per evitar que les persones catalanoparlants canviïn de llengua innecessàriament (ex.: materials i tallers de sensibilització, difusió de llocs per aprendre català, "Voluntariat per la llengua", etc.).

- Incrementar les actuacions de promoció de l'ús de la llengua catalana previstes en l'acord signat l'any 1993 entre les CCOO del País Valencià, de les Illes Balears i de Catalunya, des d'una aposta clara per la unitat de la llengua catalana.

- Potenciar l'ús del català en les activitats culturals desenvolupades pel sindicat, com un espai de participació social on el català sigui la llengua de relació, i fomentar la projecció exterior de la llengua catalana a partir de les produccions culturals pròpies del sindicat.

- Col·laborar amb altres entitats per treballar conjuntament en la promoció del coneixement i l'ús de la llengua catalana com a dret de ciutadania.

En definitiva, Comissions Obreres mantenim la convicció que l'ampliació dels drets socials de ciutadania i la generalització dels nivells de benestar de les persones reforcen la cohesió social. A més, considerem que el coneixement i l'ús de les llengües oficials és un dels factors de cohesió social, ja que facilita l'accés a drets bàsics com ara el treball, la salut, l'educació i la participació.

En el marc d'aquesta convicció, per a Comissions Obreres, el coneixement i l'ús del català és un dret de ciutadania i apostem perquè el català sigui una llengua compartida per tothom, també en el món laboral. Per això impulsem la reflexió, el debat i l'elaboració de propostes concretes per reforçar i incrementar els drets socials i nacionals en el marc del Seminari Salvador Seguí.

3.4. CCOO considera que el Tribunal Suprem s'extrali- mita en la seva funció en intentar imposar un model lingüístic en l'ensenyament a Catalunya (2010)

CCOO donarà suport al Govern i d'altres iniciatives destinades a preservar el model d'immersió lingüística de l'escola catalana

El model d'escola catalana, amb la immersió lingüística inicial i la incorporació progressiva del castellà, ha estat la política educativa amb més consens de tota la democràcia. Aquest model ha donat resultats raonables respecte a l'aprenentatge de les llengües per l'alumnat, que acredita nivells de coneixement similars a l'alumnat del conjunt de l'Estat.

Així mateix, aquest model ha mostrat la seva bondat des del punt de vista de la cohesió social. No separar l'alumnat per raó de llengua ha estat profitós per a la convivència lingüística i social a Catalunya. La immersió lingüística ha contribuït a introduir la llengua catalana en zones o àmbits on el castellà tenia més presència.

CCOO considera que el suport institucional a la llengua catalana és just i imprescindible en la situació de diglòssia que es viu a Catalunya, sobretot pel que fa als mitjans de comunicació. Per això, el sindicat treballa i treballarà amb el Govern de la Generalitat i totes les iniciatives sorgides de la societat civil per preservar l'escola catalana.

CCOO considera que les sentències del Tribunal Suprem es pronuncien sobre qüestions que ni tan sols els han estat sotmeses pels recurrents. El

Tribunal Suprem declara el dret, a opció del ciutadà, al fet que el castellà sigui utilitzat també com a llengua vehicular pel sistema educatiu a Catalunya i condemna la Generalitat a adoptar totes les mesures que siguin necessàries per adaptar el seu sistema d'ensenyament a la nova situació creada per la declaració de la sentència del Tribunal Constitucional, que considera també el castellà com a llengua vehicular a Catalunya. Així, el Tribunal Suprem dicta que no només ha de respectar el dret del ciutadà de Catalunya -si així ho desitja- que l'ensenyament es faci en castellà sinó que també ha d'adoptar totes les mesures necessàries per facilitar l'opció lingüística en castellà en l'ensenyament. El Tribunal Suprem s'extralimita en la seva funció perquè, més enllà de resoldre de forma satisfactòria la sol·licitud del recurrent, interpreta la sentència del Tribunal Constitucional i li atribueix un caràcter declaratiu que aquesta sentència no té, i ho fa per intentar imposar al Govern de la Generalitat quina ha de ser la seva política lingüística en l'ensenyament. En definitiva, el Tribunal Suprem desconeix el principi de separació de poders com a norma bàsica d'un Estat democràtic.

3.5. CCOO amb les entitats que critiquen la sentència del Tribunal Suprem sobre el model d'immersió lingüística. (2010)

CCOO de Catalunya s'adhereix a la declaració de les entitats catalanes vinculades a la comunitat educativa i a la societat civil en resposta a la sentència del Tribunal Suprem sobre el model d'immersió lingüística a l'escola.

Declaració institucional d'entitats catalanes de la societat civil organitzada, al voltant de la sentència del Tribunal Suprem sobre el model lingüístic a l'escola catalana

La sentència del Tribunal Suprem discrimina els ciutadans i les ciutadanes no catalanoparlants a Catalunya

Les entitats sotasignats acollim amb sorpresa i decepció la sentència del Tribunal Suprem que, sens dubte, invalida el model d'immersió lingüística del sistema educatiu a Catalunya, tan valorat i seguit per d'altres comunitats plurilingües d'arreu del món.

Al nostre parer, es tracta d'una sentència absurda i desproporcionada, atès que no és fruit de cap conflicte lingüístic, ni sol·licitada per cap grup social, sinó únicament per tres particulars, i tenint en compte la història i els resultats positius de la immersió a l'escola catalana durant les darreres tres dècades. Es tracta, sens dubte, d'una sentència més política que jurídica, i

esdevé un exemple més del que està essent un reguitzell d'agressions semblants, fruit de la interpretació restrictiva de la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut.

Aquesta sentència arriba precisament en el moment en què l'Informe PISA evidencia que els estudiants a Catalunya tenen un nivell superior de coneixement i domini de les llengües que els de la resta de l'Estat espanyol. Volem expressar la nostra profunda preocupació i alertar de les nefastes conseqüències que l'aplicació d'aquesta sentència pot comportar: la segregació escolar en funció de la tria lingüística i, conseqüentment, el trencament de la cohesió social. També la limitació de les oportunitats dels ciutadans no catalanoparlants a l'hora de viure i treballar a Catalunya, ja que el desconeixement de la llengua catalana impedirà la seva plena inclusió social.

Per tot això, protestem enèrgicament i cridem la societat catalana a organitzar-se per tal que doni una resposta adequada a aquest atac frontal que pretén erosionar la llengua catalana.

3.6. CCOO de Catalunya aposta per aprofundir en la immersió lingüística als centres educatius (2011)

La plataforma d'entitats cíviques i educatives en defensa del model d'escola catalana, de la qual forma part CCOO de Catalunya, ha requerit al Govern que detalli les accions de prevenció que portarà a terme la Generalitat de Catalunya per a la preservació, sense fissures, del model d'immersió lingüística vigent, implantat amb èxit des de fa tres dècades.

CCOO de Catalunya considera que la recent sentència del Tribunal Suprem sobre la immersió lingüística als centres educatius posa en qüestió un model d'escola àmpliament reconegut i aplaudit, tant aquí com a Europa.

CCOO de Catalunya defensa i avala un model d'escola catalana que ha demostrat que funciona, que té un ampli suport social i polític, que assegura el domini de la llengua catalana i castellana, i, sobretot, que ha estat i continua sent imprescindible i necessari per a la cohesió social del nostre país.

Des de CCOO continuarem treballant per seguir aprofundint en la implantació de la immersió lingüística als centres educatius i, en especial, per no crear un conflicte per motius de llengua que, en realitat, no existeix a la nostra societat.

CCOO de Catalunya impulsarà que les entitats que formen part d'aquesta plataforma, encara que expressem idees diferents sobre aspectes de l'ac-

tual sistema educatiu, anem plegades per defensar la immersió lingüística i, a la vegada, per explicar i posar de manifest que les persones i entitats que volen trencar aquest model, i, en conseqüència, la convivència ciutadana a Catalunya, són grups minoritaris i poc representatius.

3.7. CCOO de Catalunya i el seu gabinet jurídic s'adhereixen a la campanya 'No canviem de llengua', promoguda per l'Associació de Juristes en Defensa de la Llengua Pròpia (2011)

CCOO de Catalunya i el Gabinet Tècnic Jurídic de Catalunya s'han adherit a la campanya "No canviem de llengua", una iniciativa promoguda per l'Associació de Juristes en Defensa de la Llengua Pròpia, que té per objectiu de fomentar l'ús social de la llengua catalana en l'àmbit de la justícia. Aquesta adhesió s'emmarca en l'acord de col·laboració que ara fa tres anys van signar les tres entitats per tal de promoure conjuntament accions d'extensió de l'ús del català, fonamentalment en l'àmbit de l'Administració pública i, més específicament, en l'Administració de justícia. Aquest acord ha servit per reforçar les actuacions que des de ja fa força anys desenvolupen CCOO de Catalunya i el seu Gabinet Tècnic Jurídic per avançar en l'ús del català en l'àmbit sindical i judicial.

Ara, per fer un pas més en aquesta col·laboració i per fer palès el suport a la campanya "No canviem de llengua", CCOO de Catalunya es compromet a informar sobre el contingut de la campanya a l'afiliació de l'organització, i a fer-la extensiva a la ciutadania en general mitjançant la publicació dels enllaços pertinents als webs vinculats al sindicat.

CCOO de Catalunya i el Gabinet Tècnic Jurídic de Catalunya reconeixen la tasca de l'Associació de Juristes en Defensa de la Llengua Pròpia i els feliciten per aquesta nova iniciativa, ja que suposa una contribució més que necessària per garantir la presència de la nostra llengua en les relacions entre la ciutadania i l'Administració de justícia.

3.8. CCOO s'adhereix a la concentració de Barcelona i Tarragona per dir 'Sí a l'ensenyament en català!' (2011)

CCOO de Catalunya, integrada a Somescola.cat, s'adhereix a la concentració que tindrà lloc demà, dijous 9 de juny, a les 19 h, a la plaça del Rei de Barcelona i a Tarragona. L'acte es farà simultàniament a les concentracions que sota el lema "Sí al valencià" tindran lloc a diferents poblacions del País Valencià, en les quals CCOO del País Valencià també hi estan adherides.

Aquesta reacció arriba després que el govern de Francisco Camps hagi anunciat l'elaboració d'un decret que pretén capgirar el model educatiu del País Valencià posant fi a les línies en valencià i, per tant, a més de 25 anys d'immersió lingüística.

3.9. CCOO amb el català a l'escola (2011)

CCOO es manifesta contra la judicialització dels processos educatius i les polítiques de normalització lingüística a l'escola catalana

CCOO es manifesta a favor del model lingüístic, de la immersió en l'escola catalana i de la convivència respectuosa actualment en vigor que no segrega l'alumnat segons la llengua d'aprenentatge.

La vinculació dels drets socials i nacionals és una qüestió cabdal en la construcció d'una comunitat socialment més justa i cohesionada. A Catalunya la recuperació de la identitat cultural i lingüística forma part d'aquest gran objectiu de construir una societat amb igualtat de drets per a tota la ciutadania.

El coneixement de les llengües oficials del territori és un element central per a la promoció de l'autonomia personal dels individus i és un factor determinant per a l'accés de les persones a drets bàsics com ara el treball, la salut, l'educació o la participació, entre d'altres. Tot això esdevé encara més vigent en una societat acollidora de noves migracions i atès l'increment de la mobilitat territorial de la població.

Les persones que per qualsevol raó desconeixen algunes de les llengües d'ús oficial al territori queden en situació de desigualtat d'oportunitats en el seu desenvolupament personal, professional i social. La llengua catalana ha

d'esdevenir un punt de trobada per a tota la ciutadania -independentment del seu origen-, un espai comú de relació entre les persones i un vehicle d'integració social i d'igualtat d'oportunitats.

Encara avui el català es troba en una situació de clara inferioritat respecte del castellà en massa àmbits socials, per la qual cosa són necessàries actuacions decidides per garantir-ne la presència. El model d'immersió lingüística aplicat a Catalunya amb la implicació de la comunitat educativa, consolidat els darrers anys en la legislació educativa del país, ha demostrat àmpliament que és eficaç i que gaudeix de consens. Aquest model no només ha facilitat el coneixement de la llengua catalana a amplis sectors de la societat que no hi tenien accés sinó que també, de manera especial, ha configurat un model educatiu integrador i de cohesió de la vida comunitària.

CCOO rebutja la separació educativa segons la llengua i considera imprescindible mantenir un model educatiu en què el català sigui la llengua vehicular d'aprenentatge, com a garantia de cohesió social i d'accés al coneixement de les dues llengües en igualtat de condicions per a tothom.

CCOO defensa el paper fonamental que els centres educatius tenen en la promoció del coneixement del català i recorda a les administracions la necessitat de no reduir els recursos adients ni els suports necessaris per fer front als objectius educatius.

3.10. CCOO i els sindicats de l'ensenyament defensem l'escola catalana.

Davant la sentència del TSJC: El model de l'escola catalana és un patrimoni que no podem deixar perdre.

L'escola catalana és un patrimoni cultural perquè permet, no sense dificultats, la pervivència de la llengua i la cultura catalana, que d'altra manera estarien en perill de desaparició.

L'escola catalana és un patrimoni pedagògic perquè la convivència genera aprenentatge, i perquè treballa per aconseguir una ciutadania trilingüe.

L'escola catalana és un patrimoni social perquè no segrega l'alumnat per la llengua que parla. Tenim una escola acollidora i plural des del punt de vista lingüístic, que contribueix cada dia a fer la societat catalana més respectuosa i democràtica.

L'escola catalana és també un patrimoni polític. En un camp de confrontació ideològica i política com és l'educació, el model d'escola catalana que tenim és la línia política que ha generat més consens en la història. No el podem deixar perdre.

És per això que fem una crida al professorat i al conjunt de professionals de l'educació, a la societat catalana, a les entitats cíviques i socials, a les forces

polítiques i al Govern de Catalunya a defensar de manera unitària l'escola i la llengua catalana, la convivència respectuosa amb les persones de qualsevol origen i llengua i la no-segregació de l'alumnat per la llengua d'aprenentatge.

CCOO, CGT, UGT, USOC, USTEC-STES

3.11. CCOO celebra el Dia Europeu de les Llengües (2011)

El dilluns 26 de setembre, CCOO de Catalunya vol celebrar el Dia Europeu de les Llengües incidint en valor la diversitat lingüística i cultural d'Europa, i destacant la importància de l'aprenentatge continu i el coneixement de les llengües com a vehicles de comunicació i entesa entre les persones i els pobles.

Celebrem aquest dia en un context advers a l'ús de la llengua catalana i a les polítiques lingüístiques aplicades i consensuades des de fa dècades al nostre país.

Volem donar suport al nostre model educatiu, on el català és i ha de seguir sent la llengua vehicular d'aprenentatge, ja que és garantia de cohesió social i accés al coneixement del català i el castellà en igualtat de condicions per a tothom.

Des de fa molts anys CCOO considera que l'ús de les llengües oficials és un dret de ciutadania i un factor de cohesió social que facilita l'accés a drets bàsics com ara el treball, la salut, l'educació, l'habitatge digne o la participació i, en aquest marc, apostem perquè el català sigui una llengua compartida per tothom, també en el món laboral.

CCOO també convida a participar de les iniciatives impulsades per la plataforma Somescola.cat: l'acte públic tindrà lloc el mateix 26 de setembre, a les 19 hores, a l'Aula Magna de la Universitat de Barcelona (Gran Via de les Corts Catalanes, 585, de Barcelona), que es titula "Per un país de tots, l'escola en català". A més, els centres educatius organitzaran activitats participatives al voltant de "La paraula en català que més m'estimo".

3.12. CCOO es felicita per la sentència del TSJC que avala el model d'immersió lingüística a les escoles de Catalunya (2012)

El TSJC avala el model d'immersió lingüística a les escoles amb una resolució que també defensa que es faci una atenció individualitzada en castellà per les famílies que així ho reclamin.

La sentència sembla donar validesa a l'interès col·lectiu de mantenir un model d'atenció lingüística a l'alumnat que resulta bo per la gran majoria de l'alumnat.

CCOO manifesta la necessitat de considerar en primer lloc el dret a l'educació de tots els infants a rebre una formació adequada i útil per la seva inserció social per sobre de l'interès particular d'una o diverses famílies.

CCOO manifesta novament el seu compromís per defensar l'escola de qualitat a Catalunya. Un dels elements de la qualitat és garantir que tot l'alumnat dels centres del nostre país rebi una atenció que li permeti assolir un bon domini de les llengües: el català com a llengua pròpia, i el castellà i el coneixement d'altres llengües estrangeres.

El model d'escola definit al nostre marc legislatiu actual pel que fa a les llengües ha demostrat a la pràctica la seva eficiència. No només per l'eficàcia en l'assoliment del domini de les llengües catalana i castellana per part del nos-

tre alumnat, sinó també ha representat un model inclusiu socialment que ha evitat la segregació per motius de llengua. Ha contribuït poderosament a millorar el coneixement i l'ús del català, llengua amb clara situació de desavantatge comparatiu, i ha contribuït a la construcció d'una comunitat cohesionada, sense problemes importants pel que fa a les llengües del país.

CCOO no acceptem ni un pas enrere davant l'evident i contrastada eficàcia del model emprat.

CCOO es manifesta a favor del model lingüístic, la immersió a l'escola catalana i a favor de la convivència respectuosa actualment en vigor que no segrega l'alumnat per motius de la llengua d'aprenentatge.

4. Comissions Obreres davant la commemoració de l'11 de Setembre

4.1. Un finançament just per a una societat cohesionada. Manifest de la Diada (2008)

Enguany celebrem l'Onze de Setembre en un moment important per a la societat catalana dels propers anys. La confluència de la crisi econòmica amb el procés de desenvolupament de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya i les negociacions del nou model de finançament fan que els propers mesos siguin una etapa transcendent per al nostre país. Per a CCOO de Catalunya aquests reptes han de ser aprofitats com a oportunitats per assolir una societat més cohesionada.

Catalunya pateix, com Espanya i altres països, la confluència de tres impactes econòmics de primer ordre : la davallada immobiliària, la crisi financera internacional i la pujada dels preus del petroli i d'altres primeres matèries. A més, estem assistint a l'esgotament d'un model econòmic amb peus de fang , construït sobre els diners fàcils i l'endeutament de les famílies, l'especulació immobiliària i un teixit empresarial que ha usat la precarietat, la desregulació i els baixos salaris com a factors competitius. Les conseqüències ja comencen a fer-se molt presents, en forma de reducció de les inversions, dificultats financeres de les famílies i les empreses, reducció del consum intern i de les exportacions. Aquests factors comencen a passar factura en termes d'ocupació . I són les persones amb un estatut jurídic de treballadors autònoms dependents els que tenen contracte temporal i les persones immigrants les que ja estan pagant, en primera instància, els costos de la crisi econòmica.

Ara és el moment que els poders públics utilitzin les seves capacitats, competències i recursos per fer front a aquesta situació. Aquest és un dels moments en què la política ha de demostrar la seva raó de ser. Cal exigir als governs que utilitzin el marge de maniobra que ofereix un deute públic baix en termes comparatius per dedicar el màxim de recursos a donar suport al teixit empresarial innovat i donar cobertura social a les persones que perden la feina. Exigim un ús eficient dels recursos públics i que no s'utilitzin per salvar els especuladors. I som conscients que per encarar aquests reptes es requereix una política fiscal forta i progressiva, que posi punt i final a les ajudes i xecs fiscals indiscriminats, que no continuï en la senda de desfiscalització que suposa la desaparició de l'impost de patrimoni.

Catalunya necessita un nou model de finançament autonòmic que trenqui amb la injusta i ineficient distribució de recursos actual. CCOO hem fet nostra aquesta reivindicació, de la mateixa manera que donem suport a la solidaritat en la distribució dels recursos, a partir d'una justa combinació dels criteris de necessitat i d'esforç fiscal de la ciutadania. Aquesta no pot ser només una reivindicació del Govern català o d'un sector de la societat catalana, perquè del nou model de finançament en depenen els recursos necessaris per fer front a les necessitats socials, especialment en un moment de crisi econòmica.

CCOO vol que aquest Onze de Setembre serveixi per unir esforços en aquesta direcció i als treballadors i treballadores catalans al conjunt de la societat demanem el seu compromís amb aquests objectius socials i nacionals:

Que els poders públics posin en marxa mesures, especialment en el terreny de les polítiques d'ocupació i social per garantir que l'impacte de la crisi no generi més desigualtat social.

Que Catalunya disposi, a partir de l'1 de gener del 2009, d'un nou model de finançament que garanteixi la suficiència de recursos per les administracions catalanes i, alhora, respongui a criteris de solidaritat que combinin les necessitats i l'esforç fiscal de cada comunitat.

Que la futura Llei d'educació que s'ha de discutir al Parlament garanteixi un servei públic educatiu que trenqui amb la doble xarxa educativa, que garanteixi la gratuïtat real de l'ensenyament obligatori i que estableixi les regles del joc per evitar que ningú no pugui segregar els alumnes per les seves condicions econòmiques, el seu origen o la seva capacitat.

Que Catalunya, de la mateixa manera que va fer amb la lluita per la pau, actuï de manera decidida a favor del treball digne i participi en la primera jornada de mobilització mundial que ha convocat, el 7 d'octubre, la Confederació Sindical Internacional, i que a Catalunya hi donem suport CCOO, UGT i USOC.

Que, per garantir al màxim la cohesió social i la defensa del model social europeu, ens manifestem contra les propostes de directives europees del temps de treball (65 hores) i de retorn dels treballadors immigrants (de la vergonya). I treballem perquè el 13% de la població, les persones immigrants extracomunitàries, puguin accedir al més aviat possible al dret de vot, consubstancial a la condició de ciutadania.

CCOO, ressaltant aquestes reivindicacions davant de l'Onze de Setembre, vol posar de manifest el seu compromís renovat amb un país, Catalunya, que ha de fer de la llengua, la cultura i la història compartida, la millora de l'auto-govern i una ciutadania social que garanteixi l'accés universal als drets socials bàsics, la senya d'identitat de Catalunya al segle XXI.

4.2. Sortir de la crisi enfortint els drets socials. Manifest de la Diada (2009)

Enguany celebrem la Diada Nacional en un moment transcendent per a la societat catalana, que encara reptes socials importants en un context certament complicat.

Estem immersos en una situació de crisi que té com a conseqüència alts nivells d'atur, ràpida destrucció de l'ocupació, en alguns casos amb importants riscos d'exclusió social, s'apunta un important creixement de l'economia submergida i hi ha importants conflictes en diferents sectors i empreses.

L'actual context de crisi també colpeja de forma més greu el col·lectiu que ja patien de forma més accentuada una situació de vulnerabilitat a la feina en ocupacions fràgils i febles en protecció, com per exemple sectors amb forta presència de persones treballadores immigrants, majors de 45 anys, joves, dones, etc.

CCOO de Catalunya entén que la primera prioritat dels poders públics és assegurar la protecció social de les persones que estan en situació d'atur, garantir el poder adquisitiu de les persones, en especial les de rendes baixes, com la posada en marxa de la Renda Garantida de Ciutadania, activar mesures urgents per reactivar l'economia i garantir a través de la propera reestructuració del sistema financer l'accés al crèdit per part de persones i empreses.

CCOO fa molt temps que exigeix la necessitat de construir un nou patró de creixement socioeconòmic sostenible, alternatiu, basat en la qualitat i en el valor afegit dels productes i serveis, la qualitat integral de les condicions de treball i la modernització de les nostres empreses, on el sector públic ha de ser un subjecte actiu en la creació i l'estabilització de l'ocupació.

Entenem que articular i enfortir la cobertura de la negociació col·lectiva serà un instrument eficient per contribuir a aquest canvi de model productiu, igual que fer una aposta estratègica de creació de places suficients per garantir el dret a l'educació, la igualtat d'oportunitats i combatre de forma efectiva el fracàs escolar i l'abandonament dels estudis per part de les persones joves.

D'altra banda, ens hem de felicitar col·lectivament per l'assoliment del nou model de finançament, que és més just, transparent, més respectuós amb l'esforç fiscal de la ciutadania de Catalunya i les necessitats derivades del creixement de població. Aquest nou model, construït des de la solidaritat, és un marc de treball per poder concertar a Catalunya mesures concretes per abordar la crisi si aquests recursos s'alineen en la direcció de reactivar l'economia i al servei de les persones, especialment dels treballadors i les treballadores, però esdevé imprescindible que es basi en un sistema fiscal fort i progressiu, en el qual contribueixi més qui més té, per garantir la redistribució de la riquesa. Aquest nou sistema acordat és la peça que completa la nova arquitectura institucional catalana juntament amb el nou Estatut i la millora de la inversió pública de l'Estat a Catalunya.

En els propers temps, la ciutadania haurem de començar a visualitzar el desplegament de les potencialitats de l'Estatut, i prioritzar els temes que tenen a veure amb els drets de les persones i que afecten la millora de les seves condicions de vida i treball, així com fer realitat les inversions en matèria d'infraestructures pendents. Actualment ens trobem en la recta final de la

sentència del Tribunal Constitucional que fixarà les possibilitats reals d'avançar en més quotes d'autogovern. CCOO de Catalunya vol alertar de les frustracions i incomprensions que podria generar una sentència invalidant.

CCOO de Catalunya es felicita pel traspàs de les competències en les autoritzacions de treball inicials, el traspàs de la Inspecció de Treball i Rodalies que hem reclamat insistentment els últims anys. Pensem que acostar els marcs de decisió per raons de proximitat a les empreses, al territori i als problemes que pateixen els treballadors i les treballadores també ha de significar una millora en l'eficàcia i en la utilitat dels serveis públics.

Ara és el moment de posar tots aquests instruments al servei de les persones i de convertir els acords institucionals en drets de ciutadania. La ciutadania catalana fa temps que expressa el seu malestar per la desconexió de la política de les necessitats de les persones. El fet que un procés llarg i desgastant com el que hem viscut durant aquests anys no es concreti en millores efectives en la vida de les persones suposaria el principal obstacle per al suport ciutadà a un marc sociopolític nacional.

Enguany mirem la Unió Europea amb esperança i preocupació. Amb esperança perquè l'actual crisi econòmica posa de manifest l'encert dels pobles d'Europa per construir un marc econòmic, social i polític compartit que permeti afrontar la globalització econòmica amb garanties per a les persones i que generi noves oportunitats de millora democràtica, social i mediambiental. Amb preocupació perquè la deriva de les institucions europees, començant pels governs dels estats, col·loquen la Unió d'esquena als seus ciutadans i ciutadanes i provoquen un fort malestar social que erosiona la construcció europea. Per sortir enfortits d'aquesta crisi necessitem una Europa més social.

Finalment, volem refermar el nostre compromís i la nostra implicació en la

construcció dinàmica d'una identitat de present i de futur, des de la implicació de la majoria de la població i des de la combinació de factors lingüístics, culturals i d'història compartida, des del convenciment que allò que ens uneix a tots els treballadors i les treballadores, més enllà de totes les diferències, és un fort vincle social.

CCOO de Catalunya, des dels seus orígens, ha fet de la lluita pels drets socials i per les llibertats nacionals una reivindicació indestruïble i ha estat un important factor de cohesió i lloc de trobada de treballadors i treballadores nascuts aquí i vinguts d'altres indrets. CCOO de Catalunya, al bell mig de la gestió del conflicte social, defensem i continuarem impulsant el marc català de relacions sociolaborals, l'aprofundiment de l'autogovern de Catalunya i la construcció del sindicalisme global, i també ens comprometem a la construcció d'un projecte de ciutadania social que garanteixi l'accés universal als drets socials bàsics i a un model social més just, cohesionat i solidari.

4.3. Defensar els drets socials i laborals i recuperar la integritat de l'estatut. Manifest de la Diada (2010)

Enguany celebrem la Diada Nacional en un moment d'especial transcendència, en què és necessari defensar els drets dels treballadors i treballadores, greument amenaçats per una reforma laboral injusta i regressiva, i on cal fer respectar la voluntat del poble de Catalunya expressada en el referèndum que va ratificar l'Estatut.

Amb la reforma laboral aprovada pel Govern central, i avui en procés de tramitació parlamentària, l'acomiadament serà més fàcil i més barat, augmentarà encara més la precarietat laboral i s'afeblirà la negociació col·lectiva com a marc de protecció i millora de les condicions de treball. És una reforma que no és bona per als treballadors i treballadores, ni per reactivar l'economia i crear ocupació, ni per a la cohesió social.

En lloc d'incrementar els ingressos fent pagar més als que més tenen, el pla d'ajust del Govern retalla els sous dels empleats públics, congela les pensions i redueix les prestacions socials. Per aquesta via són els treballadors i treballadores els únics que paguen les conseqüències d'una crisi que no han generat, mentre els autèntics responsables continuen amb els seus privilegis i imposant les regles del joc.

Paradoxalment, pel Govern i la patronal les mateixes causes que van provocar la crisi són ara la solució. I volen tornar a competir amb més baixos sala-

ris i més desregulació en lloc d'optar per un canvi de model productiu que el que requereix és més inversió, formació i estabilitat laboral. S'aposta per una competitivitat basada en la reducció dels costos empresarials a costa dels drets dels treballadors i treballadores.

Per a CCOO, l'Onze de Setembre sempre ha estat un bon moment per defensar els drets socials i nacionals del poble de Catalunya i poques vegades com en aquesta ocasió aquests drets s'han vist tan qüestionats. Els drets laborals amenaçats per la reforma laboral i els drets nacionals posats en entredit per la sentència del Tribunal Constitucional.

La massiva mobilització dels treballadors i treballadores secundant la vaga general del 29?S serà decisiva per desautoritzar els continguts de la reforma laboral i frenar altres mesures regressives entre les quals hi ha l'amenaça a les futures pensions. Com decisiva ha estat la resposta de la ciutadania de Catalunya expressant el seu rebuig a la sentència del Tribunal Constitucional i afirmant el seu dret a decidir.

Tant per la forma en què s'ha produït, com pel seu contingut, aquesta sentència és una agressió a l'autogovern de Catalunya, vulnera la voluntat democràtica de la ciutadania i posa en qüestió l'encaix entre la realitat nacional de Catalunya i l'Estat espanyol.

Comissions Obreres reafirmem la plena validesa de l'Estatut, fruit d'un pacte polític entre el Parlament de Catalunya i el Congrés dels Diputats, i exigim que s'instrumentin les vies que permetin un desenvolupament ple de les seves competències i la millora de l'autogovern.

Valorem positivament el traspàs de les competències de la Inspecció de treball, les autoritzacions inicials de feina per a estrangers o el servei de Rodalies de Renfe, però reclamem que s'impulsi el procés de transferències

convençuts que l'exercici de l'autogovern és la millor manera de donar resposta a les necessitats i als problemes de la ciutadania des de la proximitat de les seves institucions.

També demanem per part del Govern de la Generalitat un desplegament de l'Estatut que prioritzi els aspectes que tenen a veure amb els drets de les persones. En aquest sentit s'ha de posar en marxa la Renda garantida de ciutadania, per garantir a les persones sense recursos l'accés als mínims d'una vida digna.

La ciutadania fa temps que expressa un fort distanciament de la política per la seva desconexió de les necessitats de les persones. Cal transformar aquest malestar en una força mobilitzadora que impedeixi un greu retrocés en els drets dels treballadors i treballadores i que permeti recuperar la integritat de l'Estatut i satisfer les aspiracions de més autogovern.

Per a CCOO els drets socials i els drets nacionals són indistingibles, i l'Onze de Setembre és la millor ocasió per posar-ho de manifest.

4.4. Manifest de la Diada Nacional de Catalunya (2011)

Enguany celebrem la Diada Nacional en un moment especialment difícil per al poble català sobretot des del punt de vista social. Continuem immersos en una situació d'aprofundiment de la crisi amb uns nivells d'atur insostenibles, que especialment colpegen els joves i accentuen el risc d'exclusió i fractura social d'aquelles persones que ja patien de manera més accentuada una situació de vulnerabilitat laboral. També estem veient un augment de la conflictivitat laboral a diferents sectors i empreses del nostre país.

Les retallades que està aplicant el Govern apunten a un canvi de model social i desmantellen l'insuficient estat del benestar existent a Catalunya, cap a un model de provisió de béns i serveis que té en la gestió privada i mercantilitzada la seva lògica i l'objectiu ocult. Amb l'argument que per sortir de la crisi no es pot fer altra cosa, s'aprofita la situació conjuntural per canviar profundament el nostre model social amb un clar biaix ideològic ultraliberal.

Aquestes polítiques són injustes i no serveixen per a la creació d'ocupació ni per al combat contra la precarietat, no reactiven l'economia i empitjoren els drets socials i laborals conquerits a través de la lluita i el conflicte social.

Però aquestes polítiques no són exclusives de Catalunya i Espanya sinó que estan emmarcades per les directrius d'una Unió Europea que, amb el "Pacte de l'euro" i el "Pacte de governança", s'orienten clarament d'esquena a les necessitats socials dels ciutadans i ciutadanes dels diferents països de la

Unió, i cedeixen un cop més als dictats dels poders econòmics i financers. Per sortir enfortits d'aquesta crisi necessitem una Europa més social.

Lluny d'això, els grups parlamentaris del PSOE i el PP han tirat endavant una reforma de la Constitució Espanyola que pel seu contingut i pels terminis d'aplicació no ajudarà a la reducció dels actuals nivells de dèficit públic i provocarà un deteriorament encara més greu de la situació del teixit econòmic i social del nostre país. La reducció del dèficit només es pot aconseguir mitjançant la promoció del creixement econòmic i l'ocupació, una reforma fiscal equitativa i progressiva i un rigor permanent en l'ús de la despesa pública. Al mateix temps imposa una greu limitació a l'autonomia dels governs democràtics i a la capacitat d'autogovern pressupostari de les diferents administracions públiques. Això afectarà greument a la seva capacitat d'utilitzar la política pressupostària al servei dels objectius de la política general. Motivada, suposadament, pels atacs especulatius els deutes sobirans, la reforma introdueix en la nostra màxima norma jurídica un factor econòmic de caràcter netament procíclic que pot arribar a impedir l'acció dels governs per a què la nostra economia no entri, en el futur, en una recessió. Constitueix també una amenaça permanent per a les prestacions i institucions de l'Estat de benestar, les polítiques socials i la cooperació per al desenvolupament.

Davant d'aquesta situació, la ciutadania ha passat de la resignació a la protesta i la reivindicació d'una sortida justa a la crisi. Exigeix responsabilitats als qui en són culpables i reclama una política que recuperi el paper de defensa dels interessos col·lectius que ha anat perdent en favor dels mercats i els especuladors.

Davant la insistència a imposar aquestes receptes, que estan accelerant les conseqüències negatives en termes de reducció i eliminació de serveis públics, d'accentuar desigualtats socials i de lesionar greument drets de

ciutadania social, i atès el mètode emprat pel Govern, que es basa en la manca de voluntat d'articular espais de concertació i participació social, CCOO de Catalunya reafirmem:

- La necessitat de construir col·lectivament les bases d'un nou patró de creixement socioeconòmic sostenible, basat en la qualitat i en el valor afegit dels productes i serveis, la qualitat integral de les condicions de treball i la modernització de les nostres empreses.

- Mesures de reactivació de l'economia, urgents i adequades a les necessitats de les nostres empreses i l'estructura productiva.

- Una reestructuració del sistema financer que tingui com a objectiu central l'accés al crèdit per a persones i empreses i que no malbarati el model català de caixes d'estalvi i la funció social de la seva obra social.

- Enfortir la cobertura de la negociació col·lectiva serà un instrument eficient per contribuir a aquest canvi de model productiu.

- Fer una aposta estratègica per garantir el dret a l'educació, a la salut i als serveis socials públics i universals.

- Un sistema fiscal fort i progressiu, al qual contribueixi més qui més té, per garantir la redistribució de la riquesa i enfortir serveis públics universals.

- Reclamem també espais de consulta ciutadana, que preveu el nostre Estatut d'autonomia i que regula una llei del Parlament. El poble de Catalunya ha de poder decidir amb relació a qüestions d'interès general, i hem de reclamar al Govern que pregunti sobre els serveis públics i les modificacions legislatives que està impulsant. I ho hem de fer en un

moment en què es fan evidents les insuficiències d'un sistema democràtic que ha de reforçar necessàriament mecanismes de participació.

La societat expressa des de fa temps un malestar que té com a causa la desconexió de la política respecte de les necessitats de les persones, i la distància entre els governants i la ciutadania. Ara és el moment, a través de la reivindicació, la mobilització i la negociació, d'articular polítiques al servei de les persones i continuar construint la Catalunya social que propiciï una sortida equitativa i solidària de la crisi.

En aquest sentit, i davant l'agressió que representa la sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya en relació a la immersió lingüística del català a l'escola, CCOO de Catalunya crida a la societat catalana, al professorat i al conjunt de professionals de l'educació, a les entitats cíviques i socials, a les

forces polítiques i al govern de Catalunya a defensar de manera unitària l'escola i la llengua catalana, la convivència respectuosa amb les persones de qualsevol origen i llengua i la no segregació de l'alumnat per la llengua d'aprenentatge.

Finalment, CCOO de Catalunya volem refermar el nostre compromís i el nostre convenciment que allò que ens uneix a tots els treballadors i treballadores, més enllà de totes les diferències, és un fort vincle social.

CCOO de Catalunya, des dels seus orígens, ha fet de la lluita pels drets socials i per les llibertats nacionals una reivindicació indestruïble i ha estat un important factor de cohesió i un lloc de trobada per a treballadors i treballadores nascuts aquí i vinguts d'altres indrets.

CCOO de Catalunya, al bell mig de la gestió del conflicte social, defensem i

continuarem impulsant el marc català de relacions sociolaborals, l'aprofundiment de l'autogovern de Catalunya i la construcció del sindicalisme global i transformador.

També ens comprometem a lluitar per la construcció d'un projecte de ciutadania social, des de la combinació de factors lingüístics, culturals i d'història compartida, i un model social que reforci la solidaritat, la igualtat d'oportunitats, la justícia, l'equitat i la cohesió social.

4.5. En una diada nacional i social. Article de Joan Carles Gallego (2011)

Pel que he anat sentint als telenotícies, aquesta diada ha estat marcada per la reivindicació de la immersió lingüística, la defensa de la llengua catalana i per la polèmica en relació al paper del PP en l'acte institucional de Badalona. La meva sensació del dia, però, ha estat diferent. Aquest matí en el seguici sindical que fem cada any, on reafirmem el caràcter nacional i de classe de la nostra lluita, s'encaixaven tres de les reivindicacions que ens tenen mobilitzats aquests dies: el qüestionament de l'ús del català com a llengua vehicular a l'escola; la ruptura del consens constitucional en imposar sense consens polític ni referèndum ciutadà la limitació legal al dèficit de les administracions públiques; i la persistència de les retallades ens béns i serveis públics. Una realitat reivindicativa que deixa clar que els drets nacionals i els drets socials han d'avançar junts. Per això "som escola", "prou retallades" i "jo vull votar" eren consignes lluides en seguici sindical.

Certament, els informatius centren la notícia en allò en què des de l'àmbit institucional s'ha volgut focalitzar l'atenció, com és la sentència que qüestiona la immersió lingüística. I certament aquest és un fet preocupant amb el qual hem de ser beloligerants. Negar l'ús del català com a llengua vehicular és atacar la recuperació de la identitat cultural i lingüística de Catalunya, quan encara el català es troba en una situació de clara inferioritat respecte del castellà en molts àmbits socials. El model d'immersió lingüística que es va aplicant, i que ja està consolidat en la legislació educativa del país, ha

demonstrat àmpliament que és eficaç. Aquest model gaudeix de consens i ha facilitat el coneixement de la llengua catalana a amplis sectors de la societat que no hi tenien accés i, a més, ha configurat un model educatiu integrador i de cohesió de la vida comunitària. Per això la reivindicació sota el lema de "som escola", que vol visualitzar el rebuig a la segregació escolar per motius de llengua, és clarament assumida per amplis sectors socials, que entenem que la vinculació dels drets socials i nacionals és una qüestió cabdal en la construcció d'una comunitat socialment més justa i cohesionada.

Però és precisament per això que la reivindicació de "som escola" és indissociable de la de "prou retallades". El compromís per una societat cohesionada requereix defensar el paper fonamental que els centres educatius tenen en la promoció del coneixement del català i en la integració educativa. I la política de retallades que s'està aplicant pel Govern ho posa en qüestió. Les retallades en educació, com ja ha passat en salut, es faran notar en els centres educatius. I això és especialment preocupant en moments com els actuals, de profunda crisi econòmica, on, a més de fer polítiques que ens permetin combatre els problemes socials i reactivar l'economia, hem d'apostar per un canvi de model productiu que permeti incorporar capacitat d'innovació i modernitzar les empreses. Per tant l'educació s'ha de tractar com una inversió de futur per dotar la societat dels coneixements i qualificacions que ho facin possible. Per això "som escola", perquè cal defensar un model integrador que s'ha mostrat d'èxit per fer avançar la nostra identitat, però amb "prou retallades" perquè cal entendre que l'educació és una inversió irrenunciable.

Però tot això s'emmarca també en el context d'un canvi constitucional imposat, que es inútil per la reactivació econòmica i que només servirà per reforçar l'acumulació de riquesa en poques mans i augmentar les desigualtats socials, a través de la justificació de les retallades en la provisió de béns i servis públics. Aquest canvi pretén limitar també la capacitat d'autonomia financera de les CCAA. Limitar l'autogovern provocarà nous conflictes entre

qui creiem que cal resoldre els problemes des de la proximitat, la participació social i l'adequació de les institucions a una realitat nacional històrica, cultural i socialment determinada, com és Catalunya, i qui vol recentralitzar l'Estat.

En fi que la meua diada no ha estat ben bé la del telenotícies, potser és un xic més enrevessada. Per començar la setmana, aquest dilluns 12 estaré a les 7 de la tarda a la porta de l'ajuntament per reclamar el manteniment de la immersió lingüística, però de ben segur que portaré l'enganxina de "prou retallades" i seguiré insistint que vull exercir el meu dret a votar en referèndum.

4.6. Manifest de la Plataforma Prou Retallades: Per la Catalunya social i de drets (2012)

Aquest 11 de setembre, Diada Nacional de Catalunya, els integrants de la Plataforma Prou Retallades volem manifestar:

És per aquest motiu que creiem que en aquests moments tan greus, econòmicament i socialment, els ciutadans i les ciutadanes hem de poder escollir. I volem decidir! Volem decidir sobre com volem viure! Per tot això, encoratgem la ciutadania a participar en la campanya "Jo vull decidir per una Catalunya social" i escollir quin model econòmic i social volem per al nostre país. Que ningú no decideixi per nosaltres!

Aquesta no és la Catalunya que volem! Les organitzacions socials que integrem la Plataforma Prou Retallades aspirem a una Catalunya que, més enllà de la identitat nacional i territorial, sigui reconeguda i avalada arreu pel benestar en què viu la seva ciutadania. Aquesta és la nostra màxima aspiració: educació, salut i serveis socials, pilars bàsics de l'estat de benestar, universals i de qualitat!

Volem una Catalunya rica i plena! Però rica per a tothom i no només per a uns quants! I amb les nostres aspiracions nacionals plenament desenvolupades. Per a nosaltres, el binomi "avenç social i avenç nacional" és inseparable!

Hem recorregut un llarg camí com a poble. Sempre endavant, superant entrebancs i reptes, però millorant progressivament el nivell de vida de tota la ciutadania. Avui, en el segle XXI, no podem permetre que els nens i nenes

i els nois i noies del nostre país puguin viure pitjor que nosaltres. NO ens resignem!

Catalunya viu la pitjor crisi econòmica i institucional de la seva història. La xifra de l'atur s'enfila inexorablement i la pobresa està arribant a cotes desconegudes al nostre país des de fa molt temps. Milers de famílies desnonades, infants amb malnutrició, estudiants que no poden pagar les matrícules a la universitat, un sistema de salut retallat contínuament fins a posar en perill el seu caràcter públic i universal, un augment dels costos dels medicaments, l'energia, els peatges, el transport, l'IVA. Tot molt més car! Aquestes són només algunes de les nefastes conseqüències d'una política d'austeritat que rescata els bancs abans que les persones.

4.7. Progrés nacional i progrés social són inseparables. Article de Joan Carles Gallego (2012)

Quan els malestars materials d'una societat es concreten en la dura realitat de l'atur i les bosses d'exclusió social, la demanda d'un nou model de finançament pot ser una palanca per canviar les absurdes polítiques que l'alimenten. L'11 de setembre els carrers expressaran molts i diversos malestars i reivindicacions, des de la ruptura de l'estret marc que limita l'autogovern de Catalunya a l'exigència del pacte fiscal aprovat pel Parlament que superi un dèficit fiscal històric que menyscaba la competitivitat de l'economia catalana i debilita el seu estat del benestar. Però també omplirà el carrer la campanya "jo vull decidir, per la Catalunya social" que CCOO i altres organitzacions socials i sindicals agrupades en la Plataforma Prou Retallades, impulsem per celebrar una consulta ciutadana que emplaci al govern de Catalunya a acabar amb la política de retallades.

Progrés nacional i progrés social són inseparables. CCOO apostem per avançar en l'autogovern i reclamem un finançament més just, però també denunciem les polítiques de retallades que lesionen els drets socials i nacionals, avui en retrocés, de la major part del poble de Catalunya. L'actual model de finançament dota Catalunya d'un percentatge d'ingressos insuficients en relació a la despesa que ha de gestionar d'acord amb les seves competències.

Per això reclamem un concert econòmic solidari que garanteixi de forma més justa la suficiència financera de la Generalitat i contribueixi a la solidaritat interterritorial per afavorir la convergència real sense que això vagi en

detriment del progrés nacional i social de Catalunya i no subverteixi el principi d'ordinalitat. La Generalitat ha de disposar de la seva Agència que recapti, gestioni i liquidi tots els impostos que paguem els ciutadans de Catalunya, i es coordini amb la de l'Estat en les tasques d'inspecció, per tal de lluitar contra el frau fiscal. Però de res serviria canviar el model si després el Govern de la Generalitat baixa els tributs als més rics o tenim una recaptació menor com a conseqüència de les polítiques desfiscalitzadores que propugnen els sectors neoliberals i practica la pròpia Generalitat.

No és la millor situació política per abordar la negociació entre Catalunya i Espanya. Les posicions recentralitzadores i les polítiques neoliberals dominants a Catalunya i Espanya són contràries a mantenir un model social basat sobre la provisió de bens i serveis públics. Es vol fer de la societat una organització mercantil i dels serveis públics un negoci privat. Qui vol afeblir els poders públics afavoreix el desmuntatge dels marcs competencials autonòmics que donen resposta pública a les demandes socials. Per tot això el fracàs en la negociació del Pacte Fiscal pot posar en perill l'aprofundiment en l'autogovern. El Govern de la Generalitat ha de liderar el procés negociador i sumar les màximes voluntats, agafant compromisos clars per assolir un suport social majoritari.

El creixent sentiment de malestar social pot alimentar diferents alternatives i solucions si fracassa la negociació. Una actitud tancada per part del poder central s'afegiria a la lògica iniciada amb el debat estatutari que ens ha dut a la sentència del tribunal constitucional i als posicionaments en relació a la llengua o la desqualificació tertuliana de diferents mitjans de la dreta extrema. Una lògica que alimenta la voluntat de reafirmació nacional i pot situar la independència com a horitzó probable. Però avui, en un món global i interdependent, no es poden atiar pors ni dimonis vers les diferents alternatives per fer avançar els drets nacionals o per superar les insuficiències en l'encaix Catalunya-Espanya. La solució s'ha de situar en el terreny de la política i la democràcia, superant la lògica reduccionista que fia tot a l'e-

conomia o al poder dels mercats per determinar l'organització social de la convivència.

CCOO sempre hem defensat del dret a l'autodeterminació, entès com a dret democràtic a decidir, a expressar lliurement per part de la ciutadania la forma en que vol resoldre possibles disjuntives, posant en marxa processos de consulta ciutadana per destriar entre les propostes existents quina és la millor opció. En aquest marc una organització social ha de promoure la màxima participació i ha d'afavorir la lliure expressió de la ciutadania, però des de la racionalitat del debat de posicions i solucions, no des de les pors i les intransigències. El dia després a una possible consulta, CCOO com a sindicat nacional i de classe, seguirem realitzant la nostra funció, organitzar treballadors i treballadores en actiu, a l'atur o pensionistes, per millorar les condicions de treball a l'empresa i les condicions de vida a la societat, i treballant solidàriament amb el sindicalisme d'arreu per combatre la injustícia i l'explotació.

Publicat al diari "El Periódico", el divendres 7 de setembre de 2012

5. Relacions CCOO de Catalunya, País València i les Illes

5.1. Trobada de joves 'A tres bandes'. Protocol de col·laboració (2010)

Protocol de col·laboració entre Acció Jove - Joves de CCOO de Catalunya (CS de la CONC), Secretaria de Joventut de CCOO del País Valencià (CS de CCOO del País Valencià) i Secretaria de Joventut de CCOO Illes Balears (CS de CCOO de les Illes Balears)

Introducció

Des de fa anys, les confederacions sindicals de CCOO de Catalunya, País Valencià i de les Illes Balears han treballat plegades en la promoció de la unitat lingüística i cultural dels territoris de parla catalana. I aquest nou acord de col·laboració no fa més que consolidar aquesta voluntat de treball comú en cada cop més àmbits entre les tres confederacions.

Aquest acord pretén establir els marcs de convivència, d'intercanvi i de col·laboració entre els i les joves de les tres confederacions que ens permeti afrontar amb més efectivitat els reptes que la joventut treballadora tenim plantejats, al mateix temps que donar a conèixer entre el jovent de Catalunya, del País Valencià i de les Illes Balears la unitat lingüística i cultural de tots tres territoris.

És a dir, aquest acord ens permetrà promoure activitats que engresquin la joventut treballadora i fer de la nostra llengua un element de comunicació i treball, de participació sindical i de formació sindical entre els treballadors i treballadores joves de Catalunya, del País Valencià i de les Illes Balears.

Objectius concrets i punts d'acord

1. Coordinar les línies generals d'actuació en matèria de joventut de les confederacions de CCOO de Catalunya, del País Valencià i de les Illes Balears establint línies estratègiques centrades anual o bianualment en diferents àrees de treball.
2. Mantenir una coordinació permanent entre les tres organitzacions juvenils i obrir un canal estable de tot tipus d'informació que permeti augmentar els recursos i l'eficàcia de les activitats plantejades per totes tres organitzacions, amb l'objecte d'organitzar la joventut treballadora dels territoris de parla catalana.
3. Dur a terme la coordinació de campanyes ja iniciades i promoure campanyes generals i activitats puntuals que puguin afectar les tres organitzacions juvenils per un millor aprofitament dels recursos i de la potencial projecció externa que puguem tenir.
4. Respecte a d'Acció Sindical, les tres organitzacions es comprometen a estudiar la col·laboració en matèria de lleure educatiu, tant pel que fa a compartir les diferents estratègies a l'hora de treballar l'esmentat sector, com per treballar l'elaboració d'un conveni específic de col·laboració del lleure educatiu a 3 bandes.

5. ACCIÓ JOVE - Joves de CCOO de Catalunya, la Secretaria de Joventut de CCOO del País Valencià i la Secretaria de Joventut de CCOO de les Illes Balears es comprometen a obrir espais de participació a les seves respectives publicacions i/o pàgines web, que continguin informació d'activitats desenvolupades per joves sindicalistes dels territoris de parla catalana.

6. ACCIÓ JOVE - Joves de CCOO de Catalunya, la Secretaria de Joventut de CCOO del País Valencià i ACCIÓ JOVE - la Secretaria de Joventut de CCOO de les Illes Balears es comprometen a estudiar les vies d'establir polítiques comunicatives conjuntes així com treballar l'espai 2.0 (blogs, webs, etc.)

7. ACCIÓ JOVE - Joves de CCOO de Catalunya, la Secretaria de Joventut de CCOO del País Valencià i la Secretaria de Joventut de CCOO de les Illes Balears, participaran de manera activa en els espais de formació, reflexió i participació sindical de les tres organitzacions i en aquells altres espais que combinen una dimensió lúdica i reivindicativa a la vegada.

8. ACCIÓ JOVE - Joves de CCOO de Catalunya, la Secretaria de Joventut de CCOO del País Valencià i ACCIÓ JOVE - la Secretaria de Joventut de CCOO de les Illes Balears, es comprometen a portar delegacions unitàries, sempre i quan sigui possible, en allò referent a projectes que fomentin l'intercanvi i el coneixement de la realitat sociolaboral de joves europeus, així com a aprofitar l'espai de trobada per a generar discurs respecte a Europa.

9. Establir contactes amb altres confederacions sindicals que comparteixin també la unitat lingüística (Aragó, Andorra i Occitània).

10. Estudiar la possibilitat de coorganitzar una trobada sindical a nivell Europeu. La importància de la Euroregió és clau.

11. Totes tres organitzacions tindran com a referent el Dia Internacional del Treball (1 de Maig), l'Onze de Setembre (Diada Nacional de Catalunya), el 9 d'Octubre i 25 d'abril (Diades Nacionals del País Valencià) i l'1 de març (Diada de les Illes Balears) per organitzar activitats que engresquin la joventut treballadora sota l'objectiu de fer de la nostra llengua un element de comunicació i treball, de participació i de formació sindical entre els treballadors i treballadores joves de Catalunya, del País Valencià i de les Illes Balears.

12. Donar a conèixer entre l'afiliació de les tres confederacions i els treballadors i treballadores joves dels respectius territoris d'actuació, el contingut d'aquest protocol de col·laboració i la unitat lingüística i cultural dels territoris de parla catalana, tal com recull l'acord de col·laboració en matèria Normalització Lingüística signat entre les confederacions de CCOO de Catalunya, del País Valencià i de les Illes Balears. L'eix vertebrador de l'espai a 3 bandes és la identitat nacional i la unitat lingüística.

13. El desenvolupament d'aquests acords i la seva concreció en plans de treball anuals o bianuals el duran a terme entre ACCIÓ JOVE - Joves de CCOO de Catalunya, la Secretaria de Joventut de CCOO del País Valencià i la Secretaria de Joventut de CCOO de les Illes Balears

14. El protocol de col·laboració tindrà una duració de quatre anys, prorrogable per dos anys més, si cap de les tres organitzacions, així ho denuncia. El protocol finalitzarà quan una de les tres parts ho sol·liciti, deixant un termini raonable per discutir les possibles causes que ho poden provocar

15. La responsabilitat de coordinar el treball acordat i impulsar les actuacions del protocol s'organitzarà de forma rotativa. Durant el període d'un any, una de les tres organitzacions serà la responsable.

En prova de conformitat, signen el protocol de col·laboració

Tània Pérez Díaz, Coordinadora d'ACCIÓ JOVE, Joves de CCOO de Catalunya

Laura Auñón Argudo, Secretaria Joventut, CS CCOO País Valencià

Sílvia Montejano, Secretaria de Joventut, CS CCOO Illes Balears

5.2. CCOO de Catalunya, el País Valencià i Les Illes presenten la publicació digital *La teranyina* (2010)

La Teranyina és una revista produïda per les confederacions sindicals de CCOO del País Valencià, les Illes Balears i Catalunya que debat i reflexiona sobre temes vinculats a la llengua i cultura catalanes, i que parteix de l'aposta de les tres organitzacions en defensa de la unitat de la llengua catalana.

Aquest nou projecte, del qual se'n faran tres edicions cada any, dóna continuïtat a una llarga trajectòria de col·laboració entre les tres confederacions, i més concretament a l'espai de reflexió, intercanvi i debat sobre la situació social, laboral, lingüística i de cultura compartida, que ja va existir fa una dècada amb la publicació en paper de l'aleshores també anomenada La Teranyina.

Ara, la nova Teranyina, en format digital, pretén afavorir l'enriquiment cultural mutu i fer difusió de les actuacions que es duen a terme en l'àmbit d'actuació de les tres confederacions, de forma dinàmica, oberta i participativa, i per fer-ho aprofita l'ús generalitzat de les noves tecnologies que en els darrers anys han transformat els mitjans de comunicació.

Esperem que aquest nou projecte, del qual també hi ha una versió en llibre electrònic que podeu descarregar, esdevingui un espai de trobada i que entre tots en puguem fer la difusió necessària.

<http://teranyina.ccoo.cat>

6. Galeuscat

6.1. Resolució Galeuscat - Bilbao (2010)

Reunidas la Confederación Sindical de CCOO de España y sus Confederaciones sindicales de Nacionalidad: CCOO de Euskadi, el Sindicato Nacional de Galicia y la Comissió Obrera Nacional de Catalunya, acordamos activar bianualmente y de forma rotatoria, la organización de la jornada sindical GALEUSCAT.

Nos comprometemos a dinamizar este espacio sindical, que tiene como objetivo compartir experiencias en materia de acción sindical, diagnósticos y enfoques sindicales y organizativos de nuestras diferentes realidades socioeconómicas, en las que entendemos que compartimos elementos de similitud por nuestra realidad sindical y de contexto sociopolítico. También pretendemos profundizar en el conocimiento mutuo de nuestra estructura, objetivos y prioridades.

Las tres confederaciones sindicales de nacionalidad y la confederación sindical estatal, reafirmamos y ponemos en valor la histórica defensa de CCOO de los derechos nacionales y autonómicos de los pueblos de un Estado diverso y plural como el nuestro, desde los principios de solidaridad y la cooperación, apostando por un avance federal de nuestro modelo de Estado.

6.2. Declaració del IV Galeuscat sindical Santiago de Compostela (2011)

Las CCOO de Galicia, Euskadi y Cataluña organizan una nueva jornada sindical GALEUSCAT

Declaración

Reunidas la Confederación Sindical de CCOO de España, y sus Confederaciones sindicales de Nacionalidad: el Sindicato Nacional de CCOO de Galicia, CCOO de Euskadi y la Comisión Obrera Nacional de Catalunya, organizan una nueva jornada sindical GALEUSCAT.

Las tres confederaciones sindicales de nacionalidad y la confederación sindical estatal, reafirmamos y ponemos en valor la histórica defensa de CCOO de los derechos nacionales y autonómicos de los pueblos de un Estado diverso y plural como el nuestro, desde los principios de solidaridad y la cooperación, apostando por un avance federal de nuestro modelo de Estado que permita ganar más cuota de autogobierno.

Este encuentro sindical tiene como objetivo intercambiar experiencias en materia de acción sindical y diagnósticos de nuestras diferentes realidades socioeconómicas, en las que compartimos elementos de similitud por nuestra realidad sindical y de contexto sociopolítico. En la reunión de este año pretendemos, además, profundizar en el conocimiento de nuestros contextos y prioridades en la negociación colectiva.

La negociación colectiva es el principal instrumento para regular las relaciones laborales en las empresas y para consolidar unas condiciones de trabajo dignas; por eso, es el elemento central de la acción sindical de CCOO. Nuestra estrategia sigue basándose en la idea de una política sindical fuerte que combina la calidad integral de las condiciones de trabajo, los derechos personales y sindicales, la igualdad en todas sus dimensiones, la diversidad y la salud como ejes transversales de nuestra acción con la necesaria respuesta a los efectos negativos de la crisis sobre las personas. Esta estrategia troncal ha de continuar como garantía para una salida justa de la crisis como contribución a la construcción de un nuevo modelo productivo y un nuevo paradigma social y de competitividad que se asiente en la consolidación y desarrollo de un nuevo modelo social de derechos y libertades de lo que se entiende por Estado del Bienestar.

La negociación colectiva debe tener en cuenta las nuevas realidades laborales para evitar que haya ámbitos que carezcan de la cobertura adecuada y poder contribuir a mejorar la posición competitiva y la productividad de las empresas.

Pero la negociación colectiva debe contemplar la diferente realidad socioeconómica y laboral de los sectores productivos y de los territorios. Para avanzar en su racionalización se deben buscar fórmulas que, partiendo del convenio sectorial, tengan en cuenta el marco autonómico, fortalezcan el papel de las comisiones paritarias y potencien los mecanismos de mediación y arbitraje que sirvan para garantizar la participación sindical en todo el proceso de la negociación colectiva.

Consideramos prioritario potenciar la negociación colectiva, salir al paso de la atomización, universalizar la cobertura de los trabajadores y trabajadoras a través del convenio y garantizar que todo proceso de negociación de las condiciones de trabajo se realice con una mayor participación sindical; en

resumen, nuestro objetivo en la negociación colectiva es desjudicializarla y para ello se debe reforzar el papel de las comisiones paritarias y los sistemas de mediación y arbitraje.

La situación de crisis económica y la gestión que el Gobierno hizo de la misma junto con las movilizaciones ciudadanas que rechazan estas políticas explican los resultados de las pasadas elecciones municipales. La política del Ejecutivo se basó en recorte de derechos, congelación de pensiones, reducción de salarios de los empleados y empleadas públicos, retirada de la inversión pública de la actividad económica y finalmente en la imposición de una reforma laboral perjudicial para el empleo, que tras un año de vigencia ha demostrado su ineficacia. Vivimos una situación que ha sido contestada por el sindicalismo confederal con grandes procesos de movilización como el del 29-S.

Las confederaciones de nacionalidad del Sindicato Nacional de CCOO de Galicia, CCOO de Euskadi y la Comisión Obrera Nacional de Catalunya y la Confederación Sindical de CCOO consideran que las propuestas del Gobierno dan prioridad al ajuste presupuestario y pretenden basar la competitividad de la economía en la disminución de los costes salariales, además de reducir la prestación social y debilitar la negociación colectiva, todo ello en el marco de unas políticas inútiles económicamente e injustas socialmente.

CCOO no cree que la lucha contra el déficit deba ser utilizada para imponer reformas lesivas para los trabajadores y trabajadoras y consideramos que hay otra alternativa: un reparto más equitativo de los costes de la crisis que no deje las soluciones en manos de quienes la han provocado que pasa por el necesario cambio de modelo productivo que conlleve la imprescindible creación de empleo de calidad.

En un contexto de políticas de ajuste, de recorte de derechos y prestaciones

sociales impuestas por los Gobiernos de la UE, que son un obstáculo para la recuperación del crecimiento económico y la creación de empleo, además de un grave retroceso social tenemos que movilizarnos por una Europa Social, tal y como lo haremos el próximo 21-J en la Jornada de acción europea convocada por la CES.

Las confederaciones de nacionalidad del Sindicato Nacional de CCOO de Galicia, CCOO de Euskadi y la Comisión Obrera Nacional de Catalunya y la Confederación Sindical de CCOO consideramos que es necesario:

- Forzar un cambio en la orientación de las políticas europeas.
- Promover una reforma fiscal que garantice los ingresos necesarios a través de una recaudación más justa y equitativa.
- Reformar el sistema financiero.
- Establecer mecanismos de control de precios.
- Apostar por que nuestro país y nuestras comunidades autónomas recuperen la senda del crecimiento a través de un cambio de modelo productivo.
- Crear empleo digno y con derechos; empleo para los y las jóvenes.
- Restablecer los derechos laborales. Iniciativa Legislativa Popular.
- Luchar por mantener y ampliar los servicios públicos de calidad en las Comunidades Autónomas y en las administraciones locales.
- Profundizar en la democracia.
- Movilización social y negociación.

6.3. El sindicalismo confederal y el estado de las autonomías - Galeuscat - Barcelona (2012)

El indudable mérito del conjunto de la sociedad y de una manera especial por el sindicalismo confederal, y en concreto de CC.OO., en la recuperación de la democracia y las libertades, permitió la puesta en marcha del estado de las autonomías, pasando de uno fuertemente centralizado a un estado autonómico. CC.OO., promovió y reivindicó muchas veces en solitario la idea que sin reconocimiento de la diversidad territorial no habría verdadera democracia. Este proceso de descentralización política conllevó que los distintos parlamentos y gobiernos autonómicos tuvieran capacidad para regular de manera diversa las competencias propias. En general, las administraciones autonómicas han contribuido al desarrollo del estado del bienestar y han jugado un papel de especial relevancia en la expansión de los servicios públicos.

En el Estado Español conviven distintos sentimientos de pertenencia colectiva, identidades variadas y variables, lo que lo configura como un estado plurinacional es un estado plurinacional. El S.N. de CCOO de Galicia, la Comissió Obrera Nacional de Catalunya y la C.S. de CCOO de Euskadi aspiramos a representar esa pluralidad, reforzando la Confederalidad desde la diversidad de nuestros territorios.

Este proceso que sitúa a España entre los países con un mayor grado de descentralización en el gasto público, especialmente en la administración

intermedia, las comunidades autónomas (CC.AA), no ha sido así en las administraciones locales, que se mantienen en relación al gasto público social con baja participación, en comparación con otros países descentralizados.

La descentralización ha marcado una tendencia constatable, la reducción de las diferencias de renta per cápita entre las diferentes CCAA. Este proceso de reducción de las desigualdades territoriales ha convivido con el mantenimiento y en algunos casos empeoramiento, de las diferencias entre personas, tanto a nivel agregado de España, como en cada una de sus CCAA.

Se han reducido las diferencias entre territorios mientras que no ha sucedido lo mismo con las desigualdades de carácter social, circunstancia imputable a las políticas económicas y fiscales que se han seguido por parte de diferentes gobiernos y por el gobierno central. La distribución de la riqueza, con una caída en la participación de las rentas del trabajo en relación a las del capital, es un indicador.

Resulta evidente por otro lado que se está produciendo una reasignación de poder político en la esfera europea. Es prioritario reforzar un poder político y social democrático en Europa si queremos gobernar las relaciones económicas y evitar que las necesidades y aspiraciones de los poderes económicos sean el único timón de las políticas económicas, laborales y sociales.

A pesar de todas estas evidencias, el proceso de descentralización política ha generado muchas resistencias y oposiciones. De forma paralela se está dando un cuestionamiento del papel de lo público como actor de redistribución de la riqueza y como agente económico. En este sentido, algunos de los ataques al modelo autonómico y de autogobierno en España tiene que ver con percepciones ideológicas de modelo de país, sí, pero también con la deslegitimación de la cobertura pública de elementos tan determinantes como la sanidad, la educación o los servicios sociales.

Bajo el discurso incontrastado de la insostenibilidad del modelo social como consecuencia del excesivo tamaño del conjunto de instituciones se esconden otros argumentos fácilmente comprobables con datos. El gasto público y el gasto social en España se encuentran varios puntos por debajo del que se da en países de nuestro entorno económico. Las dificultades de nuestras cuentas públicas son consecuencia y no causas de la crisis y tienen que ver con la pérdida de base fiscal. Fue la irresponsabilidad de las políticas pro-ciclo reduciendo impuestos en épocas de crecimiento lo que ha provocado el socavón fiscal que ahora deja a las Administraciones Públicas con menos margen de actuación.

El conflicto territorial se ha utilizado y se utiliza como adormidera del conflicto social latente en la gestación de la crisis económica y en el itinerario desequilibrado e inequitativo para la salida de la misma. Esta instrumentalización del conflicto territorial choca con el proyecto y prácticas de CCOO que hemos defendido que los riesgos para la cohesión social se originan en las diferencias de clase, sociales, de origen y de género entre las personas, entre otras.

En nuestra opinión, la descentralización del Estado no es el problema, sus virtudes son innegables y lo que procede es avanzar en los niveles de corresponsabilidad entre administraciones, estatal, autonómica y local para afrontar la situación actual.

La Confederación Sindical de CCOO, la Comissió Obrera Nacional de Catalunya, el Sindicato Nacional de CC.OO. de Galicia y la Confederación Sindical de CC.OO. de Euskadi nos reafirmamos en la defensa de los marcos de autogobierno con vocación integradora de las distintas realidades nacionales. En poner el valor el patrimonio social, cultural y lingüístico que conllevan.

Igualmente defendemos el federalismo plural como elemento de estructuración institucional en España y en Europa, haciendo compatible la descentralización política y la cercanía a la ciudadanía con la constitución de espacios de intervención pública y democrática con la inequívoca voluntad de gobernar las relaciones económicas y sociales en beneficio de las y los trabajadores y de la ciudadanía.

7. Campanyes

7.1. Televisió sense fronteres: L'espai de comunicació de les llengües catalana, èuscara i gallega (2009)

El Seminari Salvador Seguí col·labora en la campanya de recollida de signatures, a la qual CCOO de Catalunya ha resolt donar suport per la proposició de llei presentada mitjançant la iniciativa legislativa popular (ILP) d'àmbit estatal "Televisió sense Fronteres: l'espai de comunicació de les llengües catalana, èuscara i gallega". L'objectiu és garantir legalment i de manera definitiva la recepció dels programes autonòmics de ràdio i televisió emesos en algunes d'aquestes llengües en el conjunt dels territoris que conformen les respectives comunitats lingüístiques.

Aquesta ILP pretén donar una solució global al problema en tot l'àmbit espanyol, ja que afecta, per exemple, la presència de TV3 al País Valencià, la televisió basca a Navarra i la televisió gallega a la zona d'El Bierzo.

Aquesta campanya, que ha estat promoguda per Acció Cultural del País Valencià, està avalada per una comissió promotora formada per personalitats del món polític, social i cultural dels àmbits català, gallec, basc i espanyol. A més, compta també amb el suport de diverses entitats, organitzacions, sindicats i partits polítics que s'hi han adherit.

La base jurídica de la proposició de llei és la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries, aprovada pel Govern espanyol l'any 1992 i ratificada el 2001, per la qual l'Estat està obligat a facilitar la comunicació i les rela-

cions en l'àmbit dels mitjans de comunicació audiovisuals entre els territoris que comparteixen un mateix sistema lingüístic. També es tenen en compte les normatives europees que fan referència a la unitat del mercat cultural.

7.2.CCOO de Catalunya considera molt greu el rebuig del govern espanyol a la tramitació de la ILP Televisió Sense Fronteres (2010)

El sindicat ha participat activament en el procés de recollida de signatures que s'han presentat al Congrés del Diputats

CCOO de Catalunya rebutja el vet de l'Executiu per impedir la tramitació de la ILP Televisió Sense Fronteres que havia de garantir les emissions de TV3 al País Valencià o de Canal 9 a Catalunya perquè afirma, "tindria com a conseqüència un augment dels crèdits pressupostaris". Per al sindicat aquest rebuig ignora la voluntat de més de 650.000 ciutadans que havien signat favorablement.

És la primera vegada que un Govern espanyol recomana la no admissió d'una ILP abans que la mateixa Mesa decideixi la tramitació amb les signatures vàlides necessàries per a tirar endavant, cosa que estableix un greu precedent davant el gran suport popular manifestat en aquesta iniciativa.

Per a CCOO de Catalunya són altres les raons que han motivat la petició de denegació per part de l'Executiu que es posiciona així en contra per raons polítiques a la voluntat de centenars de milers de catalans o valencians que volen rebre lliurement l'emissió de TV3 al País Valencià o Canal 9 a Catalunya.

Per la seva banda, la Mesa del Congrés ha demanat explicacions davant aquest informe negatiu de Presidència amb la qual cosa s'entén que el procés continua en marxa. En aquest sentit, CCOO estarà atenta a com es desenvolupa tota la tramitació.

7.3. CCOO de Catalunya dóna suport a Acció Cultural del País Valencià i demana el restabliment de l'emissió de TV3 al País Valencià (2011)

Els ciutadans i ciutadanes del País Valencià han deixat de rebre a les seves televisions el senyal de TV3 després de 28 anys d'emissió regular gràcies al repetidor d'Acció Cultural del País Valencià. L'entitat cultural s'ha vist obligada a desactivar-lo davant les fortes multes amb què els havia amenaçat el Govern de Francisco Camps: 600.000 euros i la possibilitat d'embargar-los els béns de l'entitat. De fet, ja fa molts anys, quasi des de l'inici de l'arribada al Govern de la Generalitat, que el Govern del PP fa l'impossible perquè no hi hagi emissió de TV3 al País Valencià.

Aquestes amenaces van fer que Acció Cultural promogués, l'any passat, una ILP per demanar una llei que regulés i que garantís l'emissió dels senyals televisius entre els territoris que comparteixen el mateix codi lingüístic. Es van recollir 650.000 signatures arreu de l'Estat, però la ILP va quedar encallada en el tràmit parlamentari.

CCOO de Catalunya trobem lamentable i irresponsable la persecució que durant anys ha fet la Generalitat Valenciana a Acció Cultural del País Valencià, i entenem que el tall d'emissió de TV3 en aquesta comunitat és un atac directe a la llibertat d'expressió, a la democràcia, i a la cultura i a la llengua que compartim catalans i valencians. Per això manifestem el nostre suport a Acció Cultural i la nostra indignació a aquesta persecució a la cultura per part de la Generalitat Valenciana.

8. Recull fotogràfic

Acte 20è Aniversari del Servei Lingüístic de CCOO, el 24 de novembre de 2008

7a Jornada del Seminari Salvador Seguí sobre Mercat, globalització i nació, 9 de setembre de 2009

Acte 87è Aniversari de l'assassinat de Salvador Seguí, 10 de març de 2010

10a Jornada Seminari Salvador Seguí sobre Catalunya i el moviment cooperativista, el 7 de setembre del 2012

Document: *L'ús social de la llengua catalana en el món del treball* (2010)

L'ús social de la llengua catalana en el món del treball

MERCAT, GLOBALITZACIÓ I NACIÓ

A propòsit del debat sobre la unitat de mercat i el model d'Estat

Document: *Mercat, globalització i nació* (2011)

Ofrena floral al monument de Rafael de Casanova. 11 de setembre de 2010

Manifestació 11 de setembre de 2011

Ofrena floral al monument de Rafael de Casanova. 11 de setembre de 2012

8à. Jornada Seminari Salvador Seguí : Autogovern i drets socials. Balanç i futur de l'Estatut, el 10 de setembre de 2010

CCOOngresCA'T

Vocabulari 2.0

www.ccoo.cat

www.facebook.com/ccoocatalunya

www.twitter.com/ccoocatalunya

www.youtube.com/ccoocatalunya

Materials elaborats pel Servei Lingüístic de CCOO de Catalunya per a la promoció de l'ús del català (2008-2012)

Guia per a delegades i delegats

Guia de bones pràctiques per
a l'ús d'un llenguatge no sexista
en la negociació col·lectiva

CCOO

Eines i recursos per facilitar l'ús de la llengua catalana

CCOO

servei lingüístic

VIURE I TREBALLAR A CATALUNYA

*Living and working
in Catalonia*

comfia **CCOO**
contact center
agrupació

Llegim en català d'una manera fàcil

www.ccoo.cat

En català,
més a prop

Producció:

www.ccoo.cat

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de la Vicepresidència
Secretaria de Política Lingüística

Un documental produït pel
Servei Lingüístic de CCOO de Catalunya

www.ccoo.cat/sl

DVD

Trobada de joves 'A tres bandes' a Mallorca el maig de 2010

Reunió Galeuscat a Bilbao el 2010

TERANYINA DIGITAL

cercador

Categoria 1 Categoria 3 Categoria 4

PORTADA

Gràcies a tots i totes per fer possible que el 29-5 hagi estat un dia de vaga general

Aquests dies podem llegir i escoltar als mitjans de comunicació valors i opinions diverses de la vaga general, segons la ideologia o els interessos polítics i econòmics que hi ha darrere de les línies editorials que representen.

NOTÍCIES DESTACADES

LOREM IPSUM DOLOR SIT AMET CONSECTETUR ADIPISCING ELIT. PRAESENT ELEMENTUM

CATEGORIA 1

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Praesent elementum lorem quis mi molestie viverra. Ut ligula ligula, condimentum a ornare a, consectetur fringilla nisi. Proin laoreet leo eget nisi suscipit sit amet ultricies lacus aliquam.

Llegir mes

Posar Comentari

CCOO Y UGT EXPLICAN EN UN DOCUMENTO LA VULNERACIÓN DE DERECHOS DE LA REFORMA LABORAL

CATEGORIA 4

22-09-2010. CCOO y UGT han elaborado un documento en el que detallan las consecuencias lesivas para los derechos laborales y sociales de la Reforma Laboral.

Llegir mes

Posar Comentari

CCOO PRESENTA L'INFORME SOBRE LA SITUACIÓ LABORAL DE LA POBLACIÓ ESTRANGERA A CATALUNYA 2010

CATEGORIA 1

CCOO de Catalunya ha presentat, en roda de premsa, un informe sobre la situació laboral de la població estrangera a [...]

Llegir mes

Posar Comentari

JORNADA SOBRE LA GESTIÓ DE LA FORMACIÓ PROFESSIONAL A CATALUNYA

CATEGORIA 1

La Federació d'Ensenyament de CCOO de Catalunya ha organitzat una jornada sobre la gestió de la formació professional a Catalunya [...]

Llegir mes

1 Comentari

DARRERA HORA

LOREM IPSUM DOLOR SIT AMET
Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Praesent elementum lorem quis mi molestie viverra. Ut ligula ligula, condimentum a ornare a, consectetur fringilla nisi. Proin laoreet leo eget nisi suscipit sit amet ultricies lacus aliquam.

CCOO Y UGT EXPLICAN EN UN DOCUMENTO EN EL QUE DETALLAN LAS CONSECUENCIAS LESIVAS PARA LOS DERECHOS LABORALES Y SOCIALES DE LA REFORMA LABORAL.

CCOO PRESENTA L'INFORME SOBRE LA SITUACIÓ LABORAL DE LA POBLACIÓ ESTRANGERA A [...]

GRÀCIES A TOTS I TOTES PER FER POSSIBLE QUE EL 29-5 HAGI ESTAT UN DIA DE VAGA GENERAL
Aquests dies podem llegir i escoltar als mitjans de comunicació valors i opinions diverses de la vaga general, segons la ideologia o els interessos polítics i econòmics que hi ha darrere de les línies editorials que representen.

VIDEOS

Joan Carles Gallego és escollit nou...

RECENT TAG CLOUD POPULAR

CCOO Y UGT explican en un documento la vulneración de derechos de la reforma laboral

CCOO presenta l'informe sobre la situació laboral de la població estrangera a Catalunya 2010

Gràcies a tots i totes per fer possible que el 29-5 hagi estat un dia de vaga general

Jornada sobre la gestió de la formació professional a Catalunya

ENLLAÇOS

Àrea de Cultura

CCOO Catalunya

Servei Lingüístic

Publicació digital 'La teranyina' de CCOO de Catalunya, el País valencià i les Illes (2010)

Reunió Galeuscat a Barcelona el 2012

amb la col·laboració de

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis